

Előtanulmány egy életműkiadáshoz

Bogáti Fazakas Miklós zsoltárfordításai

jelige: zebra

Tartalom

Bevezetés.....	2
1. fejezet: A teljes psalteriumok.....	6
2. fejezet: A gyülekezeti hagyomány	26
3. fejezet: Mátéfi János kódexe	32
Összegzés	36
Függelék.....	38

Bevezetés

A 16. század magyar nyelvű költészeti anyagának nagy részét az irodalomtudomány már feldolgozta, és kritikai kiadás formájában ki is adta. A hiányzó szegmensek nem okoznak akkora fájdalmat, ha kevésbé jelentékeny, egy adott hagyományba jól belesimuló művekről van szó. Bogáti Fazakas Miklós¹ zsoltárfordításai esetében viszont fájó a hiány, mivel egy meglehetősen atipikus, egyedi költészeti anyaggal állunk szemben, amelynek krisztológiája a korban sajátos és egyedülálló. Nem mellesleg ez a munka az első teljes, magyar nyelvű, verses zsoltárfordítás. És ezt a munkát Bogáti nem is akármilyen költészeti és teológiai színvonalon valósította meg.

Ha ugyan kritikai kiadással még nem, két szövegkiadással már eddig is számolhatunk. Az első SZENTMÁRTONI SZABÓ Géza és GILICZE Gábor gondozásában nyomtatásban megjelent kiadás, mely szerénytelenül a *Psalterium* címet viseli.² E kötet 70 zsoltárt tartalmaz modernizált átiratban, és bőséges kottaanyaggal. A szövegkiadás alapja a Péchi Simon-énekeskönyv. A szerkesztők választása azért erre a forrásra esett, mivel ők ezt tartják „legmegbízhatóbb” másolatnak.³ A válogatás alapelve esztétikai, de helyet kapnak a *legkedveltebb*, *legbogátisabb* zsoltárok is, és cél volt a különböző változatos versformák bemutatása is.⁴ Összességében a maga módján egy nagyon igényes, és hézagpótló munkáról van szó, még ha szövegkritikai problémákat nem is feszeget. Erről a kiadás is így nyilatkozik: „Következetesen elhagytuk – olykor szomorú szívvel – a textológiaiilag problematikus zsoltárokat. Megjelentetésük – és a teljes, egységes egész képező zsoltárkönyvé – a kritikai kiadás feladata lesz.”⁵

GILICZE Gábor gondozásában jelent meg elektronikus formában az első teljes szövegkiadás, amely mind a 151 zsoltárt tartalmazza.⁶ A hagyományos szövegkiadásoktól eltérően itt egy szerkesztői kiadással van dolgunk, amely már magában is több kérdés vet fel. Erről a szöveggondozó előszavában olvashatunk.⁷

Az efféle szerkesztői hozzáállás a gyakorlatban természetesen nem ilyen módon valósul meg. Egy mű *versszerzői és költői értékeire* úgy lehet a legjobban felhívni a

¹ BOGÁTI FAZAKAS [egyesek szerint: Fazekas] Miklós (1548-1592), unitárius teológus, pap, költő

² *Magyar zsoltár: Psalterium, kit az üdökbeli históriák értelme szerint különb-különb magyar ékes nótákra, az Isten gyülekezetinek javára fordított* BOGÁTI FAZAKAS Miklós, vál., jegyz. SZABÓ Géza, s. a. r. GILICZE Gábor, SZABÓ Géza, utószó DÁN Róbert, Bp., Magyar Helikon, 1979.

³ *Uo.*, 262.

⁴ *Uo.*, 263-4.

⁵ *Uo.*, 264.

⁶ <http://mek.oszk.hu/07900/07965/07965.htm>

⁷ Lásd: 1. sz. melléklet

figyelmet, ha megpróbálunk a költő szándékával a leginkább megegyező szöveget közölni.⁸ Amivel a szöveggondozó *könnyítené* a megértést, azzal lehet, hogy olyan mederbe tereli az értelmezést, amely kizár egyéb lehetőségeket, vagy önkényesen változtat az értelmén. Lehet, hogy pont gondos igyekezetünk az, ami megfosztja a művet önnönmaga értékeitől.

2011-ben Pécsen megalakult egy munkacsoport, amely célul tűzte ki Bogáti Fazakas Miklós életművének feldolgozását. A zsoltárfordítások esetében a munkacsoportnak kettős célja van. Egyrészt elkészíteni a Psalterium kritikai kiadását, tehát rekonstruálni a szerzői szöveget, ami által felmutathatjuk Bogáti költészetét a maga egyediségében és bonyolultságában. Célunk így ellentétes Gilicze Gáboréval. Nem egy általunk vélt helyes úton szeretnénk vezetni az olvasót, hanem hagyni a szöveget, hogy a maga eredetiségében hasson az értelmezések sokaságával.

A másik cél, hogy a készülő új repertórium, a Régi Magyar Vers Repertóriuma⁹ számára is használható szövegbázist hozzon létre Bogáti zsoltárainak szövegváltozataiból. De még az új repertórium számára a szövegek keresetősége a legfőbb szempont, addig számunkra az, hogy a további munkában, kutatásban jól használható szövegeket állítson elő, amik mégis hűen tükrözik, és magukon viselik az eredeti szövegek jellegzetességeit.

Az új repertóriummal együtt mi is valljuk azt, hogy a szöveg nem variánsok összessége, hanem maguk a különböző forrásokon előforduló szövegváltozatok a szövegek, és mint ilyenek, egymással egyenrangúak. Esetünkben például bármilyen fontos is a szerzői szöveg, jelen pillanatban nincs a kezünkben forrás, ami Bogáti autográfját tartalmazná. Pedig a szövegek esetében pont a forráson való megjelenés, ez a merőben tárgyi aktus az egyik legfontosabb. Ugyanis az, hogy milyen forráson található egy szöveg, mikor került rá, kik által, stb. világít rá arra, hogy a szövegnek mi volt a létmódja, hogyan használták, hogyan értelmezték.

Ezek fényében a kritikai kiadás mellett egy olyan új szemléletű szinoptikus kiadást képzeltünk el, ahol párhuzamosan olvashatóak a szövegek különböző forrásainak átiratai. Így meg tudjuk mutatni a változatoknak azt a sokaságát, amit a későbbi hagyomány alakított a

⁸ És itt szándék alatt azt a szándékot értjük, ami egy bizonyos szó papírra vetését foglalja magában.

⁹ Szegedi, Budapesti és Pécsi egyetemi oktatók, PhD hallgatók, és graduális hallgatók fogtak bele a vállalkozásba, hogy a régi magyar költészeti anyag számítógépes adatbázisát létrehozzák, a kezdetektől 1700-ig. A vállalkozás résztvevői 2011-ben az (akkor még) MTA Irodalomtudományi Intézete, a Miskolci Egyetem és az ország számos egyetemének régimagyar tanszéke közreműködésével szervezett konferencián mutatták be munkájuk eddigi eredményeit. – Filológia és textológia a régi magyar irodalomban, Miskolc, 2011. május 26–29. – A konferencia anyagából tanulmánykötet készül.

Az új repertórium egyik szegmense egy olyan szövegbázis, ahol az összes vers összes előfordulásának szövegátirata megtalálható és kereshető. Ezért a cél olyan szövegváltozatok készítése, amely a legjobban tükrözi a szöveg korabeli állapotát, de mégis a mai kutató számára könnyen kereshető.

zsoltárokon. Véleményünk szerint ez legalább annyira fontos, mint egy kritikai kiadás létrehozása. Ugyanis a Bogáti zsoltárok valódi léte csak ott kezdődik, amikor elkezdik használni, énekelni őket. De a használattal párhuzamosan a használók maguk is alakítottak a szövegen, hogy használhatóvá, érthetővé tegyék. Ez jelenti azt, hogy a szövegek éltek egy adott befogadói közösség számára.

Dolgozatunk témája tehát az, hogy Bogáti Fazakas Miklós Psalteriumának kutatásában kijelöljük a csapásirányokat, melyek mentén a kutatás haladhat. Ezek a csapásirányok egy-egy hagyományhoz, szöveghagyományhoz kötődnek. A különálló hagyományoknak megvan a maguk módszertana, mint ahogy megvan sajátos jellegük is.

Csapásirányok a Bogáti zsoltárhagyomány vizsgálatában

Hét olyan kéziratunk maradt fenn, amely teljes zsoltárkönyvet tartalmaz, vagy feltehetően tartalmazott. Feltételezésünk szerint ezen kéziratok kapcsán egy szöveghagyományról beszélhetünk. A másolók célja a teljes zsoltárkönyv lemásolása volt. A vizsgálatok során azt láttuk, hogy egy viszonylag homogén és zárt hagyományról van szó. A dolgozat első része ennek a hagyománynak a feltárásával foglalkozik. A szövegek összehasonlításával és az eltérések elemzésével megpróbálja feltárni a források hagyományozódását.

Ennek kapcsán egy meglehetősen sajátos hagyomány rajzolódik ki. Pap Balázs legújabb dolgozatának azon része, amelyben a források tipológiáját vázolja föl, külön említ egy „Bogáti-modell”-t.¹⁰ Ugyanis egy olyan hagyományról van szó, ahol nagy mennyiségű verses szöveget másolnak, és ez a továbböröklődés kizárólag kéziratban történik. Így a szövegek feldolgozásakor sajátos módszertannal is kell számolnunk. Az elemzést egy erről szóló rövid módszertani fejtegetés egészíti ki. Az elemző részt pedig megelőzi egy összefoglalás, amely a hét teljes Psalteriumot tartalmazó kéziratból veszi számba a tudottakat.

A dolgozat második részében a protestáns gyülekezeti énekhagyományba besűrűsödő Bogáti-zsoltárokról és továbböröklődésükről lesz szó. Állításunk szerint ez a hagyomány független a fenti kéziratok hagyományától. A teljes unitárius gyülekezeti énekhagyomány feltérképezésére nem vállalkozhatunk, mivel ez nem egy TDK dolgozatnak, hanem sokkal inkább egy monográfiának az anyaga lehetne. Csupán azt mutatjuk meg, hogyan választódik szét a két hagyomány, és hogyan élnek aztán tovább a nyomtatványok ágán a zsoltárok.

¹⁰ PAP Balázs, *Históriák és énekek*, Pécs, kéziratban, 62.

A dolgozat utolsó harmada egy újabb csapásirányt kíván felmutatni. Több szempontból kakukktojás Mátéfi János kódexe. Az „ortodox szombatosok”¹¹ egyik központjában másolt kézirat anyagában is eltér a többitől. De láthatólag a Bogáti zsoltárokkal is másképp bánt. Ebben a kódexben találjuk messze a legtöbb szövegeltérést: szavakat, szókapcsolatokat, nem ritkán egész versszakok szövegét változtatja meg. A fejezet ezen változtatások irányára keresi a választ. Úgy tűnik, hogy számolnunk kell egy újabb hagyománnyal: az ortodox szombatoság közköltészetével. E fejezet kapcsán felvetül költő és másoló viszonyának kérdése is.

¹¹ DÁN Róbert, *Az erdélyi szombatosok és Péchi Simon*, Bp., Akadémiai, 1987 (Humanizmus és reformáció 13), 222.

A Bogáti zsoltárfordításokat tartalmazó kódexekről

Bogáti Fazakas Miklós zsoltárparafrázisait tudomásunk szerint hét kódex őrzi szinte teljes egészében. Hiányosságai a százados hanyattatásnak tudhatók be. A szóban forgó kéziratok többnyire (egy-két kivétellel) a XVII. század első évtizedeiben keletkeztek unitárius illetve szombatos felekezetek másolóinak keze alatt.

A Psalterium legkorábbi forrása a *Szenterzsébeti Bogáthi-kódex*.¹² Ez a 21 cm-es, 168 levélből álló kéziratos kötet azonban a költő-prédikátor más verses szövegét is tartalmazza, úgymint Jób könyvének parafrázisát, Mózes könyvének részeit és az Énekek énekét. A kódex másolója ismeretlen. Annyit tudunk, hogy Péchi Simon szenterzsébeti udvarában készült 1607. december 22-től 1608. február 16-ig. Ez az információ a kézirat lapjairól olvasható le, miszerint: „Scripta in Zent Ersebeth. Anno 1607. 22 Decembris.”¹³ valamint „Laus sit Deo omnipotenti. Amen. 16. Februarii 1608. In Zent Ersébeth.”¹⁴ Jóllehet, a gyűjtemény nem tartalmaz szombatos énekeket, amelyek istentiszteleti használatra szolgáltak volna, mégis szombatos kódexként tartják számon, azon az alapon, hogy Péchi Simon, és alighanem maga a másoló is e vallási irányzathoz tartozott, és Thúry Zsigmond leírása szerint ilyen irányú változtatások fedezhetők fel a szövegben.¹⁵ A kódexet a szombatosokat sújtó 1638-as dézsi országgyűlés végzése máglyára ítélte, ám valamilyen módon mégis megmenekült az elégetéstől. Ma az Erdélyi Múzeum kéziratára őrzi.

Az 1615 és 1618 között másolt *Jancsó-kódexet*¹⁶ is szombatos énekeskönyvként tartják számon. Jancsó Imre gyűjteményével 1850-ben került az MTA kéziratárába. Innen kapta Lugossy Józseftől jelenlegi elnevezését. A 161 levelet tartalmazó, több helyen csonka kézirat Erdélyben, Kissolymoson íratott „Matefi Palnak hazanal”.¹⁷ Első részében (1r-105r)

¹² ERDÉLYI Pál, *Énekeskönyveink a XVI. és XVII. században*, Magyar Könyvszemle, 1899., 31. és 65. sz.; THÚRY Zsigmond, *A szombatos kódexek bibliográfiája, különös tekintettel azok énektartalmára*, Mezőtúr, 1912., 2. sz.; SZABÓ T. Attila, *Kéziratos énekeskönyveink és verses kézirataink a XVI–XIX. században*, Zilah, 1934., I, 161. sz.; STOLL Béla, *A magyar kéziratos énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiája (1542–1840)*, Bp., Balassi, 2002., 22. sz.;

¹³ Szenterzsébeti Bogáthi-kódex, 3r

¹⁴ Szenterzsébeti Bogáthi-kódex, 166r

¹⁵ THÚRY, i. m., 2. sz.

¹⁶ THÚRY, i. m., 3. sz.; SZABÓ T., i. m., I, 59. sz.; CSAPODI Csaba, *„Magyar codexek” elnevezésű gyűjtemény (K 31–K 114)*, A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának katalógusai 5., Bp., 1973., K 66.; STOLL, i. m., 31. sz.; *Régi Magyar Költők Tára XVII/5*, kiad. VARJAS Béla, Bp., Akadémiai, 1970., 444., 593.

¹⁷ Jancsó-kódex, 105r

Bogáti zsoltárfordításai olvashatók két kéz írásában. Az első másoló ismeretlen, az ezt követő Gábor deák néven említi magát. A második felében (106r-161v) „szombat reggel, tanításra való énekek”¹⁸ következnek, amely 3 másoló, név szerint Váradi János, Tolnai István és Zák Péter kézírását foglalja magában. Ez utolsó rész tartalma miatt sorolják a szombatos énekeskönyvek közé.

*Péchi Simon énekeskönyve*¹⁹ igen sokszínű darab; több kéz műve különböző időkből. A Jancsó-kódexhez hasonlóan a kézirat első fele tartalmazza a Dávid zsoltárok fordítását. Itt évszámként az 1604. szerepel. Ezután különböző szombatos és más egyházi énekek következnek. A fólió alakú, 207 levélnyi, bőrfedelű kötet kötéstáblájának belső oldalán vegyes feljegyzések fedezhetők fel, köztük két névbejegyzés (valószínűleg későbbi tulajdonosoké): Balázs János és Nagy György. Irodalomtörténeti kutatások szerint a zsoltárokat az a Tolnai István másolta, aki a Jancsó-kódexbe is írt 1615-ben, tehát a Bogáti psalterium címlapján látható 1604-es évszám nem tekinthető a másolás időpontjának. A kódex legkésőbb a XVIII. századforduló körül a kolozsvári unitárius egyház birtokába került, majd innen jelenlegi helyére, a kolozsvári unitárius kollégium kéziratárába.

A kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárban lelhető fel a pár helyen hiányos, negyedréti alakú, 254 számozatlan levelet tartalmazó *Mátéfi János-kódex*.²⁰ Az énekeskönyv első része szombatos polemikus szövegeket soroltat fel. A kötet elején a következő írás olvasható: „Michael Ürmosinus scribebat. Domino suo Joanni Mathefi 1620. 4 die Septembris.”²¹ Vagyis 1620-ban Ürmösi Mihály és néhány névtelen társa Mátéfi Jánosnak írták össze ezeket. Ám az is valószínűsíthető, hogy – ha nem is az elejétől – Mátéfi maga volt a kódex másolója.²² A 63r oldaltól „Anno 1634” címfelirattal találjuk Bogáti zsoltárfordításait. Ezt követően *szombatra való énekek*, végül pedig egy 1552-ből való história kerül leírásra a kézirat lapjain. A zsoltárok „ad notam” jelzései sok esetben eltérnek a többi példányétól. A kódex vászonsarkú papiros fedele újabban került rá, a régi fedélből mintegy 20 levélnyi kézirat lett kiáztatva, amely a mostani hátsó fedélhez erősített tartóban található. Jelenlegi helyére Kollonich László, volt katolikus püspök könyvtárával együtt került, egyes források szerint 1776-ban, mások azonban ennek idejét 1786 körülre teszik.

¹⁸ Jancsó-kódex, 106 r

¹⁹ THÚRY, i. m., 1. sz.; SZABÓ T., i. m., I, 137. sz.; STOLL, i. m., 33. sz.; RMKT XVII/5, 443., 594.

²⁰ THÚRY, i. m., 59. sz.; SZABÓ T., i. m., I, 113. sz.; STOLL, i. m., 39. sz.

²¹ Mátéfi János-kódex, 33r

²² STOLL, i. m., 39. sz.

A 166 levelet tartalmazó *Abasfalvi-zsoltárkönyv*²³ elől és hátul csonka kézirat. Így tehát csupán a 15-139. zsoltárt őrizte meg. A másolat keletkezési idejére az alábbi szöveg alapján következtethetünk: „Amen. Finis huius Deo volente. A. 1631.”²⁴ A zsoltárok nótajelzései legtöbbször eltérnek a Szentkereszti Bogáthy-kódex ezen utalásaitól. Az abasfalvi unitárius egyház tulajdona volt, innen az elnevezés. Jelenlegi helyére, az Erdélyi Múzeum kéziratárába, Kolozsvárra 1902-ben került Sztripszky Híador révén.

A kolozsvári unitárius kollégium kéziratárában található *Kövendi János-kódex*²⁵ első része Tordai János magyarra átültetett zsoltárait tartalmazza, amelynek keletkezési idejéről és helyéről a címlap szövegéből értesülünk: „Szent David király sóltári Magyarúl irattattak Thordai János által. Colosváratt [...] 1627. esztendeoben.”²⁶ A kódex második fele egy újabb címlappal kezdődik, amelyen a következők állnak: „Szent David sóltári [...] Magyar nyelvre formáltattak Bogáthy Miklós által [...] 1605 esztendőben.”²⁷ Ez a rész tartalmazza tehát Bogáti zsoltárparafrázisait. A végén található évszám 1679 februárja, amely feltehetőleg a kézirat befejezésének dátumát jelöli. A zsoltároskönyv Kövendi János, kolozsvári polgár számára készült, másolója pedig a tőle pártfogolt Felvinczi György.

*Magyari Péter kódexe*²⁸ a legkésőbbi kézirat forrásunk, amelyben fennmaradtak Bogáti Fazakas Miklós zsoltárfordításai. A kötetre Marmorstein Artúr talált rá Gaster Mózes londoni főrabbi könyvtárában. A keletkezés ideje 1704. lehet, mivel ez az évszám kétszer is szerepel a kódex lapjain. Csupán Borbély István állítja,²⁹ hogy a dátumot elrontották, és 1604. a helyénvaló időpont. Véleménye szerint az 1700-as években már nem másoltak zsoltárokat. Marmorstein Magyari Péter zsoltárfordításait véli felfedezni a kézirat lapjain. Ezzel szemben állítja Borbély István, hogy Bogáti psalmusait tartalmazza a kódex. Magyari Péter valóban írt bele különböző feljegyzéseket szombatos ünnepekről, azonban a zsoltárok kétséget kizáróan Bogáti fordításai. Ezen kívül az énekeskönyv tartalmaz még más szerzőktől is zsoltárokat, valamint szombatos énekeket. E forrásunkat a British Múzeum könyvtára őrzi.

Bogáti Fazakas Miklós zsoltárfordításai (Erdélyen belül) különböző helyekről, más-más időkből maradtak fenn. Keletkezésük hozzávetőlegesen egy évszázadot ölel fel. Bár

²³ SZABÓ T., *i. m.*, I, 2. sz.; STOLL, *i. m.*, 53. sz.

²⁴ Abasfalvi-zsoltároskönyv, 49v

²⁵ ERDÉLYI, *i. m.*, 31. és 22. sz.; SZABÓ T., *i. m.*, I, 99. sz.; STOLL, *i. m.*, 105. sz.; *Régi Magyar Költők Tára XVII/4*, kiad. STOLL Béla, TARNÓC Márton, VARGA Imre, Bp., Akadémiai, 1967., 582.

²⁶ Kövendi János-kódex, címlap

²⁷ Kövendi János-kódex, új címlap (210r)

²⁸ MARMORSTEIN Artúr, *Szombatos kodexek*, Magyar Könyvszemle, 1913., 117–122.; BORBÉLY István, *Magyari Péter kódexe*, Egyetemes Philológiai Közlöny, 1923., 716. – Vö. uo. 790.; SZABÓ T., *i. m.*, I, 109. sz.; STOLL, *i. m.*, 167. sz.; *RMKT XVII/5*, 562., 594.

²⁹ BORBÉLY, 716.

Bogáti unitárius volt, mégis – mint azt láttuk – a szombatos énekeskönyvek több példányban őrzik művét az unitárius források mellett. Ezután érdemes megnézni a szövegek hagyományozódását.

A szöveghagyomány vizsgálata

Már elsőre feltűnik, hogy az Abasfalvi zsoltárkönyv, Mátéfi János kódexe és a Kövendi János-kódex rengeteg saját szövegvariánssal rendelkezik. Az, hogy ezek hibák-e, kérdéses.³⁰ Az eltéréseknek változó jellegük van. Mátéfi János kódexében gyakoriak az átköltések. Mind Kövendi János, mind Mátéfi János kódexében gyakori a nehezen érthető részek átírása, és a hibás szótagszámok kiigazítása. Az Abasfalvi zsoltárkönyvnél az eltérések többnyire talán tényleg hibákként, elírásokként, a stolti értelemben vett szándéktalan változásokként vehetőek számba.³¹ Csak pár példa, az áttekinthetőség kedvéért táblázatban:

	31. zsoltár	32. zsoltár	91. zsoltár	119. zsoltár
Abasfalvi zsoltárkönyv	8	6	4	27
Mátéfi János kódexe	47	6	7 (-1 strófa)	44
Kövendi János-kódex	18	13	8	53

Ezek a számok egyértelműen azt mutatják, hogy e három kéziratot nem másolhatta tovább egy másoló sem, mert még ha van is esély a horizontális szövegvariánsok kialakulására, ilyen számok mellett igen csekély. A Jancsó-kódex, a Péchi Simon-énekeskönyv és Magyarai Péter kódexe esetében csekély számú saját eltéréssel van dolgunk, ezért itt nem zárhatjuk ki egyértelműen a továbbmásolás esetleges lehetőségét.

A négy legkorábbi forrás

Megfigyelhetjük, hogy az Abasfalvi zsoltárkönyv és Mátéfi János kódexe sokhelyütt közös variánst hoznak, vagy legalábbis hasonlóan térnek el a többitől, „ebből valamilyen összefüggésre következtethetünk.”³² Erre a következők példák hozhatóak, csupán négy forrás idézésével:

91. zsoltár 5. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon-énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
sebbel jeóveó nappali nyíl ne serczien	sebbel jóuó nappali nyíl ne serczen	sebbel lóvó nyíl nappall meg ne sértsen	sebbel jeoveó nyíl nappal megh ne serczen

³⁰ A hibákról bővebben lásd: Függelék

³¹ STOLL Béla, *Szövegkritikai problémák a magyar irodalomban = Bevezetés a régi magyar irodalom filológiájába*, szerk. HARGITTAY Emil, Bp., Universitas, 2003, 183.

³² Uo., 203.

6. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
seótetben <i>oly</i> titkon <i>senki</i> <i>nẽ illet</i>	sótetben <i>olj</i> titkon <i>senki</i> <i>nem illet</i>	sótetben titkon <i>semmj</i> <i>nem illethet</i>	seótetben titkon <i>semmi</i> <i>nẽ illethet</i>

7. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
hadba, deógbe <i>jobra</i> <i>tizezert vesztnek</i>	hadba, dógbe <i>iobra</i> <i>tiz</i> <i>ezert uestnek</i>	Hadbã, dógbe <i>tiz ezerert</i> <i>el vesznek</i>	hadbã deogbe <i>tiz ezere</i> <i>eluesznek</i>

8. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
mierthogy Istẽt, te igen <i>tisztelted</i>	miert hogi Istent te igen <i>tiztelted</i>	mjert hogi Istent te igen <i>tiszteled</i>	mierthogi te Istent igen <i>tizteled</i>

10. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
El <i>fel</i> lakik az Urral az <i>szẽt ember</i>	El <i>fel</i> lakik az Vrral az szent ember	El <i>fen</i> lakik az Urral az szent ember	El <i>fenlakik</i> az Urral az szent ember

11. strófa

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
hogi <i>eórzenek</i> teged, es mĩd az jokat [...] fogjanak hogi meg ne <i>serczied</i> labodat	hogi <i>órzenek</i> teged es mind az iokat [...] fogjanak hogi meg ne <i>serczied</i> labodat	hogi <i>eőrizzenek</i> teged s mind az jokat [...] fogjanak hogi meg ne <i>wssed</i> labodat	hogj <i>eorizzenek</i> teged s mind az iokat [...] fogjanak hogj megh ne <i>ússed</i> labodatt

14. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
beóczyúl, tisztel, es fél mindenek felet	bóczyúl tisztel es fel mindenek felett	beútswlt, tisztelt, és fél mindenekfelett	bóczyúlt, tisztelt, es felt mindenek felet

95. zsoltár 2. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
az Satorhoz <i>vallastetelhez</i>	az satorhoz <i>uallastetelhez</i>	az satorhoz <i>vallastetellell</i>	az Satorhoz <i>uallasetellel</i>

119. zsoltár 76. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
ki mindent igazt <i>szerzettél</i>	ki mindent igazt <i>szerzettél</i>	kj mindent igaz[x]t <i>szerettel</i>	ki mindent igazat <i>szerettel</i>

A példákból kitűnik, hogy Mátéfi János kódexében és az Abasfalvi zsoltárkönyvnél is vannak még saját változatok: itt is, ott is. Még egy másik körülmény is igazolni látszik az Abasfalvi zsoltárkönyv és Mátéfi János kódexének összetartozását. Nevesítve az, hogy az 55. zsoltár két változatban maradt meg. Az *Atyjára mikoron Absolon támada* incipitű változat³³ az Abasfalvi zsoltárkönyvben és Mátéfi János kódexében, az *Ijedt vitéz, Dávid, Keilában szorula* incipitű³⁴ pedig a többi 5 kódexben. A két változat tud egymásról. A második strófájuk csak a kezdő szóban tér el, feltehetően az akrosztichon miatt. Az *RPHA 2004* jelű változat 5. strófája és az *RPHA 0569* jelű 6. strófája pedig néhány szóban. Mindkét változat utolsó strófája ugyanaz, kivéve az egy eltérést: *RPHA 2004*: „Akitofel ellen”; *RPHA 0569*: „pór emberek ellen”. Az eltérés lényege az akrosztichon, s így az argumentum megváltozása, amely az előző változatban Akitofel történetéhez,³⁵ míg az utóbbi a Keilai történetekhez³⁶ köti a zsoltár kontextusát. Nem tudjuk, hogy mindkét szöveg szerzői változat-e, és hogy honnan került az *RPHA 2004* változata a szöveghagyományba. Mindenesetre egy fontos érv az Abasfalvi zsoltárkönyv és Mátéfi János kódexe szoros kapcsolatának bizonyításakor.

Mivel már kizártuk azt, hogy bármelyiküket továbbmásolhatná valaki, ezért feltételeznünk kell a szöveghagyományban egy ismeretlen kéziratot, melyet γ -val fogunk jelölni. Természetesen azt, hogy a fenti változat-párok közül melyik a helyes, most még nem tudjuk eldönteni. Stílárius érvek mellett inkább a Mátéfi-Abasfalvi duó változatai látszanak hibának. Egyelőre 6 szemma lehet logikus. Más szemmákat is felírhatnánk, újabb ismeretlenekkel és végtelenül bővülő permutációs lehetőséggel. De amíg nem szükségszerű, addig nem célszerű újabb ismeretlen források felvételével bonyolítani a szemmát, mert nem hordozna magában lényegileg új információt.³⁷

A Jancsó-kódex csekély számú saját variánsa alapján azt állíthatnánk, hogy γ a Jancsó-kódexből származik le. De ugyanezt állíthatjuk a még kevesebb saját variánssal rendelkező Péchi Simon-énekeskönyv kapcsán is. Amiatt, hogy mindkét kódexnek van olyan szövegváltozata is, ahol az összes többi ellenében térnek el, azt sem valószínűsíténénk, hogy egymásból származnának le. Ezt más is kizárja. Ha megfigyeljük a Jancsó-kódex és a Péchi Simon-énekeskönyv eltéréseit, azt látjuk, hogy Mátéfi János kódexe és az Abasfalvi zsoltárkönyv hol az egyikhez, hol a másikhoz igazodik.

³³ RPHA 2004. A Repertórium interneten elérhető online változatát használjuk. A továbbiakban a Repertóriumból kinyert adatokra nem az adott weblap címével hivatkozom, ami idővel változhat, hanem a vers RPHA számával, ami valószínűleg nem változik, amíg világ a világ.

³⁴ RPHA 0569

³⁵ Pl. Jancsó-kódex, p. 51v: „Jotetel felejtet Kejla”

³⁶ Pl. Mátéfi János kódexe, p. 133v: „Akitofel Absolonhoz partoltt”

³⁷ Lásd: 1. ábra

119. zsoltár 73. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
Add meg <i>tiszta szívem</i> kevantat	Ad meg <i>sziuem tiszta</i> keuantat	Ad meg <i>tizta szívem</i> kevantat	Ad megh <i>tizta sziuem</i> kiuantat

92. zsoltár 4. 7. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
nagy Urat <i>illetnek</i> ezek	nag Vrat <i>ielentnek</i> ezek	nagi urat <i>illetnek</i> ezek	nagj urat <i>illetnek</i> ezek
az Nap <i>hevevel</i> neveli	heueuel az nap neueli	az nap <i>hevevel</i> neuelj	az nap <i>heueuel</i> neueli

Ezek a példák legalábbis aláássák az 1/c,d ábrákat. De másrésről:

32. zsoltár 4. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
kýert kegies attja <i>meg</i> akarta Vernj	kiert kegies attia <i>nem</i> akarta uerni	kýert kegyes attya <i>nem</i> akarta verni	kiert keges Attia <i>nem</i> akarta uerni

119. zsoltár 66. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
már tekenczy <i>jovoltodat</i> had latnom	mar tekincz io <i>uoltod</i> had latnom	mar tekints jo <i>voltod</i> had latno~	már tekincz <i>jouoltod</i> had látnom

92. zsoltár 14. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
<i>adgia</i> <i>mindennek</i> jutalmát	<i>mindennek aggia</i> iutalmat	<i>mindennek adgia</i> iutalmatt	<i>mindennek adgia</i> iutalmatt

Az ilyen és hasonló példák kizárják annak a lehetőségét is, hogy γ a Jancsó-kódexből származzék. Egyelőre két lehetőségünk maradt a 4 forrás leszámazásának ábrázolására. A továbbiakban azt próbáljuk eldönteni, hogy a Mátéfi-Abasfalvi és a Péchi-Jancsó féle szövegvariánsok közül melyik a jobb szöveg. Egy érdekes eltérés a 32. zsoltár 4. strófájában:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
nem <i>akarttjaval</i> leöt, hog teörtint megesnj	nem <i>akartiaual</i> löt hofi törtent meg esni	Nem <i>akarattiaual</i> leöt hofi teörtint megh esni	nem <i>akaratyauual</i> leött hofi teörtent megh esni

A kérdéses zsoltár a Repertórium szerint felező tizenkettesben íródott.³⁸ Igaz, hogy az „akartjával” egy szokatlan alak, és igaza is van abban Stoll Bélának, hogy az ilyen alakok a hagyományozódás során kikopnak a szövegből.³⁹ De nálunk most mégis ez az alak helyes

³⁸ RPHA 0001

³⁹ STOLL, *Szövegkritikai problémák...*, 204.

metrikailag. Valóban, a Kövendi János-kódex is átírja az általa helyesnek tartott „akaratjával” alakra, de ő javítja az így keletkezett metrumhibát is.⁴⁰ Ilyen „furcsa” alakkal találkozhatunk majd lejjebb, a 91. zsoltár 11. strófájában.⁴¹ Ott az „örzenek” szó „örizzenek”-re alakításával párhuzamosan javították a metrikai következetlenséget is. Könnyebben elképzelhető, hogy valaki egy számára szokatlan alakot elront, vagy átír, minthogy valaki egy helyes alakot erre *javít*.⁴² Azt, hogy Bogátinál vannak ilyen szóalakok, bizonyítja a következő példa:

93. zsoltár 2. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
Sok <i>szereza~mal</i> , magat eólteóztette	Sok <i>szereszammal</i> magat ólt[ó]ztette	Sok <i>szerezammal</i> magat óltóztete	Sok <i>szerezammal</i> magat eólteózteté

Az Abasfalvi zsoltárkönyv és a Kövendi János-kódex másolója is javít, de másképp,⁴³ Magyari Péter kódexe pedig megtartja a Jancsó-Péchi-Mátéfi féle alakot. Nem tudjuk, hogy ezek, és ehhez hasonló alakok léteztek-e a korban. Azt viszont látjuk, hogy vannak másolók, akik továbbviszik az alakot, ám mások kijavítják azt. Első esetben feltételezhetjük, hogy a másoló egy számára ismeretlen szót szolgálaián lemásol, azonban az az eset is előfordulhat, hogy a szót ismeri, de automatikusan a gyakrabban használt szóalak írásmódját követi.

Fennáll azonban annak lehetősége, hogy az ismeretlen szóalak Bogáti egyéni szóhasználatának tudható be. Mivel Bogáti műveiről még nincs egy egységes képünk, ezt nehéz lenne most megmondani. Az, hogy zsoltáraiban milyen számmal fordulnak elő ezekhez hasonló szóalkotások, és azok a szerzőhöz köthetőek-e, majd kideríti a teljes zsoltárkönyv feldolgozása. Annyi azonban bizonyos, hogy Bogáti érzékenyen bánik a különféle virtuóz metrumokkal.

Amikor fentebb idéztük a 119. zsoltár 76. strófáját, láthattunk egy eltérést Mátéfi János kódexe és az Abasfalvi zsoltárkönyv között. Csakhogy Mátéfi János kódexében az „igazt” szóban van egy javítás a „z” és a „t” között. Az átsatírozás nem teszi felismerhetővé a betűt, de annyit meg tud állapítani az ember a mikrofilmmásolatról is, hogy akár „a” is lehet.⁴⁴ Ha igen, akkor a helyzet a következő: a szövegromlás a feltételezett γ forrásban jöhetett be, amit az Abasfalvi zsoltárkönyv másolója szolgálaián lemásolt. A Mátéfi János kódexének másolója is, de ő észrevette a szótagszám többletet (9-es és 8-as sorok váltakozása, itt épp 8-

⁴⁰ „nem akarattyával hogy történt megh esni,”

⁴¹ Lásd: 17. o.

⁴² Szándékosan használtam a *javít* szót, mivel a metrum tartását következetes dolognak tartom.

⁴³ „Sok szerszammal eo magat óltóztette”

⁴⁴ Az autopszia útján való megtekintés választ adhat a kérdésre.

as⁴⁵), és javította a hibát. Persze horizontálisan is bekövetkezhettek a hiba (és annak javítása). De nézzünk további példákat, ahol mintha Mátéfi János kódexének másolója kijavítaná az esetlegesen elé kerülő hibákat.

31. zsoltár 13. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
eleuenség <i>el fog en tagimban</i>	eleuenség <i>el fogi en tagimban</i>	<i>aligh marat eltem tagaimban</i>	eleue~segh <i>el fogjott tagaimban</i>

11. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
Zép zemeim <i>vilaga</i> homaliosult	sZép szemeim <i>uilaga</i> homaliosult	sZép szemeim <i>fēnye</i> homalyosult	Zep zemeim <i>uilaga</i> homaliosult

Itt Mátéfi János kódexe a metrikailag egyetlen helyes alak, a maga 10 szótagjával.⁴⁶

119. zsoltár 3. strófa

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
ha <i>czia</i> azon tartom szememet	ha <i>czak azo~</i> tarto~ szememet	ha <i>azon</i> tartom zememet	ha <i>czak azo~</i> tartom szememet

Itt is a Mátéfi János kódexének másolója javít. A két utóbbi esetben az eddigiek alapján nem lehet elképzelni, hogy a Mátéfi János kódexének másolója eleve jó szöveget másol, kivéve, ha horizontális variánssal számolunk.

119. zsoltár 60. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
Efféle feöld <i>lakit</i> ki vesztet	<p. 237-238 hiányzik>	Ez fele föld <i>rozzit</i> kj vesztet	Ez fēle feold <i>lakoit</i> ki vesztet

Itt is úgy tűnik, mintha a *lakit lakóitra* rontása idézné elő azt a metrikai hibát, amit Mátéfi kódexének másolója kiszúr, és javítja a sort.

Ha elhisszük azt, hogy ezekben a példákban a Mátéfi János kódexének másolója kijavítja az elé kerülő hibás alakokat, akkor azt is el kell fogadnunk, hogy a legtöbb esetben a Jancsó-kódex és Péchi Simon-énekeskönyv másolója előtt jobb szöveg van. Ha ez így van, akkor már csak egy sztemmával, az 1./b ábrával lehet dolgunk.

Mátéfi János kódexének és az Abasfalvi zsoltárkönyvnek a Péchi Simon-énekeskönyvvel van több közös eltérése, ezért elképzelhetünk egy olyan sztemmát is, ahol a Péchi Simon-énekeskönyv Mátéfi János kódexével és az Abasfalvi zsoltárkönyvvel egy közös

⁴⁵ RPHA 0069

⁴⁶ RPHA 1353

ágon helyezkedik el (β), a másik ág pedig a Jancsó-kódex lenne. Ez esetben fel kell tételeznünk egy újabb ismeretlen forrást, melyet most δ -val jelölünk.⁴⁷ Ebben az esetben γ -ra azért van szükség, hogy az Abasfalvi zsoltárkönyv és Mátéfi János kódexe közös, de a Péchi Simon-énekeskönyvtől eltérő változataira magyarázatot kapjunk. Egy ilyen sztemma felrajzolásakor viszont mindig nagyon csínján kell bánni az ismeretlen források felvételével. Kellően nagyszámú ismeretlen forrással dolgozva sok mindenre magyarázatot kaphatunk, és lecsökkenthetjük a horizontális variánsok számát, ám ezek elfedhetik a valódi szöveghagyomány fontos részleteit. Ezért inkább elsősorban a horizontális variánsok létrejöttére keressük a választ. Jelen pillanatban egy olyan sztemmát állítanánk, ahol az előzőhöz képest kiiktatjuk δ -t, és azt mondjuk, hogy a Jancsó-kódex is β -ból másol (1./b ábra). Pillanatnyilag nincs túl sok okunk azt sem feltételezni, hogy a Péchi Simon-énekeskönyv a Jancsó-kódexnél feltétlenül közelebb állna a Mátéfi-Abasfalvi ághoz. Így egy kritikai kiadás számára szövegkritikailag még értékes szöveg lesz a Jancsó-kódex, a Péchi Simon-énekeskönyv, Mátéfi János kódexe és az Abasfalvi zsoltárkönyv szövege is.

Kizárni sem lehet a δ forrás létét, mivel δ teljes mértékben meg is egyezhet β -val. Létezésére egyelőre 3 helyet hozhatunk érvként:

119. zsoltár 79. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon-énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
hogý igidhe z ninczý <i>szerelem</i>	hogi igidhez nincz <i>szerel[x]em</i>	hogj igedhez nints <i>zerelem[x]</i>	hogj ighidhez nincz <i>szerelmem</i>

Itt a Péchi Simon-énekeskönyv és Mátéfi János kódexe a kéziratban javítja a *szerelmemet szerelemre*, tehát mintha az előttük lévő kézirat is javította volna az alakot, csak az Abasfalvi zsoltárkönyv másolója nem vette észre. Érvünk elég gyenge. Az is lehet, hogy a β -ban a „szerelem” alak található, csak mindhárom másoló nyelvérzéke a „szerelmem” alakot hozta elő, amit a Pécsi Simon-énekeskönyv és a Mátéfi János-kódex másolója is kijavított az előtte lévő kézirat szerint. Vagy egy másik lehetőség: a javítás a Jancsó-kódex másolója előtt is ott volt, de ő rögtön észrevette, még mielőtt leírta volna a szót.

119. zsoltár 89. strófa (a kolofon utolsó két sora):

Jancsó-kódex	Péchi Simon-énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
az satorhoz hogy nem jarhata, <i>szaz</i>	az satorhoz hogi nem iarhata, <i>szaz</i>	az satorhoz hogi nem iarhata, <i>zaz tizenkilentzed</i>	az Satorhoz hogi nem jarhata, <i>szaz</i>

Itt ismét azzal a jelenséggel kell számolnunk, amikor egy nyelvtanilag helytelen alak metrikailag helyesnek bizonyul. A Jancsó-kódex féle alakból könnyebben lesz egy helytelen

⁴⁷ Lásd: 2. ábra

alak, majd abból a Mátéfi féle helyes, mint visszafelé. Az érvet gyengíti, hogy kolofonban vagyunk, úgyhogy akár a szerzői változat is lehet helytelenül 9 szótagú. (Ez esetben a Jancsó-kódex szövegében tollhibával kell számolni.)

31. zsoltár 7. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv
baluanjyozokat <i>azert</i> giuleóleók	baluaniozokat <i>azert en</i> gywłólók	<i>balvaniokat en igen</i> gwłwlók	Baluanjyozokat <i>azert en</i> gwleóleók

A szövegromlás iránya egyértelmű. Látszik, hogy Mátéfi kódexének másolója – szokásához híven – javítja az előtte lévő rossz alakot. Ha β is tartalmazza a Jancsó-kódex alakját, akkor horizontális variánssal állnánk szemben. Ez sem kizárt, de például a Péchi Simon-énekeskönyvnél nagyon kis százalékban találunk ilyen hibákat. A példa szintén nem zárja ki a 1./b ábra egyszerűbb sztemmáját, mert a Jancsó-kódex alakja előállhatott akár úgy is, hogy a másoló kijavította az előtte lévő rossz alakot – csak másképp, mint a Mátéfi János kódexe. Ilyen példánk egyelőre csak ez az egy van. Ha nagyobb mennyiségben merülnek fel, akkor nagyobb létjogosultsága lesz a 2. ábra sztemmájának. Így most be kell érünk az egyszerűbbel.

A két utóbbi kódexről

A következő kérdés, hogy a Kövendi János-kódex és Magyarai Péter kódexe hol helyezkedik el ebben a hagyományban. Előre leszögezzük, hogy az alábbi feltételezések egészen addig nem válhatnak többé pusztá munkahipotézisnél, amíg nem elemezzük végig mind a 151 zsoltár teljes szöveghagyományát. Jelen pillanatban ennek a munkának az elején állunk. Mint mondtuk, a Kövendi János-kódexből nem származhatott le Magyarai Péter kódexe, lévén a Kövendi János-kódexnek számtalan saját variánsa. A Kövendi János-kódex sem származhatott Magyarai Péter kódexéből, lévén, hogy Magyarai Péter kódexe jó 20 évvel később keletkezett.⁴⁸ A fent elfogadtatott sztemma alapján, amikor a Péchi Simon-énekeskönyv, Mátéfi János kódexe és az Abasfalvi zsoltárkönyv együtt tér el a Jancsó-kódex ellenében, akkor a Jancsó-kódex szövegét valószínűsíthetjük hibásnak (vagy feltételezzük a plusz forrás bevezetését). Ugyanígy ha a Péchi Simon-énekeskönyv a kakukktójás, akkor ő a hibás. És ha Mátéfi János kódexe és az Abasfalvi zsoltárkönyv együtt, vagy hasonlóan tér el a Péchi Simon énekeskönyv és a Jancsó-kódex szövegétől, akkor a hibát a γ forrásnak tudhatjuk be. Így számolunk a legkevesebb horizontális variánssal. Nézzük, mit csinál a két újabb forrás szövege abban az esetben, amikor Mátéfi János kódexe és az Abasfalvi zsoltárkönyv együtt,

⁴⁸ Vö: 8-9. o.

vagy hasonlóan térnek el az összes többitől! Erre viszonylag sok példát tudnánk hozni, ami azt mutatja, hogy a Kövendi János-kódex és Magyarai Péter kódexe nem származhatott γ -ból.

91. zsoltár 5. 6. 11. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyarai Péter kódexe
sebbel jeoveó <i>nappali nyíl</i> ne serczien	sebbel jóuó <i>nappali nyíl</i> ne serczen	sebbel lóvó <i>nyíl nappal</i> <i>meg</i> ne sértsen	sebbel jeoveó <i>nyíl nappal</i> <i>megh</i> ne serczen	sebbel ieovó <i>nappali nyíl</i> ne sértsen	sebbel jövő <i>nappali nyíl</i> ne sércsen
seótetben <i>oly</i> titkon <i>senki</i> ne~ <i>illet</i>	sótetben <i>olj</i> titkon <i>senki</i> nem <i>illet</i>	sótetben titkon <i>semmj</i> nem <i>illethet</i>	seótetben titkon <i>semmi</i> ne~ <i>illethet</i>	setétben <i>olly</i> titkon <i>senki</i> nem <i>illet</i>	sőtétben <i>oly</i> titkon <i>senki</i> nem <i>illet</i>
hogj <i>eórzenek</i> teged, es mi~d az jokat [...] fogjanak hogj meg ne <i>serczied</i> labodat	hogi <i>órzenek</i> teged es mind az iokat [...] fogianak hogi meg ne <i>serczed</i> labodat	hogi <i>eórizzenek</i> teged s mind az jokat [...] fogianak hogi meg ne <i>wssed</i> labodat	hogj <i>eorizzenek</i> teged s mind az iokat [...] fogianak hogj megh ne <i>wssed</i> labodatt	hogj <i>órizzenek</i> téged, s mind az iokat, [...] foghianak hogj megh ne <i>sértsed</i> lábodat.	hogj <i>örzenek</i> téged és mind az jokat, [...] fogjanak hogj meg ne <i>sércsed</i> lábodat.

Szándékosan hagytam ott a 91. zsoltár 11. strófájának azt a sorát, amikor a Kövendi János-kódex megegyezik Mátéfi János kódexével és az Abasfalvi zsoltárkönyvvel. Ennél a példánál azt gondoljuk, hogy a változat függetlenül következett be, mégpedig a „furcsának” nevezett alak furcsasága miatt.

Hasonló helyzet áll fenn abban az esetben, amikor a Jancsó-kódex látszólag hibás alakot hoz, tehát azt is kizárhatjuk, hogy a Kövendi János-kódex és Magyarai Péter kódexe a Jancsó-kódexből származik le, mert így a többivel hasonló alakjaik függetlenül következnének be.

32. zsoltár 3. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyarai Péter kódexe
kit <i>meg</i> <i>pirongat</i> erte el	kit <i>meg sem</i> <i>pirongat</i> erte el	vagy <i>megh sem</i> <i>pirongat</i> erte el	kit <i>megh sem</i> <i>pirongat</i> erte	kit <i>megh sem</i> <i>pirongat</i> , erte el	kit <i>meg sem</i> <i>pirongat</i> erte el

91. zsoltár 11. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyarai Péter kódexe
Mert <i>te</i> <i>melletted</i>	Mert <i>te melled</i> boczatot	Mert <i>te melled</i> botsatot	Mert <i>te melled</i> boczettot	Mert <i>te melled</i> botsátott	Mert <i>te melled</i> bocsáttot

Ezekben az esetekben a Jancsó-kódex szótagszáma hibás,⁴⁹ tehát egyértelmű másolójának hibája.⁵⁰

⁴⁹ RPHA 0461

⁵⁰ Bár tudni kell, hogy a metrikai javítások okozta horizontális variánsok a legkönnyebben magyarázhatók minden horizontális variáns közül.

Egyelőre a következő logikus esetek maradtak mindkét kézirat számára: vagy a Péchi Simon-énekeskönyvből, vagy a β -ból származtak le, vagy γ fölé képzelünk egy ismeretlen forrást, ami β -ból ered, és belőlük eredne a Kövendi János-kódex és/vagy Magyarai Péter kódexe. Ez megmagyarázná a Kövendi János-kódexnek az Abasfalvi zsoltárkönyvvvel, sőt, sokszor Mátéfi János kódexével való kapcsolatát, de erre még majd kitérünk. Magyarai Péter kódexe esetében nincs okunk egy ilyen forrással számolni. A lehetőségeket egy ábrán szemléltetjük.⁵¹

Most olyan variánsokat mutatunk, ahol a Péchi Simon-énekeskönyv szövege eltér a Jancsó-kódexétől.

31. zsoltár 7. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon-énekeskönyv	Mátéfi János-kódex	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János-kódex	Magyarai Péter kódex
baluanjyozokat azert giuleöleök	baluaniozokat azert en	balvaniokat en igen gwlölök	Baluanjyozokat azert en	bálványozót azért en	Bálványozokat azért gyűlölök

A Repertórium szerint a vers metrumképlete: a10, a10, a10, a10. Láthatjuk, hogy az első esetben a Péchi Simon-énekeskönyv és az Abasfalvi zsoltárkönyv ugyanazt a változatot hozza, 11 szótaggal. Sztemmánk szerint ez azt jelentené, hogy β hoz hibás alakot, amit a Péchi Simon-énekeskönyv is, és γ -n keresztül Abasfalvi zsoltárkönyv is lemásol. Mátéfi János kódexe esetében egyértelműen javításról, átírásról van szó, tehát akár ő is láthatott hibás szótagszámú alakot. A Kövendi János-kódex is úgy tűnik, hogy egy rossz szöveget javít, és másképp, mint Mátéfi János kódexe, de nem tudjuk, kiét. Egy hibás „azért én gyűlölök” alakot könnyű „azért gyűlölök”-re javítani, tehát az sem kizárt, hogy Magyarai Péter javított. Felmerül azonban az a lehetőség is, hogy a Péchi Simon-énekeskönyv és az Abasfalvi zsoltárkönyv másolója függetlenül hibázott, és nem a közös β -ból ered a hiba, de ez sem segít annak eldöntésében, hogy ki mit látott maga előtt.

31. zsoltár 28. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon-énekeskönyv	Mátéfi János-kódex	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János-kódex	Magyarai Péter kódex
ha ez vilag bant igaz életben	ha ez uilag bant gonoz életben	Ha ez uilágh bánt igaz	ha ez uilág bant gonoz életben	ha ez világh bánt gonosz	Ha ez világ bánt igaz életben

⁵¹ Lásd: 3. ábra

55. zsoltár 9. strófa (Mátéfi János kódexe és az Abasfalvi zsoltárkönyv egy másik fordítást tartalmaz¹):

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Kövendi János-kódex	Magyari Péter kódexe
Ezt szememmel lattam, se~mi jo <i>ninczy be~nek</i> , eyel nappal neztem, hamissak, kevelyek, piacon, <i>Utczain</i> , sok hamissag keözteók, szama ninczy, sok gonosz czelekedeteóknek.	Ezt szememmel lattam semmi io <i>bennek nincz</i> , eiel nappal neztem hamissak, keueliek, piacon <i>utain</i> sok hamissag kóztók szama sincz sok gonoz czelekedeteknek.	Ezt szememmel latom semmi ió <i>bennek nints</i> , éyel nappal neztem hamissak kevelyek, piacon, <i>úczakon</i> sok hamissagh kóztók, száma nints sok gonosz tselekedetek~k.	Eszt szememmel láttam semmi jo <i>nincs benne</i> , eyel nappal nesztem hamissak kevelyek, piacon <i>ucczáin</i> sok hamisság kóztók, száma nincs sok gonosz cselekedetek~k.

32. zsoltár 7. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyari Péter kódexe
de niaüaliam <i>mia</i> en ugian	de niaualiam <i>miat</i> en ugian	de nyaualyam <i>mia</i> en ugian	de nŷauialiam <i>miat</i> en ugian	de nyavalyám <i>miatt</i> én ugyan	De nyavallyám miá én ugyan

119. zsoltár 23. 54. 78. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyari Péter kódexe
<i>azt</i> Uraktol en sem altallom	<i>az</i> Vraktol en sem altallom	<i>azt</i> Vraktol en sem altallom	<i>azt</i> Uraktol en sem altallo~	<i>az</i> Uraktól én sem általlom	<i>aszt</i> Uraktól én sem általlom
Jly nagy kenokbol de már <i>vigy</i> fel	<p. 237-238 hiányzik>	Ilŷ nagy kŷnokbol de mar <i>végy</i> fel	Ilŷ nagŷ kenokbol de már <i>vegi</i> fel	Illy nagy kinomból de már <i>vegy</i> fel	Illy nagj kénokbol de már <i>vigj</i> fel
az latrok <i>majd</i> latrul jarnak	az latrok <i>mind</i> latrul iarnak	<i>gonoszok</i> <i>gonoszul</i> jarnak	az latrok <i>majd</i> latrul iarnak	az latrok <i>mind</i> latrúl iárnak	a' latrok <i>majd</i> latrul jarnak

98. zsoltár 3. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyari Péter kódexe
Latni adta hatalmát, <i>mutatá</i> igaz voltat, az poganon boszszuallasat.	Latni adta hatalmat, <i>mutatta</i> igaz uoltat, az poganon boszszu allasat.	Latni atta hatalmát <i>mutatta</i> igaz voltát Az poganon boszszu allasát.	Latni atta hatalmat, <i>mutatta</i> igaz uoltat, az poganon Boszszu allasatt.	Látni adta hatalmát, <i>mútatya</i> igaz vóltát, az pogánon boszszú állását.	Látni atta hatalmát, <i>mutatá</i> igaz voltát, a' pogánon bosszu állását.

92 zsoltár 7. strófa

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyari Péter kódexe
<i>az Nap</i> hevevel neveli	<i>heueuel</i> az nap neuli	<i>az nap</i> hevevel neuelj	<i>az nap</i> heueuel neuli	<i>hevével</i> az nap neveli	<i>az nap</i> hevével neveli

Az első esetben markáns különbség van a két variáns között. Ha a *gonosz* a helyes alak, akkor 3 egymástól független variáns esik egybe. Ha az *igaz* a jó forma, akkor is aggasztó Mátéfi János kódexének egybeesése, de mindenesetre így szorosabbra fűzzük Magyari Péter

kódexe és a Jancsó-kódex, valamint a Kövendi János-kódex és a Péchi Simon-énekeskönyv közti viszonyt.

A második esetben egyértelműebb a helyzet, ugyanis Péchi Simon-énekeskönyv és a Kövendi János-kódex közös hibával rendelkezik: változatukban elrontották a rímet. De ez is csak az ő kapcsolatukra utaló egyértelmű tény, Magyarai Péter másolhatta a jó alakot, vagy javíthatta a hibásat. Az *utcaín-utain-utcákon* sem perdöntő. A Kövendi János-kódex másolója javíthatta az általa szokatlannak vagy hibásnak vélt Péchi alakot, és még számtalan variáció felmerül. Mindenesetre a Jancsó-kódex és Magyarai Péter kódexének szövegei megegyeznek.

A többi eset nagyon gyenge érv, de sokaságuk hátha meggyőzővé teszi őket. [N]*incs-sincs*, *azt-az*, *majd-mind*, *mutatá-mutatt-mutatja* jelen esetben csereszabatos alakok,⁵² oda-vissza ronthatók. A *miá-miatt* ráadásul nyelvjárásilag különbözik csak, és a *vígy-végy* is betudható annak. Mégis Magyarai Péter kódexének variánsai mindig megegyeznek a Jancsó-kódexével, a Kövendi János-kódex és a Péchi Simon-énekeskönyv ellenében. A 119. zsoltár példáiban ráadásul a Mátéfi-Abasfalvi páros is őket támogatja. Természetesen a teljes kéziratok, vagy a másolók írásának teljesebb körű vizsgálata választ adhat az ilyen nyelvjárási jellegű kérdésekre.

Az utolsó példa látszólag igazolná a feltevésünket, miszerint a Péchi Simon-énekeskönyv hibája hagyományozódik a Kövendi János-kódexnél. De sajnos ezt sem állíthatjuk. Ugyanis az általunk vizsgált nyomtatott unitárius énekeskönyvekben is szerepel ez a zsoltár, valamint megtalálható a Csonka-antifonáléban is. Az még nem tisztázott, hogy milyen a viszonya ennek a hagyománynak a mi kéziratainkkal. Egy unitárius egyházi embernek a fülében lehetett az általa gyakran énekelt változat, és másoláskor felülírhatta az előtte lévő szöveget.

Az előbb amellelt hoztunk példákat, hogy Magyarai Péter kódexe és a Kövendi János-kódex más forrásokat használ, a Kövendi János-kódex alighanem a Péchi Simon-énekeskönyvet, Magyarai Péter kódexe pedig a Jancsó-kódexével azonosat: a β -nak nevezett. Néhány helyen mégis ellentmondásokba ütközünk

32. zsoltár 14. strófa

Jancsó-kódex	Péchi Simon-énekeskönyv	Mátéfi János-kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János-kódex	Magyarai Péter kódexe
<i>Oktalanon</i> mjnt en tw mar ne	<i>Oktalon</i> mint en tű mar ne	<i>Oktalanon</i> mint en tű már ne	<i>Oktalanul</i> mint en tw mar ne	<i>Oktalanúl</i> , mint én már tű ne	<i>Oktalanul</i> mint én tű már ne

⁵² A kifejezés Pap Balázstól

8. zsoltár 1. 5. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Kövendi János- kódex	Magyari Péter kódexe
Zekj <i>eghe</i> [n] samolȳa az feöld zinin	szeki <i>eghen</i> samolia az föld szinen	Zęki <i>ęgen</i> , samolya az feold szinen	széki <i>eghben</i> , sámolya a' föld szinén	Széki <i>Egben</i> sámolya az Föld Szinén
Minden allat tsak w kȳen <i>ment ligien</i>	minden allat csak ön keien <i>lót, s' megien</i>	mindenallat csak ő keȳen <i>leőt s megien</i>	minden állat csak eo kijén <i>leott légien</i>	Minden állat csak ő kellyén <i>let légjen</i>

92 zsoltár 4. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyari Péter kódexe
nagy Urat <i>illetnek</i> ezek, [...] nem <i>tudgiak</i> , kik miert leöttek.	nag Vrat <i>ielentnek</i> ezek, [...] nem <i>tuggiak</i> kik miert lóttek.	nagi urat <i>illetnek</i> ezek. [...] nem <i>tudgiak</i> kik miert leöttek.	nagj urat <i>illetnek</i> ezek, [...] ne~ <i>tudgiak</i> kik miért leottek.	nagy Urat <i>ielentnek</i> ezek, [...] nem <i>tudgyuk</i> kik miért lóttek.	nagj Urat <i>jelentnek</i> ezek, [...] nem <i>tudgyuk</i> kik miért lóttek.

119. zsoltár 76. strófa:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyari Péter kódexe
Jstenem <i>teis</i> jeőȳ hozzam keőzel	Istenem <i>teis iőȳ</i> hozzam kőzel	Istenem <i>tees iőȳ</i> hozzam kőzel	Istenem <i>teis</i> hozza~ jeoȳ keőzel	Istenem, <i>te's</i> iőȳ hozzám kőzel	Istenem, <i>te's</i> jőȳ hozzám kőzel

Az első esetben egy nyelvjárási alakot javítanak – a Péchi Simon-énekeskönyv esetében rontanak – el. Adekvát lenne a megoldás, hogy a Kövendi János-kódex és Magyari Péter kódexe a rontott formát javítják, ezúttal az általuk gyakrabban használt alakra. De minket is aggaszt az Abasfalvi zsoltárkönyv esete, ami arra hívja fel a figyelmet, hogy akár az eredeti jó formuláról is – és akár egymástól függetlenül is – javíthatnak a másolók. Érdekes, hogy a Jancsó-kódex és Mátéfi János kódexe hagyja meg csak a – szerintünk – eredeti formulát. Közvetlen kapcsolatokra kielégítő választ nem tudunk adni ez idáig, de elgondolkodtató a tény, hogy egymáshoz közeli helyeken másoltak, és időben sem túl távol.

A 92. zsoltár első példáján az látszik, hogy a Kövendi János-kódex és Magyari Péter kódexe a Péchi Simon-énekeskönyvhöz igazodnak. Ezt készséggel el is hinnénk, ha nem tudnánk, hogy itt megint egy olyan alakról van szó, ami a gyülekezeti énekeskönyvekben is megtalálható. De ha a Péchi Simon-énekeskönyvvel való kapcsolatot nem is, Magyari Péter kódexe és a Kövendi János-kódex közti rokonságot erősíti a példa. Bár arról világos képünk nincs, hogy az unitárius énekhagyomány milyen nyomokat hagyhatott az elvileg szombatos Magyari Péterben, valamelyet biztos, hiszen kódexében találunk az összprotestáns, és vele együtt az unitárius énekhagyományból öröklődött énekeket. A 8. zsoltár példája, a 92. zsoltár

második szöveghelye, és a 119. zsoltár példája miatt nem zárhatjuk ki biztosan azt, hogy Magyarai Péter kódexe és a Kövendi János-kódex egy közös forrásból származzanak.

A továbbiakban az eddigiek összegzésekor magunknak kell kérdéseket föltenni. Például, hogy hiszünk-e annak, hogy a Kövendi János-kódex szoros kapcsolatban áll a Mátéfi-Abasfalvi hagyománnyal (annyira szoros, hogy fel kellene venni egy újabb ismeretlen forrást β és γ közé, ahonnan leszarmazik a Kövendi János-kódex)? A példák nem feltétlenül mutatnak ebbe az irányba. Arra is láthattunk példát, hogy Mátéfi János kódexe látszólag jó szöveget örököl, míg az Abasfalvi zsoltárkönyv és a Kövendi János-kódex hibásat. Ez esetben nem magyarázható a leszarmazásból az Abasfalvi zsoltárkönyv és a Kövendi János-kódex rokonága. Egymástól függetlenül is létrejöhettek ezek a szövegvariánsok, vagy fel kell tételeznünk a szövegek hagyományozódását kívülről befolyásoló erőt: az úzus szerepét.⁵³

Egy másik kérdés, hogy hisszük-e: Magyarai Péter kódexe és a Kövendi János-kódex egy közös forrásból származik, és az nem a β . Ezzel együtt azt is tisztázni kell, hogy mennyire hiszünk a Jancsó-kódexet és Magyarai Péter kódexét rokonító variánsoknak. Ugyanis ha Magyarai Péter kódexe és a Kövendi János-kódex egy közös, a Jancsó-kódextől független forrásból ered, akkor nem magyarázhatóak a Jancsó-kódexszel való közös eltérései Magyarai Péter kódexének. Ha viszont lemondunk Magyarai Péter kódexe és a Kövendi János-kódex összetartozásról – amire amúgy is gyenge indokaink vannak –, akkor is még mindig több lehetőség áll a rendelkezésünkre, a Jancsó-kódexszel való kapcsolat szorosságához mérten.

Az első modell, amelyben azt feltételezzük, hogy β -ból ered Magyarai Péter kódexe, és a Péchi Simon-énekeskönyvből a Kövendi János-kódex. Erre láttunk elégséges példát. Magyarázatot ad a Péchi Simon-énekeskönyvvel való rokonságra, de nem mutat rá feltétlenül, hogy a Jancsó-kódexnek szorosabb köze lenne Magyarai Péter kódexéhez. Ahhoz, hogy bizonyosak legyünk abban, hogy a Kövendi János-kódex a Péchi Simon-énekeskönyv alá tartozna, olyan variánsokat kell találnunk, ahol a Péchi Simon-énekeskönyv hibázik (tehát a Jancsó-kódex, Mátéfi János kódexe és az Abasfalvi zsoltárkönyv egyforma, és láthatólag jobb szöveget hoz), és a Kövendi János-kódex továbbmásolja a hibát. Ilyet láthattunk az 55. zsoltár 9. strófájában is. Ez az egy hely igazolná egyértelműen a kapcsolatot.

Magyarai Péter kódexe és a Péchi Simon-énekeskönyv kapcsán nem merül fel ez a kérdés. Azaz, hogy egy darabig azt hittük.

⁵³ Egyelőre számunkra még az is kérdéses, hogy az Abasfalvi zsoltárkönyv egyáltalán unitárius-e.

92. zsoltár 2. strófája:

Jancsó-kódex	Péchi Simon- énekeskönyv	Mátéfi János- kódexe	Abasfalvi zsoltárkönyv	Kövendi János- kódex	Magyari Péter kódexe
tiz huru hegedw szoval, Lantal, sippal, orgona~mal, kwr̃tel, <i>dobbal</i> , trombitaval	tizhuru hegedw szóual, lantal, sippal, orgonammal, kwr̃tel, <i>drombal</i> , trombitaua.	Tiz huru hegedw szoval. lanttal sippal orgonammal. kwr̃tel, <i>Dobbal</i> , trombitammal.	Tiz huru hegedw zoual, lantal, Sippal, orgona~ual, kwr̃tel, <i>dobbal</i> , trombitaua.	tiz húrú hegedű szóval, lantal, sippal, orgonammal, kürtel, <i>dobbal</i> , trombitammal.	tiz huru hegedű szoval, lantal, sippal, orgonámmal, kürtel, <i>drombal</i> , Trombitammal.

A „trombitámmal” szót be lehet tudni annak, hogy a többi rímszóval jobban rímelő szót kerestek a másolók. Mindhárom esetben láttunk már hasonló javítást. Viszont más a helyzet a „drombal” szóalakkal. Sokáig azt gondoltuk, hogy ez a szó nem létezik. Valószínűleg a másolók is azt hitték. Így könnyen bizonyítható volna azt, hogy Magyari Péter a Péchi Simon-énekeskönyvet másolja, méghozzá szolgálai, mert egy ilyen hibás alakot nem lehetne máshogy továbbhagyományozni. Egészen addig éltünk ebben a hitben, amíg nem találtunk rá Kazinczy Ferenc *Szirmay János*hoz címzett szonettjére, melyben szerepel a „dromb” szó.⁵⁴ Távol álljon tőlünk, hogy a több mint két századdal később élt nagyszerű nyelvújítónk költői szóhasználatára támaszkodva keressünk támpontot egy 16. századi szerzőnk művének textológiai vizsgálatakor. De legalább felcsillant a remény, hogy korábról is találjunk a szóalak előfordulására példát.

Ugyan a releváns szótárakban nem találtuk címszóként ezt a szóalakat, és a kapcsolódó jelentések is mást adtak, mint amire számítottunk.⁵⁵ Ez még persze nem jelenti azt, hogy nem létezett a szó Bogáti idejében. Ha a *doromb* formula élt (bármilyen jelentésben is), azt is használhatta versében *dromb* alakban, mert hiszen arra már láttunk példát, hogy a szokásostól eltérő módon használjon egy szót. De erre a kérdésre bővebb választ kapunk majd a teljes Bogáti költészeti anyag feltárásával. Ha létezett ez a szóalak, akkor biztosak lehetünk benne, hogy a „lectio difficilior” elve érvényesül itt. Természetesen a *drombalt dobbalra* hibázni egymástól függetlenül is könnyen megeshet, tehát nem kapunk útmutatást arra nézve,

⁵⁴ A lelőhely: <http://books.google.hu/books?id=KFQAAAAcAAJ&printsec=3>, p. 21.

⁵⁵ *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára* (I. A–Gy, főszerk. BENKŐ Loránd, Bp., Akadémiai, 1967.) **doromb**¹ címszó alatt megemlíti a *dromb* előfordulását, bár csak 1824-ből, FAY András: *Kedvcsapongások* c. művéből. Amúgy a *doromb* szóra a „kezdetleges hangszer” jelentést adja, és első előfordulását 1577-re datálja.

Az *Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár* (II. Cs–Elsz, szerk. SZABÓ T. Attila, Bp., Akadémiai, 1978.) csupán a **doromb** címszót tartalmazza, első előfordulását 1635-re datálja. A *drimbä* és *Maultrommel* idegennyelvű szavakkal felelteti meg.

A *Magyar nyelvtörténeti szótár* (I. A–I, szerk. Szarvas Gábor, Simonyi Zsigmond, Bp., Hornyánszky, 1890.) a **doromb** címszó alatt hozza a *dromb|ol* alakot, és egy 1598-as előfordulást, GYARMATHI Miklós: *Keresztyén felelet Monoszlai könyve ellen* c. munkájából.

hogy Magyarai Péter kódexe melyik forrásból másolta – helyesen –, de legalább nem is vezet meg bennünket.

Viszont Magyarai Péter kódexének a Péchi Simon-énekeskönyvből való leszármazását egy tény egyértelműen kizárja. A 137. zsoltár szintén két változatban maradt fenn, ezúttal egymás mellett, és nem egymás helyett, de nem mindegyik forrásban.⁵⁶ A Repertórium szerint a Péchi Simon-énekeskönyv tartalmazza mindkét fordítást.⁵⁷ A Péchi Simon-énekeskönyvet ha kinyitjuk a megfelelő helyen,⁵⁸ az *RPHA 2001-es, Sirva messze szép hazánkból, hogy rabságra menénk* incipitű változatot nem találjuk. A 254. oldal aljára még rákerült a 137. zsoltárt jelző felirat, és az *RPHA 0545-ös, Hogy édes hazánkból fogságra jutánk* incipitű változat nótajelzése és argumentuma, valamint az őrszó, de főszövege csak a következő oldalon kezdődik. Egy kéz viszont bejegyezte, hogy onnan hiányzik a zsoltár másik változata.⁵⁹ Ez a kéz nem egyezik a másoló kezével. A későbbi bejegyzés és az oldaltörés vezethette meg a Repertórium munkatársát. Tehát a Péchi Simon-énekeskönyv nem tartalmazta a kérdéses verset. Magyarai Péter kódexe viszont minden további nélkül szerepelteti az első változatot is, tehát nem másolhatott a Péchi Simon-énekeskönyvből. Ezzel a *dromb*-kérdés is el van döntve: az alakot biztosan egy közös forrásból másolták. A Kövendi János-kódexből a kérdéses vers szintén hiányzik, tehát megnő a valószínűsége annak, hogy a Kövendi János-kódex a Péchi Simon-énekeskönyvet másolta.

A harmadik modell⁶⁰ úgy próbálna számot adni Magyarai Péter kódexe és a Jancsó-kódex kapcsolatáról, hogy ismét bevezeti a korábban elvetett δ forrást. Ebben a modellben a Jancsó-kódex és Magyarai Péter kódexe a δ forrást másolja; és feltételezünk egy β forrást, ami a Péchi Simon-énekeskönyv, a Kövendi János-kódex és a γ közös forrása. Magyarai Péter kódexe így sincs feltétlenül kiszolgáltatva a Jancsó-kódexnek, magyarázatot kapunk a közös eltéréseikre; és arra is, amikor a Péchi Simon-énekeskönyv és a Kövendi János-kódex felé tendál. Egyelőre azonban nincs olyan példánk, amely feltétlenül alátámasztaná ezt, de fel kell vetnünk lehetőségét. Tehát összegezve az eddigieket: a fentebb említett egyszerűbb szemtmát preferálnánk a kutatás jelen fázisában.⁶¹

A kutatásokból az a tény is kibontakozni látszik, hogy valóban egy homogén, a maga nemében egységes hagyomány rajzolódik ki. Ez alól valamennyire kivétel Mátéfi János kódexe, amit az utolsó fejezet fejt ki részletesen. De mégis, hasonló szempontokkal kell

⁵⁶ RPHA 2001 és RPHA 0545

⁵⁷ <http://rpha.elte.hu/rpha/book/MKEVB1-0033>

⁵⁸ esetünkben ez a mikrofilm megfelelő képkockáját jelenti

⁵⁹ „(Egő Pst~ el hattak: itt: Sirva mezze zep haz” – a mikrofilmen ennyi látszik

⁶⁰ Lásd: 4. ábra

⁶¹ Lásd: 5. ábra

számolni a szöveghagyományozódás során. Láttunk fentebb példákat a hibák és javítások típusaira, amelyek mindegyik kódexet jellemzik. E közös hagyomány mögül viszont előviláglik az egyes kódexek sajátja is, ami egyedivé teszi őket.

A kutatás feladata lesz újabb szempontokat vinni az elemzésbe (akrosztichon-, argumentum-használat; nótajelzések; margináliák; nyelvhasználat), és az eddigi szempontokat elmélyíteni. Valamivel biztosabb állításokat a teljes anyag feldolgozása után tehetünk csak.

2. fejezet

A gyülekezeti hagyomány

Többször tették fel a kérdést, hogy Bogáti zsoltárfordításai miért nem lettek népszerűek saját felekezetében, az unitáriusoknál. Dán Róbert előbb idézett monográfiájában megnyugtatóan tisztázza azt a kérdést teológiájának elemzésével, hogy Bogáti milyen antitrinitárius felekezethez tartozott. Azonban éppen a zsoltárok esetében merült föl leginkább, hogy Bogátinak köze lenne a szombatosokhoz. „Sőt talán azt is mondhatjuk, hogy Bogáti zsoltáraparafrázisai csak szombatos környezetben terjedtek, ott lehettek igazán népszerűek, énekeltek.”⁶² – írja Dán, aki jól ismerte a zsoltárfordítások kéziratos szöveghagyományát. Az idézett bekezdésben később kifejti, hogy ennek oka sokkal inkább a szombatos hagyomány volt, mint maga Bogáti. Ám amiért mégis népszerű lehetett zsoltárkönyve a szombatosok számára az az, hogy fordításaiban nem kapnak helyet azok az értelmezések, amelyek a kereszténység felől magyaráznak egy-egy szöveghelyet, hanem szigorúan az Ó-szövetségi kontextusban maradva oldja meg ezt a feladatot. Így zsoltárai nem váltak szombatossá, egyszerűen szöveghűségüknél fogva nyitottak utat a szombatos értelmezésnek. Így vált a szombatos énekhagyomány szerves részévé Bogáti 151 zsoltára.

De mégis mi lehetett az oka annak, hogy az unitáriusoknál nem terjedhetett el az első teljes verses magyar nyelvű zsoltárfordítás? Eddig Bogáti ideológiájában keresték a magyarázatot. Dávid Ferenchez hű hitvallása miatt el kellett menekülnie Erdélyből 1582-ben.⁶³ Ha ebben van is némi igazság, akkor is azt láthatjuk, hogy 1602-ben az Újfalvi féle debreceni edíciójú gyülekezeti énekeskönyvben szerepel Bogáti 8. zsoltára, majd pedig az unitárius kiadásokban is előfordulnak Bogáti zsoltárok, mind a gyülekezeti kiadásokban, mind a magánajátosságra szánt kötetekben. Azt, hogy az egész psalterium ideológiájával sem volt semmi baj, bizonyítja a Kövendi János-kódex, ahol a „fedhetetlen” Thordai István 150 zsoltárával együtt másolják le a Bogáti Psalteriumot. Elképzelhetőbb, hogy Bogátinak Ó-szövetség-hű fordítása egyszerűen nem volt használható gyülekezeti éneklésre. Nem azt a nyelvezetet használta, amely az addigra „kanonikussá” vált gyülekezeti énekanyag nyelvezete volt. A Kövendi János-kódex ugyan lemásolta a zsoltárokat, de mint láttuk, nem kapcsolódik a gyülekezeti énekléshez. Azokat a strófákat, amelyek a templomi énekléskor zavarják az

⁶² DÁN Róbert, *Humanizmus, reformáció, antitrinitarizmus és a héber nyelv Magyarországon*, Bp., Akadémiai, 1973 (Humanizmus és reformáció 2), 170.

⁶³ *Uo.*, 155.

unitáriusokat, a Kövendi János-kódex a helyén hagyja, ugyanis ebben a kéziratban a zsoltárkönyv továbbhagyományozása a fontos, és nem az énekelhetőség.

Az a tény, hogy Bogáti teljes zsoltárfordítása kéziratban maradt, önmagában érdekes és a szakirodalmat is foglalkoztató tény. Hagyományosan azt a magyarázatot szokás adni e jelenségre, hogy a sajátos szemléletű, egyszersmind sajátos nyelvezetű szerző zsoltárparafrázisai az unitárius felekezetnek kevésbé, a szombatosoknak annál inkább megfeleltek – és a szombatos használat oly nagy árnyékot vetett a szöveganyagra, hogy nem kerülhetett napvilágra. A kérdés azonban e szokványos formája mellett egyébképpen – bizonyos értelemben árnyaltabban – is feltehető: hogyan fordulhat az elő, hogy az az Újfalvi Imre, aki 1602-es énekeskönyvének előszavában (nem mellesleg Szenci Molnár Alberthez hasonlóan) hiányolja a teljes zsoltárkönyv egységes magyar fordítását mégis szerepeltet Bogáti zsoltárfordítást kötetében.

Bogáti-zsoltár először (a 8.) 1602-ben jelent meg nyomtatásban az Újfalvi-féle énekeskönyvben, amit a 17. századi protestáns gyülekezeti graduálok szinte kivétel nélkül továbbörökítenek. Ez a dátum nagyon korai, mivel megelőzi az általunk ismert első Bogáti-zsoltárt tartalmazó kézirat keletkezésének időpontját is.⁶⁴ Ennek ellenére ezt aényt a filológia és a modern szövegkiadások figyelmen kívül hagyják.

A második áramlat az unitárius graduál kiadásokhoz köthető. Az 1602-1615 közé datált Kolozsvári kiadás már 12 zsoltárt hoz.

A harmadik vonal a magánajtatosságra szánt unitárius kolozsvári kiadások 1623-ból és 1700-ból. Az 1623-as kiadás csupán egy Bogáti zsoltárt közöl: a 29. psalmust. Ezt az egyet egyébként egy 1635-ös Pécheli-féle református katekizmus is hozza, így feltételezhető a párhuzam. Az 1700-as kiadás nagyon különbözik az öt megelőzőektől. 9 darab Bogáti zsoltárt közöl, de ebből hét először jelenik meg nyomtatásban.⁶⁵ Fontossága nem áll meg ennyiben, mivel a hét közül négynek nincsen a teljes psalteriumokon kívül kézirat forrása sem. Néhány érdekes, és a nyomtatott kiadások tekintetében fontos példát szeretnénk bemutatni.

A teljes (kézirat) psalteriumok szövegének átírása közben, amikor a nyomtatásban megjelent parafrázisokat is beillesztettük kompilációs táblázatunkba sajátos problémával találkoztunk. A 92. psalmusnál a már problematikája miatt tárgyalt második strófa egyszerűen nem jelenik meg semelyik nyomtatott kiadásban. Persze előfordul, hogy a szedő figyelmetlenségéből tűnnek el versszakok, de a mechanikus rontáson kívül talán egyéb magyarázat is kínálkozhat a jelenségre.

⁶⁴ Szentersébeti Bogáti-kódex, 1607.

⁶⁵ 1. 4. 15. 23. 62. 146. 151.

A kérdéses strófa Péchi Simon énekeskönyvben így hangzik:

„Neked mondok dicsíretet,
mert, Uram, téged az illet,
hirdetem természetedet,
mind reggel bölcsességedet,
mind estve te jótétedet,
jeles gondviselésedet.

Téged nemcsak nyelvvel, számmal,
szüből említlek nótámmal,
de minden vigasság-zajjal,
tízhúrú hegedű-szóval,
lanttal, síppal, orgonámmal,
kürttel, drombal, trombitával.

Szívemben mert hogy gondolom,
és szememmel széllal látom...”

Majd ezt találjuk az 1602-es kolozsvári nyomtatott változatban:

„Neked mondok dicsíretet,
mert téged Uram, az illet,
hirdetem természetedet,
mind reggel bölcsességedet,
jeles gondviselésedet.

Szívemben mert hogy gondolom,
És eszemmel széllal látom...”

Mint látható, a nyomtatott változat épp a hangszereket is említő részt vonakodik közölni.

Köztudott, hogy a reformátusok a korban a hangszerjátékot elvetették az istentiszteleten; a templomban csupán az énekszóval való dicséretet engedték meg. Már Kálvin mellőzi az orgonahasználatot:

„Nevetséges és esetlen utánozása a pápának, ha azt hisszük, hogy nemesebbé tesszük az istentiszteletet az orgona behozatalával [...] Elég az egyszerű, szívből jövő, [...] anyanyelven zengő ének.”⁶⁶

Az unitárius prédikációkban és teológiai művekben is találkozunk ezzel az állásponttal. Dávid Ferenc, a magyarországi unitárius egyház vezéregyénisége írja *Rövid magyarázatában*:

„Azonképpen az Istent külömb-külömbféle emberi játékokkal akarta tisztelni, tudniillik orgonákkal, csengetőkkel, külömb-külömbféle hajladozással, földre borulással, térd hajtásokkal, templomokkal, kápolnákkal, oltárokkal és mindenféle bálványozással, kinek száma nincsen. Efféle hamis isteni káromlásokkal semmivé akarta tenni az igaz isteni tisztelete és dicséretet, mely lélekben és igazságban vagyon.”⁶⁷

Hasonló álláspontot közvetít Enyedi György, kolozsvári unitárius lelkész 1597. előtt született Coloss. 3, 16-hoz fűzött prédikációjában.⁶⁸

Azonban egy versszak elhagyása még nem teszi indokolttá, hogy a tudatos szerkesztés mellett foglaljunk állást, a nyomdász hibája tudniillik még nem kizárható. Ha más szövegek esetében is tapasztalható azonban, hogy a hangszeres dicséretnek említése elmarad, akkor lényegesen valószínűbb, hogy nem egyszerű figyelmetlenség, hanem tudatos elhagyás eredményezi e konzekvens szemléletű rövidüléseket. Szerencsére a nyomtatott hagyományban is megjelenő 33. zsoltár is szerepeltet hangszereket:

„Tisztességét ennek velem megadjátok,
ez nagy úrnak zengjen minden muzsikátok,
hol vagyon lantotok, hol tü citerátok,
kürt, orgona, síp, dob, hol tü kintornátok?

Ezekkel az Urat, nosza, dicsírijétek,
szokatlan éneket, új nótát verjete,

⁶⁶ Idézi: BOGÁR János, *Adatok az orgona történetéből*, Református egyház, 26(1974), 235-236.

⁶⁷ DÁVID Ferenc: *Rövid magyarázat*, 1567 – RMNy 232. Pálfi Márton átirata.

(http://www.unitarius.net/modules.php?name=Content&pa=print_page&pid=130)

⁶⁸ Lásd: 4. sz. melléklet

az Úr jó hírére szépet pengessetek,
most minden örüljön, úgy zengedezzetek!”⁶⁹

A fenti, Péchi Simon énekeskönyvből származó strófákat hiába keresnénk a nyomtatványokban. E zsoltár esetében már két strófa kallódik el a nyomtatott hagyományban, és e két strófa tartalmilag nagyban emlékeztet az előbbi versből kimaradó versszakra. A mechanikus szövegromlás esélye ez esetekben minimális. Tudatos elhagyásról van szó.

Tehát a nyomtatott hagyomány kiírtja a hangszerhasználattal kapcsolatos strófákat, így megőrizve gyülekezetének „tisztánlátását”. A kötetszerkesztés tehát tudatos, sőt, alapos is.

Ennek azonban vannak elsőre észrevétlen következményei. Ha tudatában vagyunk, hogy Bogáti Fazakas Miklós zsoltárparafrázisaiba mindig beépít egy achrosztichiont (amely a zsoltár egyfajta rövid foglalatót, argumentumát adja), akkor tudatában kell lennünk annak is, hogy a strófák elhagyása nyilván ronsolni fogja az akrosztichont. Az argumentatív achrosztichon csonkulása jelen esetekben a következőt eredményezi:

92:

(SZE)NTSOMBATIDOLOG(S) helyett:

NSOMBATIDOLOG(S)

33:

ASTEREMTEOGONDVISELŐÖIS(TEN) helyett:

ASREMTEOGONDVISELŐÖIS(TEN)

Elsőre ugyan humorosnak tűnhet az átalakulás, de belegondolva egy nem akármilyen konceptuális költői eszközt rúg fel. Nem beszélve arról, hogy a már tárgyalt teljes Bogáti-Psalteriumokban az achrosztichon tartalma (kisebb változtatásokkal ugyan) a cím alatt argumentumként is megjelennek. A nyomtatott kiadások ezeket is törlik, így csak egy „butított” Bogáti-parafrázist kap kézhez az olvasó. A paratextuális elemek törlése tulajdonképpen azt eredményezi, hogy Bogáti Fazakas Miklós sajátosságai kikopnak a nyomtatott kiadásokból, ezáltal az úzusból is. Mondhatnánk így is: maga Bogáti kopik ki a parafrázisaiból. Így, a már többször tapasztalt „gyülekezeti-énekesülés” jelenségével állunk szemben: bizonyos zsoltárparafrázisok elkezdene önálló életet élni a gyülekezet szájára igazítva, gyülekezeti ének válik bizonyos lírai alkotásokból.

⁶⁹ Forrás: Péchi Simon-énekeskönyv, 1615

Ez azonban további következményekkel jár. A különböző kéziratos előfordulásai bizonyos Bogáti-zsoltárparafrázisoknak, amelyek nem mind a 151 fordítást tartalmazzák, hozhatják a már említett változásokat. A rendelkezésünkre álló forrásokat vizsgálva (Csonka antifonálé, Komjátszegi graduál) az tűnik ki, hogy az unitárius nyomtatott hagyományt (hibáival együtt) örökítik tovább. A Csonka antifonálé tartalma és szerkezete például teljességgel levezethető az 1632-es unitárius Isteni dicséret kiadásából, csupán szerkezeti egységek változnak. A Komjátszegi graduál pedig az 1697-es nyomtatott kiadást másolja. Így a kéziratos hagyomány kettévál, és az egyik része szintén „gyülekezeti-énekesül”. Két különböző kézirat típusról, Pap Balázs már idézett forrástipológiája szerint *Kézirat1* és *Kézirat2* típusokról van itt szó.⁷⁰

Itt szeretnénk felhívni a figyelmet a már Pap Balázs által jelzett problémára, miszerint a filológia szempontjából privilégiumot élveznek a kéziratok, a nyomtatott szövegek mögéjük sorolódnak.⁷¹ Jogos a kérdésfeltevés: miért, hogyha egy nyomtatott kiadást másolnak, a hibaszázalék pedig csak nő egy másolás alkalmával? Nem jelentenek biztosabb forrást a nyomtatványok, annál is inkább, hogy az egész úzust befolyásolják?

Válaszunk: de. A kéziratos graduálok már nyomtatásban közölt énekgyűjteményekből szemezgetnek, válogatnak, mazsoláznak, mivel ezeknek elsősorban magánajtatossági céljuk van. Stoll Béla, a neves filológus is elköveti a hibát, hogy a kéziratos forrást elsőbrendűnek tartja a nyomtatottnál. Értetlenségre ad okot, mivel a 17. századi Régi Magyar Költők Tára IV. kötetében a Csonka antifonáléről írt jegyzetében említi, hogy az unitárius nyomtatott kiadások valamelyikének másolatával van dolgunk, mégis több vers elsődleges forrásaként tünteti fel.⁷² A nyomtatott hagyomány tehát háttérbe szorul a kézirattal szemben, holott semmi nem indokolja, sőt, inkább kellene főszövegnek vennünk a nyomtatványokat graduálok szövegei kapcsán.

Tehát kimondhatjuk, hogy a Bogáti-parafrázisok beáramlása a gyülekezeti énekhagyományba egyértelműen külön csoportot alkot. A Bogáti-zsoltárparafrázisok öröklődése két úton történt: a graduálokba válogatott egyes alkotások, és a teljes psalteriumok már bemutatott ágán. A nyomtatott szöveghagyomány feltérképezése mindenképpen fontos, mivel az úzust határozza meg elsősorban, ami beszüremkedik az ezeket követő források szövegébe. Ekkor jöhet szóba a legsajátosabb, a Mátéfi János-kódexben megjelenő teljes

⁷⁰ Lásd: 2. és 3. számú melléklet

⁷¹ PAP, i. m., 62. o.

⁷² RMKT XVII/4, 533-4.

psalterium, amely szövegében szinte több eltérést, mint megegyezést tartalmaz a többi kódexszel összevetve.

Eredeti és másolat – Mátéfi János példája

A vizsgált szövegváltozatok között egyediségében mindenképpen figyelemre méltó a valószínűleg Mátéfi János által készített szombatos kódex, amelynek keletkezése eddigi kutatások szerint 1620 és 1634 közé tehető. Ahogy már említettük, a többi kéziratos forrással összevetve ebben mutatkozik a legtöbb eltérés. Az eltérések ilyen nagy mennyisége, ilyen gyakori előfordulása megelölegezheti azt a feltételezést, hogy vagy teljesen különböző forrásból dolgozott a másoló, vagy pedig mindenben igyekezett a maga, esetleg egy közösség szája íze szerint alakítani a zsoltárokat. Akárhogy is legyen, az itt szereplő szövegváltozatok egy olyan Bogáti-másoló alakját mutatják, akit sajátos kreativitása, vagy épp ellenkezőleg, figyelemreméltó trivializálási hajlama mindenféleképpen megkülönböztet az ideális értelemben vett (az írásjegyeket szabatosan továbbörökíteni akaró) másolótól. Hovatovább e szövegváltozatok azt a kérdést vetik fel, hogy Bogáti versek-e azok az e kódexben szereplő szövegváltozatok, melyeket leírjuk személye/nyelve/irodalomhoz való viszonya következetesen hétköznapivá lúgozott.

A módosításoknak meglátásunk szerint többféle oka lehet, a következőkben a dolgozat e fejezete ezeket az okokat szándékozik felsorakoztatni különböző példákon keresztül.

Mátéfi János, a költő

Mátéfi amellet, hogy segítő szándékkal igyekszik az olvasónak, hallgatónak, esetleg éneklőnek egyértelművé, érthetőbbé tenni a zsoltárok szövegét, előfordul, hogy pusztán költői mivoltától vezérelve változtatásokat hajt végre egy-egy szövegben. E tény alátámasztja tehát egy költői intencióval rendelkező másoló alakjának lehetőségét.

Erre példát találhatunk a kilencvenegyedik zsoltár első versszakában. Az összehasonlítás alapját ez esetben a Péchi Simon énekeskönyv képezte:

Péchi Simon énekeskönyv 91.1	Mátéfi János-kódex 91.1
Ha szent vagy és életedben ártatlan, bízhatol Istenhez minden dolgodban, sőt lakol az felséges Úr várában, semmidet ne félts ez Úr árnyékában.	Ha szent vagy és életedben ártatlan, bízhatol Istenhez minden dolgodban, semmidet ne félts az Úr árnyékában, mint bíztatol kilencvenegy zsoltárban.

A száztizenkilencedik zsoltárban több helyen is hasonlóképpen jár el, az összevetés ebben az esetben a Jancsó-kódex szövegével történt:

Jancsó-kódex ¹ 119.39	Mátéfi János kódex 119.39
...kik reám törnek, szégyenítsed, lám, minden dolgom törvényed.	...kik reám törnek, szégyenítsed, lelkemmel törvényed őrzésd.
119.71	119.71
Rossz gyermek koromban is tartám, törvényid útait jártam, mert örök jó, még akkor láttam, nem vesz az ki tartja, tudtam.	Rossznak utát[?]latnak tartattam, de törvényed útát jártam, mert örök jó, még akkor láttam, nem vesz az ki tartja, tudtam.
119.89	119.89
Saulra Dávid így panasza, ki sok latorral csak bánta...	Sok irígyire így panasza, kiktől Dávid sok bút láta...

Mátéfi János, az érthető

Mindenképpen említésre méltók azon esetek, amikor Mátéfi az érthetőség kedvéért alakított a szövegen, segítve ezzel az értelmezőt.

A harmincegyedik zsoltár ötödik strófájában például a Péchinél szereplő *Nekem kővár csak te vagy, és vas ház, erős tornyom, kőfalom, megtarthatsz*⁷³ helyett egy nyelvileg és gondolatilag is könnyebben értelmezhető változatot ír le: *Nekem kővár csak te vagy, erős ház, erős tornyom, kiben oltalmazhatsz*. A tartani és oltalmazni ige cseréje ugyanezen a strófán belül másik helyen is előkerült, de nem feltétlenül kell nagy szerepet tulajdonítani neki, hiszen értelmében sokat nem változtat a zsoltár mondandóján. Szintén ebben a részben a *nagy kegyelmed fejemen jelented, / én megkötött utamat kifejtéd* helyett egy másik, bárki számára könnyen érthető változatot hoz: *nagy kegyesen rab fejemet mentéd, / és körülvött utamat kifejtéd*. A megkötött és körülvett út cseréje feltehetőleg az egyszerűbb értelmezés miatt történhetett. A vers huszonkettedik részében a *szól* ígét cseréli *vádolra*, amely minden helytelen értelmezési lehetőséget kizár. A következő részben egyedül Mátéfi változatában jelenik meg a *vas*, mint kard, szintén a szó lecsupaszított jelentésében.

⁷³ Az itt példaként felsorolt részletek a kéziratokból a munkacsoport által átírt változathoz származnak.

A kilencvennegyedik zsoltár kilencedik részében Péchi Simon kódexében ez áll: *Hogy amit forgattok, hamis, megtekintett*, míg Mátéfi egy már általa továbbgondolt sorral fejezi be: *Hamisságtok ellen büntetése készített*.

A következő, ilyen szempontból különösen említésre méltó átírás a 119. zsoltár. A tízedik versszak második fele a Péchi Simon énekeskönyvben így fest: *Uram, ne hagyj, mert lelkem sem bírja / ez sok veszélt, kibe már elfogya*, míg Mátéfi a következőket írja: *Uram, ne hagyj, mert lelkem el unta, / ez sok veszélt már el nem állhatja*. A jelentés ebben az esetben sem igen változott kifejezések kicserélésével, de a különbség mégis szembetűnő. A negyvenegyedik strófában ugyeszen kikerülte az elődök által elkövetett szóismétléseket, ezzel meg is magyarázva a versszak értelmét.

Jancsó-kódex 119.40	Mátéfi János-kódex 119.40
Sok szentid velem had éljenek, az kik törvényidhez értnek, szörzetidben had ép, bölcs legyek, némely szókot ne szégyenljek!	Sok szentid hozzám had térjenek, az kik törvényedhez értnek, szerzetidben had ép, bölcs legyek, soha meg ne szégyenüljek!

A másik példa a hatvanadik versszakban szerepel, ahol azonban a szó megváltoztatása által teljesen más értelmet nyer az egész strófa. A föld *lakóinak* elvesztéséről esik szó a változatok nagy részében, ezzel szemben Mátéfinál a következő olvasható: *föld rosszit kiveszted*. Tehát Mátéfi szűkíti az értelmezést nyomatékosítva ezzel az előző strófában említett álnok életet követők egyértelmű véttségét.

Mátéfi, a túlértelmező

Az egyszerűsítés és az értelmezéshez adott segítség nyújtása közben a másoló olykor túlzásokba esik, s pont az ellenkező hatást éri el; túlértelmez egy-egy kifejezést, versszakot.

Erre példa talán a harminckettedik zsoltár harmadik versszaka, melyben az *elfelejti, avagy elnyegi, / kit megpirongat* helyett a *kit azzal nem terhel, szemére sem veti, / vagy meg sem pirongat* változatot hozza.

A 119. zsoltár tizenkilencedik strófája így néz ki:

Péchi Simon énekeskönyv 119. 19	Mátéfi János-kódex 119.19
Orcám tartóztasd, bünt ne lássak, életet törvénnyel tartsak, add fogadt jódat, lám, nem hadlak, had szeretve szolgáljalak	Orcám tartóztasd, bünt ne lássak, útaidban éltig járjak, add fogadt jódat, lám, nem hadlak, had szeretve szolgáljalak!

A Péchi Simon-énekeskönyv által hozott verzió is teljesen egyértelmű lenne ebben az esetben, Mátéfi mégis más szavakkal igyekezett ugyanazt elmondani.

Mátéfi János, a szombatos

Léteznek olyan példák is, hogy Mátéfi azért hajt végre változtatásokat a szövegben, hogy az a felekezeti elvárásoknak megfeleljen.

Így történik ez a 31. zsoltár hatodik versszakában is, ahol is Péchi Simon énekeskönyvében *azért lelkem csak kezedbe adom* szerepel, míg Mátéfi valamivel fennköltebben, áhítatosabban fogalmaz: *azért lelkem kezeden ajánlom*. A tizennyolcadik rész Péchi Simon kódexében egy kegyetlen Istent tár elénk, míg Mátéfinál az előzővel ellentétben egy kegyesebb Istenről olvashatunk:

Péchi Simon énekeskönyv 31.18	Mátéfi János-kódex
Mind ezenben csak tehozzád bízom, ez sok veszélt teérted elvonom, noha így versz, én ugyan azt vallom, hogy Istenem vagy, itt is azt tartom.	Mind ezenben csak tehozzád bízom, noha így versz, én ugyan azt vallom, hogy kegyelmes Istenem vagy, tudom, sok veszélyből megmentesz, jól látom.

A 99. zsoltárban Mátéfi a *zsidók* helyett a *hívek* szót használja, ezzel kitágítva a zsoltár értelmezését minden hívő emberre.

Érdekes még ilyen szempontból megvizsgálni a 119. zsoltárt is. A tizenhetedik strófában a versek többsége arról beszél, hogy Isten szerzésit *éltig* tartja, míg Mátéfi azt írja, *végig*, tehát nem csak az életben, hanem azon túl is.

A harminchetedik részben ezt olvashatjuk a Péchi Simon-kódexben: *kezéd vetett engem ez búra, vígy haza, ott tégy tudóssá*, míg Mátéfi ezt így írja le: *kezednek vagyok alkotmánya, tégy értelmessé, tudóssá*. Ez esetben Mátéfi elveti azt, hogy Isten okozott neki bánatot, ezt kihagyja, ehelyett azt mondja, mivel az ő teremtménye, neki kell őt formálni, tanítani.

A 119. zsoltár tizenhetedik részében egészen furcsa dolgot követ el a másoló, hiszen a *vígy meg, had tanuljam igédet / tartsam éppen törvényedet* helyett ezt írja: *tedd bölccsé, tudóssá szívemet, / tartsam éppen törvényedet*. A változtatás azért is figyelemre méltó, mert a János evangéliumában megjelenő *ige*, mely logoszként értelmezendő, nem fér bele a szombatosság keretei közé, talán ezért helyettesíti a *szív*, hiszen ez nem követel semmilyen krisztianizált értelmezést.

A kiadás fontosságáról, avagy miért is kell nekünk egy Mátéfi Fazakas János

Ezen példák alapján talán már körvonalazódni látszik a feltevés, amely szerint Mátéfi János nem csak találmányra, minden ok nélkül hajtott végre változtatásokat a szövegeken. A további vizsgálatokig azonban semmi sem jelenthető ki biztosan, ezért is szükséges a Mátéfi János által írt változat további, nagyon alapos feldolgozása, hiszen láthatjuk, hogy az alakításoknak köszönhetően a szöveg már alig-alig hasonlít az eredeti forrásra.

A régi filológia minden valószínűség szerint elvetné e változatot, szövegkritikailag értéktelennek mondaná, hiszen miért is akarnánk egy olyan szöveget beemlíteni a kánonba, amely ennyire eltérő módon értelmezi és alakítja az eredeti forrást. Ebben a részben viszont éppen arra szeretnénk rámutatni, hogy bár szövegkritikailag valóban nem számottevő e szövegváltozat, ellenben érdekes vizsgálati tárgya lehet egy művelődéstörténeti vagy teológiai kutatásnak, esetleg annak, hogyan is válik Mátéfi János munkássága során Bogáti zsoltárainak összessége egészen száraz, „képtelen”, minden olvasói értelmezést (vagy félreértelmezést), fantáziát és filozófiai tevékenységet kizáró alkotássá.

A Mátéfi másolta Bogáti zsoltárokból ezért aztán már szinte nyomokban sem mutatható ki Bogáti költészete. Nem látjuk teológiai felkészültségét, elenyésszik minden poétikai finomsága, másolatai szinte semmit nem tükröznek Bogáti Fazakas Miklós zsoltáraiból. Megmutatják azonban azt a Mátéfi Jánost, aki olvasta, sőt újraírta ezeket a verseket olyan szabados „filológiai elvek”, vagy elvtelenségek mentén, amelyek ismerete, felismerése csak e szöveg (és az ehhez hasonló „szövegkritikailag értéktelen” változatok) megmutatása útján válik lehetővé. A gazdag szöveghagyomány miatt ellenőrizhető Mátéfi János a maga furcsa módján sokkal többet „másol”, mint az a másoló, akit ideálisnak szokás elgondolni.

A felsorakoztatott érvek, példák, néhol következtetések miatt viseljük szívünkön a Mátéfi János által „másolt” szöveg kiadását, mely további kutatásoknak adhatna ezzel teret, s talán nagyobb figyelem szentelődne a többi „szövegkritikailag értéktelen” munkának is.

Összegzés

Dolgozatunk végére érve láthatjuk, hogy nem egy egységes szerkezetbe foglalt tanulmányról van szó. Mint a bevezetésben is említettük, csapásirányokat akarunk kijelölni. Ennek megfelelően inkább esettanulmány-szerű részekben keresztül mutattuk be Bogáti zsoltárainak sokszínűségét, és ehhez mérten a zsoltárokkal való foglalkozás különböző lehetőségeit is.

Ahogy a dolgozatból kiderül, Bogáti Fazakas Miklós zsoltárainak szerteágazó szöveghagyománya igen sok kérdést vet fel. Kutatásunk egyik fő törekvése ezen kérdések megválaszolása, tehát a források egymáshoz való viszonyának feltérképezése, valamint egy olyan kritikai kiadás készítése, amely a zsoltárokon kívül az egész Bogáti életművet felöleli. Ha célunk sikerül, teljes és egységes képet kaphatunk Bogáti Fazakas Miklós munkásságáról, szövegeinek hagyományozódásáról.

I. Magyarázatok

1.A szövegagyományozódási hibák kérdése

Ígértük, hogy szólunk még a hibákról. A már említett Stoll tanulmány *A szövegváltozások törvényszerűségei* című fejezetében sorra veszi és jellemzi a változások, változtatások típusait.⁷⁴ Ehhez fűznénk némi kommentárt az általunk megismert anyag tekintetében. A tanulmány igen nagy hangsúlyt fektet a hibás variánsok megtalálására. Egy helyen meg is magyarázza a szó általa használt jelentését, „szövegkritikai szempontból hibásnak, azaz a szerzői szövegtől eltérőnek” titulálja.⁷⁵ Ez alapján alakítja ki tipológiáját is. A másolók „a szöveghűségére irányuló szándékukat csak tökéletlenül tudják megvalósítani” – írja az említett fejezet elején. Véleménye szerint a szerzői szöveg helyreállítása során a szövegkritikus feladata ezeknek a hibáknak a felismerése, és az eredeti szerzői szöveg helyreállítása. De ha célunk nem csak a szerzői szöveg tulajdonképpen restaurálása, hanem szándékunkban áll megismerni azon hagyományokat, amelyben a szöveg élt, és használták, valamint meg akarjuk érteni az indítékokat, amelyek hatására a szöveg a reprodukálás során megváltozott, a „szövegkritikai szempontból” vett hibának egy tágabb értelmezését is adhatjuk.

A szándéktalan változásokat nem célunk alaposan vizsgálni. Anyagunkban is több helyen fordul elő szó- és sorkihagyás vagy szóismétlés. A Stoll által I.2.b) kategóriának nevezett csoportba beleilleszthetők azok a helyek, amikor a gyülekezeti énekhagyomány alapján változtat a Kövendi János-kódex másolója a szövegen – ha feltételezzük, hogy szándéktalanul történik. A *szándéktalan* kategóriába esik az is, amikor valaki egy szó félreolvasásával, vagy csak egyszerűen elírással ront a versritmuson. Szóhasználatunkban ott térnénk el Stoll kategóriájától, hogy csak a szándékolatlan változásokat nevezzük *hibának*.

A II.1. kategória megnevezésekor Stoll a *javítás* szót még idézőjelbe is teszi. Mi a szándékos változtatásokat – vizsgált hagyományunk esetében – egységesen mind a *javítás* címszó alatt összegezzük. Ugyanis az ilyen változtatásoknak az iránya mindig a szöveg javítása, valamilyen cél nevében. A hibás – vagy annak vélt – versritmus javítása előtt ott a törekvés, hogy a szöveg olvasója elé egy ritmikailag hibátlan szöveget állítsunk. Ez tulajdonképpen a másoló részéről hasonló tett, mint amit Stoll „egyetlen nem-autográf

⁷⁴ STOLL, *Szövegkritikai problémák...*, 183.

⁷⁵ *Uo.*, 203.

szövegforrás alapján” tett szövegkritikai helyreállításnak nevez.⁷⁶ A meglévő források feltételezhetőleg nem-autográf szövegből készültek. Tehát a másolók számára is egy használható szöveg előállítása lehetett a cél.

Ritmikai javításba sokszor futottunk az elemzés során. De találkoztunk olyannal is, hogy egy szót az általuk gyakrabban használt – vagy helyesebbnek gondolt – alakra hoztak, az érthetetlen, nehezen érthető szavakat, részeket megváltoztatták. Ezt is a javítás kategóriájába sorolnánk, mivel itt szintén a szövegeknek a befogadók számára érthetővé tétele, és ezen keresztül használhatóvá formálása volt a cél, nem pedig egy elit irodalomértő gárda kinevelése.

A szöveg ideológiai okokból való megváltoztatását is javításnak nevezhetjük. Szét kell választani azt a tényt, amikor egy ideológiát – és annak módszereit – ítéljük el, attól, amikor egy ideológia megvalósulását követjük nyomon annak hagyományában. Egy tudóst nem befolyásolhatja az, hogy elítéli a szombatos ideológiát. Az ő feladata, hogy megállapítsa: a szombatos Mátéfi János kódexének másolója a *zsidó* szót *szent népre* változtatja,⁷⁷ ez által teszi használhatóvá az adott zsoltárt hittársai számára. Egészen más a helyzet, ha ez esetben nem a gonosz szombatos másolót látjuk magunk előtt, amint a szöveget addig rongálja, amíg nem tudja vele eladni ideológiáját; vagy egy hitéhez hű másolót, aki a fellelhető költészeti anyagot lehetőségeihez mérten próbálja meggyőződése szerint interpretálni, és ez által használhatóvá tenni. Ha ez utóbbiak nem lettek volna, valószínűleg Bogáti zsoltárait még annyira sem ismernénk, amennyire most ismerjük.

Természetesen egy pillanatig sem merül fel, hogy a szerzői szöveg helyreállításának szempontjából ezek a változtatások ne lennének javítandók. Azonban nem gondoljuk, hogy a szöveg átformálói az előttük lévő szöveg tökéletes reprodukálására törekednének minden esetben: van olyan szempont – a szerzői szöveg helyreállításán kívül –, ahonnan nézve ezek a szövegek érdekessé válnak.

2. A duplán fennmaradt zsoltárok szerzőségéről

Az 55. zsoltár esetén egyelőre nincs semmilyen használható feltételezésünk, hogyan kerülhetett az egyik változat helyére egy másik. Ami viszont feltűnő: a két zsoltár hasonlósága. Az azonos strófákon (és a metrumon) kívül a motívumok azonossága is felhívja magára a figyelmet. Az *RPHA 0569* változatának 16. és az *RPHA 2001* változatának 15. strófájában – amik azonos igehelyre referálnak – megtalálható az *angyal* szó. Nincs

⁷⁶ Uo., 194.-től

⁷⁷ Mátéfi János kódexe, 92. zsoltár 15. strófa

tudomásunk olyan Bibliakiadásról, amelyben az adott helyen – vagy egyáltalán a zsoltárban – szerepelne ez a szó, vagy idegen nyelvű megfelelője. Dán Róbert ad magyarázatot erre a jelenségre, aki meggyőzően bizonyítja, hogy Bogáti zsoltárainak elsődleges forrása Augustinus Justinianus *Octapulus Psalterii* című szövegkiadása.⁷⁸ Ha kezünkben lenne a szövegkiadás, ezt a kérdést megválaszolhatnánk. Mindenesetre ettől függetlenül is kirajzolódik, hogy a két szöveg forrása közös, tehát alighanem mindkettőnek Bogáti a szerzője.

Egy másik fontos szempont, hogy mind az 55. zsoltár, mind a 137. zsoltár két variánsában ugyanúgy megtalálhatóak a Bogáti zsoltáraiból jól ismert jegyek. Jelesítve az, hogy maga a szöveg, vagy a szöveg paratextusa kontextualizálja a zsoltárt, utóbbi esetben az argumentum, amit az akrosztichon ad ki. Ez a módszer Bogáti zsoltárainak zárt hagyományára jellemző, tehát nem lehet arról szó, hogy másik szerzőtől való zsoltárok kerültek volna Bogáti zsoltárai közé – hacsak nem egy Bogáti-imitátorral számolunk, ami nehezen feltételezhető.

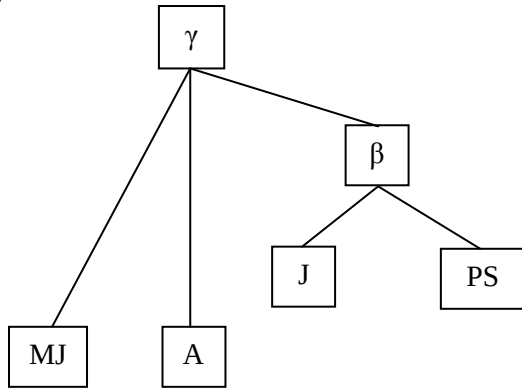
A fenti elemzés során választ kaphattunk egy sor kérdésre. Egyelőre úgy tűnik, hogy bár a szakirodalom által is sokszor emlegetett Péchi Simon-énekeskönyv elég jó szöveget hoz, nem mindenesetben mérvadó. Bármely másik kódex is hozhat adott esetben jobb szöveget, és mint láttuk: van is, hogy hoz. Ez alól egy kivétel van: a Kövendi János-kódex, amelyet például a Szabó – Gilicze féle kiadás is használ helyesbítésül. Sztemmánk alapján eddig úgy tűnik, hogy ez az egyetlen szöveg, amely nem fog jobb változatot hozni a Péchi Simon-énekeskönyv szövegénél, vagy ha igen, akkor az függetlenül következik be tőle. Az elemzésbe remélhetőleg sikerül beemelnünk a Szentersébeti Bogáthi-kódexet is, ami újabb perspektívákat nyithat meg.

⁷⁸ DÁN, *Humanizmus, reformáció...*, 169.

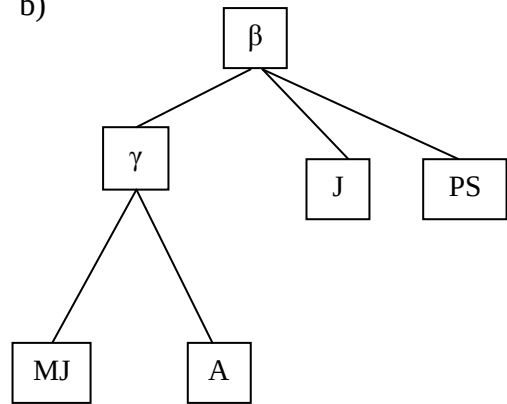
II. Ábrák

1. ábra

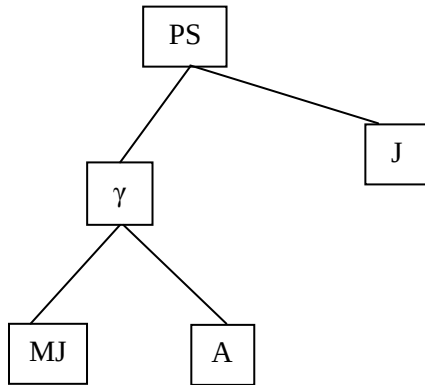
a)

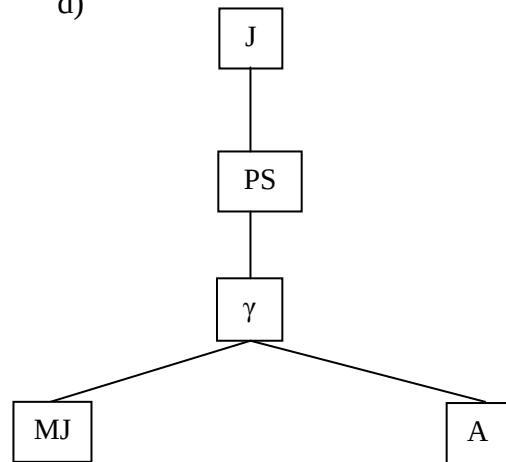
b)

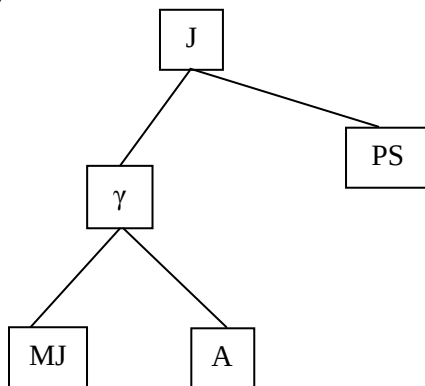
c)

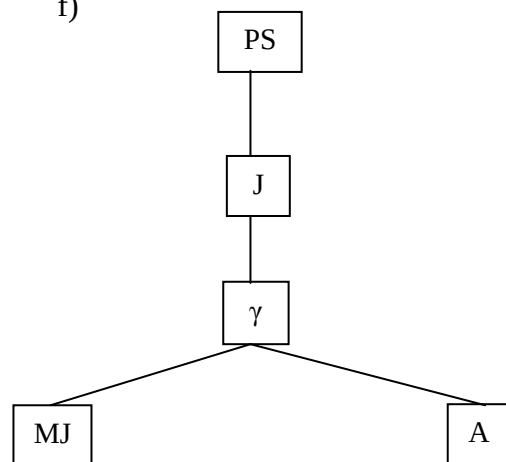
d)

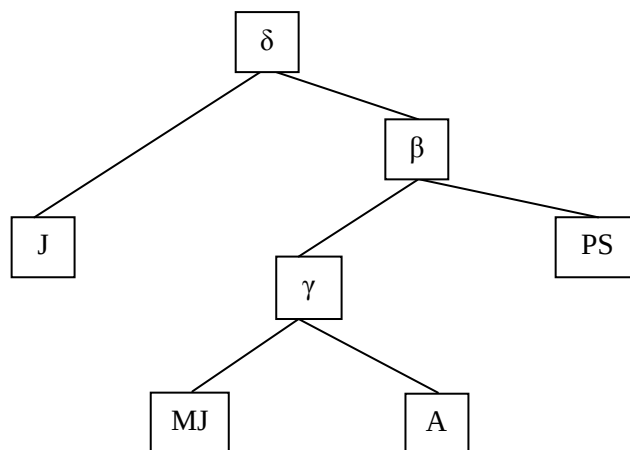
e)

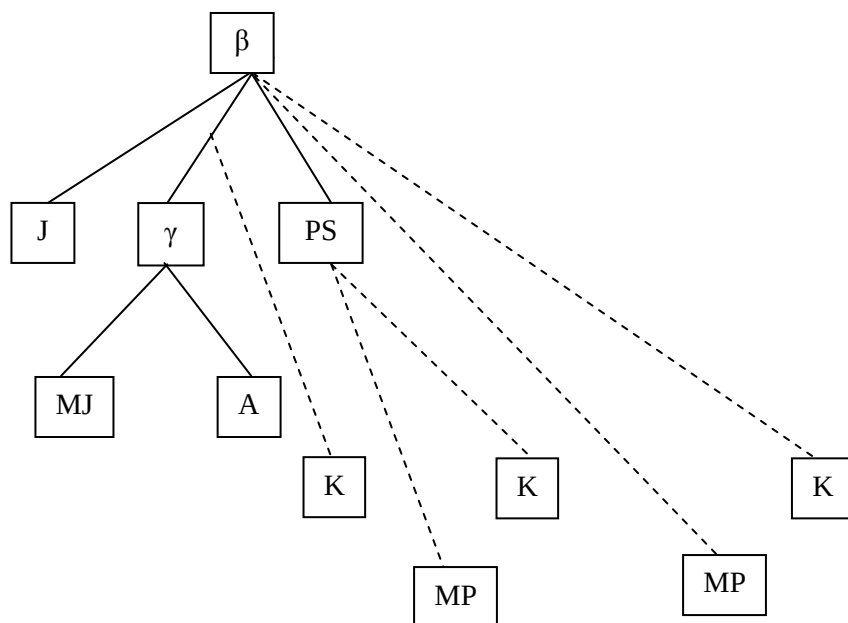
f)

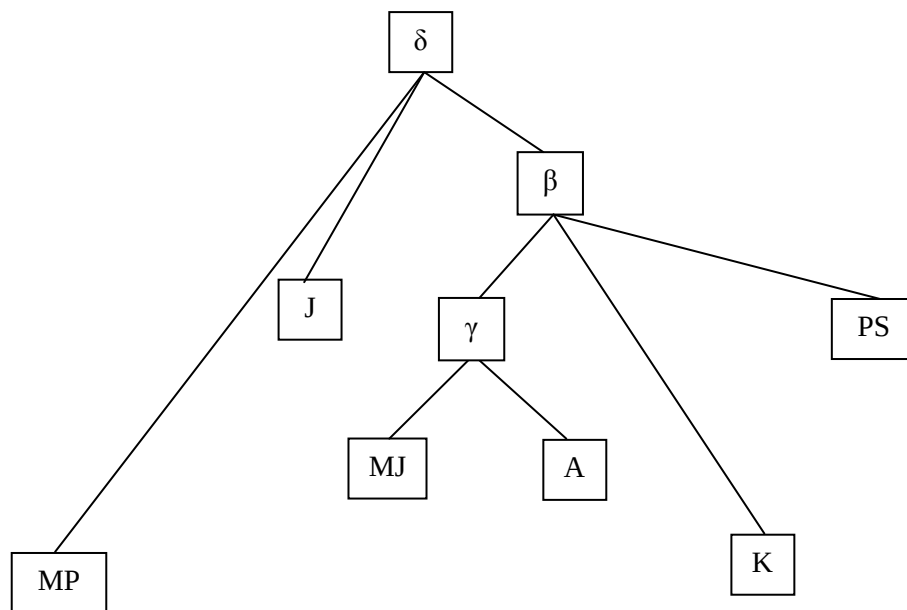
2. ábra

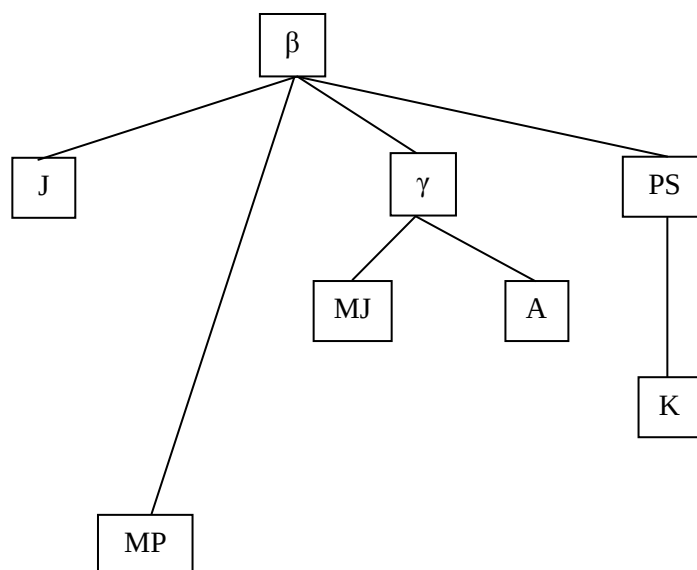
3. ábra

4. ábra

5. ábra

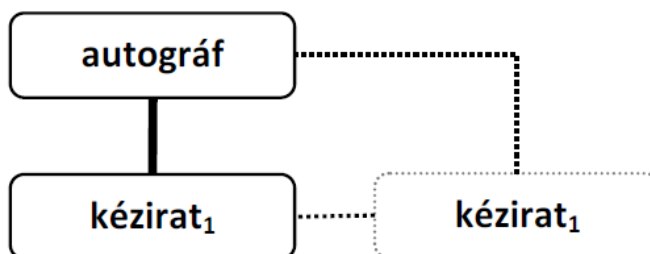

III. Mellékletek

1. „Olyan mai Bogáti-szöveget kívántam kialakítani, mely - a hajdani szerző szándéka szerint - bárki számára irodalmi értékű verseket nyújt. [...] A szövegek mai nyelvhez és helyesíráshoz való közelítését tűztem ki célul, az eredetit szóról szóra követtem, csak nyolctíz esetben iktattam be érthetőbb vagy ízlésesebb szinonimát. A nyelvjárási és régies szóalakokat (pl. tü, kazdag, kedig, miá stb.) az akkor is létezett, de ma egyedül irodalmi formára (ti, gazdag, pedig, miatt) módosítottam. A nem autográf kézirat személy- és helyneveit az 1975-ös ökumenikus Zsoltárok könyve-kiadás szóalakjaihoz igazítottam, pl. Asaf helyett Ászáf szerepel. Az írásjelek - főként soron belüli - értelmező használatát a nyelvi és ritmikai szerkezet világos tagolásához láttam szükségesnek. Egyszóval az elidegenítő effektusok eltávolításával a műegész versszerzői és egyben költői értékeire hívnám fel a figyelmet emez első teljes kiadásban.”⁷⁹

2.

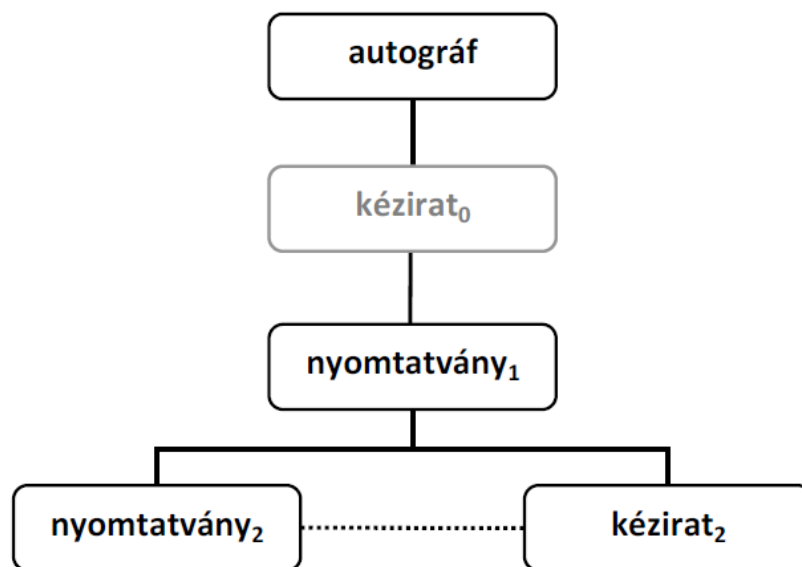
A „Bogáti-modell”

⁷⁹ <http://mek.oszk.hu/07900/07965/07965.htm>

3.

A „széphistória-modell”

4. „Az Eneklesnek penigh ugian keozeonseges [178:] halaadasnak, Imatsagnak, es dicziretnek kel lenni. De kiczioda köniöröghet ollian nielue(n) az melliet ne(m) ert? Seot ugian ot az Ap(osto)l neuezeteskeppen azt mondgia az enekles feleöl, hofi az igaz kereß tien mind nielueuel, s-mind elmeieuel enekellien: Tehat az Ap(osto)lnak rendelese elle(n) czelekeß nek, es cziak bolondsagh, neuetssegh, hofi Deakul enekelnek. Harmadik teuelgesek az eneklesb(en), hofi sipokat, orgonakat funak az Templumb(an); Mert noha az Soltar könib(en) sokß or oluassuk hofi az I(ste)nt, sippal dobbal, hegedw'uel, Trombitauual kel diczirni; De kw'lömb uolt az, mert effele Musika ß erß amok mellet oly diczireteket montak kiket mind(en) megh ertet, es akar kijs egietemb(en) enekelhetet. Egi az hofi ez uolt az Ó Teöruenib(en), es az Uy Testame(n)tumb(an) arrol parancziolatunk nincze(n), mint az ß aial valo enekles feleöl. Más az, hofi eök azt ne(m) annijra az I(ste)n tiß tesselere czelekiß ik, mint az fw'lek(ne)k es halgatok(na)k giöniökeottetesere. Azert, mikeppen Ezechias kirali el rontá az ercz kegiot, ki az ö ideieigh megh tartatot uala emlekezetre; De mikor latna az kiraly, hofi babonasagh es Baluany Imadas keöuetkeznek belölle, el ronta, es az iras diczire erette: Szinte azo(n)kepp(en) miuel hofi az Orgonalás, sipolas annira ment, hofi cziak testi giöniörw'segert leß e(n) az papasok keöß t; Es miuel hofi sokan annak halgatasaba(n) valami ß entsegetis tartottak: Meltan es igazan az Jambor tudos emberek kirekeß tették az kereß tieni giw'lekezetből, hofi innét vagi babonasagh, vagi valami fertel(me)s indulatra valo geriedezez ne tamadna, az meli dolog az papasok keöß t bizonnial megh vagio(n). Mw' azert elegendgiw'nk megh az ß aial es ß oual mondot dicziretekkal, es ekkepp(en) magasztalliuk az mi I(ste)nw'nket.”⁸⁰

⁸⁰ ENYEDI György: Conciones, 1597 előtt – kézirat, in: Hubert Gabriella: Lelki énekekről régi magyarok, <http://magyar-irodalom.elte.hu/gepesk/eloszo/10/10.html>

Bibliográfia

- Borbély István, *Magyari Péter kódexe*, Egyetemes Philologiai Közlöny, 1923.
- CSAPODI Csaba, *A „Magyar codexek” elnevezésű gyűjtemény (K 31–K 114)*, A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának katalógusai 5., Bp., 1973.
- Dán Róbert, *Az erdélyi szombatosok és Péchi Simon*, Bp., Akadémiai, 1987. (Humanizmus és reformáció 13)
- Dán Róbert, *Humanizmus, reformáció, antitrinitarizmus és a héber nyelv Magyarországon*, Bp., Akadémiai, 1973 (Humanizmus és reformáció 2)
- Erdélyi Pál, *Énekeskönyveink a XVI. és XVII. században*, Magyar Könyvszemle, 1899.
- *Magyar zsoltár: Psalterium, kit az üdőkbeli históriák értelme szerint különb-különb magyar ékes nótákra, az Isten gyülekezetinek javára fordított* Bogáti Fazakas Miklós, vál., jegyz. Szabó Géza, s. a. r. Gilicze Gábor, Szabó Géza, utószó Dán Róbert, Bp., Magyar Helikon, 1979.
- Marmorstein Artúr, *Szombatos kodexek*, Magyar Könyvszemle, 1913., 117–122. o.
- Pap Balázs, *Históriák és énekek*, Pécs, kéziratban, 62.
- *Régi Magyar Költők Tára XVII/4*, kiad. Stoll Béla, Tarnóc Márton, Varga Imre, Bp., Akadémiai, 1967.
- *Régi Magyar Költők Tára XVII/5*, kiad. Varjas Béla, Bp., Akadémiai, 1970.
- Stoll Béla, *A magyar kéziratok énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiája (1542–1840)*, Bp., Balassi, 2002.
- Stoll Béla, *Szövegkritikai problémák a magyar irodalomban = Bevezetés a régi magyar irodalom filológiájába*, szerk. Hargittay Emil, Bp., Universitas, 2003, 183.
- Szabó T. Attila, *Kéziratok énekeskönyveink és verses kézírataink a XVI–XIX. században*, Zilah, 1934.
- Thúry Zsigmond, *A szombatos kódexek bibliográfiája, különös tekintettel azok énektartalmára*, Mezőtúr, 1912.

Átiratok:

8. zsoltár (RPHA 0877)

	Jancsó-kódex p. 2v	Péchi Simon- énekeskönyv p. 27	Mátéfi János kódexe p. 71r	Kövendi János- kódex p. 9	Magyari Péter kódexe p. 11
	Mely nagy az Isten	Mely nagy az Isten	Mely nagy az Isten	Melly nagy az Isten	Mely nagy az Isten
1	Mely hatalmas az mi urunk, az Isten, [híre terjedt] az nagy földkerekségen, mert [ki le]gyen, jelenti földön, mennyen, széki ég[en], zsámolya az föld színin.	Mely hatalmas az mi urunk, az Isten, híre terjedt az nagy földkerekségen, mert ki legyen, jelenti földön, mennyen, széki égen, zsámolya az föld színén.	Mely hatalmas az mi urunk, az Isten, híre terjedt az nagy földkerekségen, mert ki legyen, jelenti földön, mennyen, széki égen, zsámolya az föld színin.	Mely hatalmas a' mi urunk, az Isten, híre terjedt ez nagy földkerekségen, mert ki legyen, jelenti földön, mennyen, széki égben, zsámolya a' föld színén.	Mely hatalmas az mi urunk, az Isten, híre terjedt az nagy földkerekségen, mert ki legyen, jelenti földön, mennyen, széki égben, zsámolya az föld színén.
2	Erős hatalmát mindenütt jelenti, az eget-földet valaki megnézi, ha nem tudta, már bizonynyal hiheti, hogy Isten vagyon, és nagy, azt értheti.	Erős hatalmát mindenütt jelenti, az eget-földet valaki megnézi, ha nem tudta, már bizonynyal hiheti, hogy Isten vagyon, és nagy, azt értheti.	Erős hatalmát mindenütt jelenti, az eget-földet valaki megnézi, ha nem tudta, már bizonynyal hiheti, hogy Isten vagyon, és nagy, azt értheti.	Erős hatalmát mindenütt jelenti, az eget-földet valaki megnézi, ha nem tudta, már bizonynyal hiheti, hogy Isten vagyon, és nagy, azt értheti.	Erős hatalmát mindenütt jelenti, az eget-földet valaki megnézi, ha nem tudta, már bizonynyal hiheti, hogy Isten vagyon, és nagy, azt értheti.
3	Legnagyobb mivolta tetszik az égen, mert az fényes ég ereje az földön, az vizeken, minden teremtetteken, éltet az ég mind ennyi kerekségen.	Legnagyobb mivolta tetszik az égen, mert az fényes ég ereje az földön, az vizeken, minden teremtetteken, éltet az ég mind ennyi kerekségen.	Legnagyobb mivolta tetszik az égen, mert az fényes ég ereje az földön, az vizeken, minden teremtetteken, éltet az ég mind ennyi kerekségen.	Legnagyobb mivolta tetszik az égen, mert az fényes ég ereje ez földön, az vizeken, minden teremtetteken, éltet az ég mind ennyi kerekségen.	Legnagyobb mivolta tetszik az égen, mert az fényes ég ereje az földön, az vizeken, minden teremtetteken, éltet az ég mind ennyi kerekségen.
4	Ím, hogy az csecsszopó gyermeket nézem, nagy bölcsességedet innét ismerem, anyja csecsin mint neveled intízem, kicsinből nagygyá mint teszed, itílem.	Ím, hogy az csecsszopó gyermeket nézem, nagy bölcsességedet innét ismerem, anyja csecsin mint neveled intézem, kicsinyből nagygyá mint teszed, itílem.	Ím, hogy az csecsszopó gyermeket nézem, nagy bölcsességedet innét ismerem, anyja csecsin mint neveled intézem, kicsinből nagygyá mint teszed, itélem.	Ím, hogy az csecsemő gyermeket nézem, nagy bölcsességedet innét ismerem, anyja csecsin mint neveled intézem, kicsinből nagygyá mint teszed, itílem.	Ím, hogy az csecsszopó gyermeket nézem, nagy bölcsességedet ebből ismerem, anyja csecsin mint neveled intézem, kicsinből nagygyá mint teszed, itílem.
5	Nem mondhatja tehát az Istentelen, csak ezt nézze, hogy sohul Isten nincsen, minden állat csak ű kijén ment légyen, csak történet az mi esik emberen.	Nem mondhatja tehát az Istentelen, csak ezt nézze, hogy sehul Isten nincsen, minden állat csak ön kéjén lőtt s megyen, csak történet az mi esik emberen.	Nem mondhatja tehát az Istentelen, csak ezt nézze, hogy sohul Isten nincsen, minden állat csak ő kéjén lőtt s megyen, csak történet az mi esik emberen.	Nem mondhatja tehát az Istentelen, csak ezt nézze, hogy sohul Isten nincsen, minden állat csak ő kijén lőtt légyen, csak történet a' mi esik emberen.	Nem mondhatja tehát az Istentelen, csak ezt nézze, hogy sohul Isten nincsen, minden állat csak ő kéjén lett legyen, csak történet a' mi esik emberen.
6	Az eget-földet az ember tekintse, hogy Isten vagyon, innét is ismerje,	Az eget-földet az ember tekintse, hogy Isten vagyon, innét is ismerje,	Az eget-földet az ember tekintse, hogy Isten vagyon, innét is ismerje,	Az eget-földet az ember tekintse, hogy Isten vagyon, innét is ismerje,	Az eget-földet az ember tekintse, hogy Isten vagyon, innét is ismerje,

	nem semmitől lőtt ez mind valamié, nem magától lészen kicsinből bölccsé.	nem semmitől lőtt mindez valamivé, nem magától leszen kicsinből bölccsé.	nem semmitől lőtt mindez valamié, nem magától leszen kicsinből bölccsé.	nem semmitől lőtt mindez valamivé, nem magától leszen kicsinből bölccsé.	nem semmitől lett mindez valamié, nem magától lészen kicsinből bölccsé.
7	Gyermek kicsin vérből csudán fogonik, anyján belől, kívül mint nevededik, vastaggá mindenben mint öregbedik, nem ember, ki ezen nem elmélkedik.	Gyermek kicsin vérből csodán fogonik, anyján belől, kívül mint nevededik, vastaggá mindenben mint öregbedik, nem ember, ki ezen nem elmélkedik.	Gyermek kicsin vérből csudán fogonik, anyján belől, kívül mint nevededik, vastaggá mindenben mint öregbedik, nem ember, ki ezen nem elmélkedik.	Gyermek kicsin vérből csudán fogonik, anyján belől, kívül mint nevededik, vastaggá mindenben mint öregbedik, nem ember, ki ezen nem elmélkedik.	Gyermek kicsin vérből csudán fogonik, anyján belől, kívül mint nevededik, vastaggá mindenben mint öregbedik, nem ember, ki ezen nem elmélkedik.
8	Immár mikor az nagy égre tekintek, napot, holdot, csillagokat elnézek, kezéd szennyit, míveit elszemlélek, az embert megtekintem, így beszélek:	Immár mikor az nagy égre tekintek, napot, holdot, csillagokat elnézek, kezéd szennyét, míveit elszemlélek, az embert megtekintem, így beszélek:	Immár mikor az nagy égre tekintek, napot, holdot, csillagokat elnézek, kezéd szennyét, míveit elszemlélek, az embert megtekintem, így beszélek:	Immár mikor az nagy égre tekintek, napot, holdot, csillagokat elnézek, kezéd szennyét, míveit elszemlélek, az embert megtekintem, így beszélek:	Immár mikor a' nagy égre tekintek, napot, holdot, csillagokat elnézek, kezéd szennyét, míveit elszemlélek, az embert megtekintem, így beszélek:
9	Az embert mely nagy tisztességre fogtad, mikor ütöt teremtetted, alkottad, mi dolog, hogy ugyan megkoronáztad, minden felett ez földön magasztaltad.	Az embert mely nagy tisztességre fogtad, mikor ötöt teremtetted s alkottad, mi dolog, hogy ugyan megkoronáztad, minden felett ez földön magasztaltad.	Az embert mely nagy tisztességre fogtad, mikor ötöt teremtetted és alkottad, mi dolog, hogy ugyan megkoronáztad, minden felett ez földön magasztaltad.	Az embert mely nagy tisztességre fogtad, mikor ötöt teremtetted s alkottad, mi dolog, hogy ugyan megkoronáztad, minden felett ez földön magasztaltad.	Az embert mely nagy tisztességre fogtad, mikor ötöt teremtetted s alkottad, mi dolog, hogy ugyan megkoronáztad, minden felett ez földön magasztaltad.
10	Szent angyalid közé csaknem ültetted, földi királlyá és Istenné tötted, vadon, barmon, halon úrrá emelted, minden lelkes állaton feltisztelted.	Szent angyalid közé csaknem ültetted, földi királlyá és Istenné tötted, vadon, barmon, halon úrrá emelted, minden lelkes állaton feltisztelted.	Szent angyalid közé csaknem ültetted, földi királlyá és Istenné tötted, vadon, barmon, halon úrrá emelted, minden lelkes állaton feltisztelted.	Szent angyalid közé csaknem ültetted, földi királlyá és Istenné tötted, vadon, barmon, halon úrrá emelted, minden lelkes állaton feltisztelted.	Szent angyalid közé csaknem ültetted, földi királlyá és Istenné tötted, vadon, barmon, halon úrrá emelted, minden lelkes állaton feltisztelted.
11	Isteni lelket übele bocsátál, kit öneki te magadból szakasztál, te mindenkor oly igen rá gondoltál, minden dolgaiban te igazgattál.	Isteni lelket öbelé bocsátál, kit öneki te magadból szakasztál, te mindenkor oly igen rá gondoltál, minden dolgaiban te igazgattál.	Isteni lelket öbele bocsátál, kit öneki te magadból szakasztál, te mindenkor oly igen rá gondoltál, minden dolgaiban te igazgattál.	Isteni lelket öbele bocsátál, kit öneki te magadból szakasztál, te mindenkor oly igen rá gondoltál, minden dolgaiban te igazgattál.	Isteni lelket öbelé bocsátál, kit öneki te magadbul szakasztál, te mindenkor oly igen rá gondoltál, minden dolgaiban te igazgattál.
12	Serény lelket, és eszest bele adtál, kivel egyaránt áll az angyalokkal, kivel nagyobb mindenféle állatnál, teste szerint kisebb az	Serény lelket, és eszest bele adtál, kivel egyaránt áll az angyalokkal, kivel nagyobb mindenféle állatnál, teste szerint küsebb az	Serény lelket, és eszest bele adtál, kivel egyaránt áll az angyalokkal, kivel nagyobb mindenféle állatnál, teste szerint kisebb az	Serény lelket, és eszest bele adtál, kivel egyaránt áll az angyalokkal, kivel nagyobb mindenféle állatnál, teste szerint küsebb az	Serény lelket, és eszest bele adtál, kivel egyaránt áll az angyalokkal, kivel nagyobb mindenféle állatnál, teste szerint küsebb az

	angyaloknál.	angyaloknál.	angyaloknál.	angyaloknál.	angyaloknál.
13	Temérdeki sok jót ez mellett hadtál, hogy éljen, bírjon ennyi sok jovoddal, gyönyörködjék minden kazdagságoddal, summa szerint éljen nagy urasággal.	Temérdeki sok jót ez mellett hadtál, hogy éljen, bírjon ennyi sok javiddal, gyönyörködjék minden kazdagságoddal, summa szerint éljen nagy urasággal.	Temérdeki sok jót ez mellett hadtál, hogy éljen, bírjon ennyi sok jovoddal, gyönyörködjék minden kazdagságoddal, summa szerint éljen nagy urasággal.	Temérdeki sok jót e mellett hadtál, hogy éljen, bírjon ennyi jovaiddal, gyönyörködjék minden kazdagságiddal, summa szerint éljen nagy urasággal.	Temérdeki sok jót ez mellett adtál, hogy éljen, bírjon ennyi sok jovoddal, gyönyörködjék minden kazdagságoddal, summa szerint éljen nagy urasággal.
14	Ezeket hogy látom, igen csudálom, én Istenem, terollad én azt vallo, nincsen oly föld, világ, bizonynal mondom, hol ne hinnék, hogy Isten légy, azt tartom.	Ezeket hogy látom, igen csudálom, én Istenem, terólad én azt vallo, nincsen oly föld, világ, bizonynal mondom, hol ne hinnék, hogy Isten légy, azt tartom.	Ezeket hogy látom, igen csudálom, én Istenem, terollad én azt vallo, nincsen oly föld, világ, bizonynal mondom, hol ne hinnék, hogy Isten légy, azt tartom.	Ezeket hogy látom, igen csudálom, én Istenem, én terollad ezt vallo, nincsen oly föld, világ, bizonynal mondom, hol ne hinnék, hogy Isten légy, azt tartom.	Ezeket hogy látom, igen csudálom, én Istenem, terólad én azt vallo, nincsen oly föld, világ, bizonynal mondom, hol ne hinnék, hogy Isten légy, azt tartom.
15	Nyolcad énekben szent Dávid ezt mondá, teremtsről az Istent magasztalá, emberekre mely gondja volt, azt látá, mi állat az ember, azon csudálá.	Nyolcad énekben szent Dávid ezt mondá, teremtsről az Istent magasztalá, emberekre mely gondja volt, azt látá, mi állat az ember, azon csudálá.	Nyolcad énekbe szent Dávid ezt mondá, teremtsről az Istent magasztalá, emberekre mely gondja volt, azt látá, mi állat az ember, azon csudálá.	Nyolcad énekben szent Dávid ezt mondá, teremtsről az Istent magasztalá, emberekre mely gondja volt, azt látá, mi állat az ember, azon csudálá.	Nyolcad énekben szent Dávid ezt mondá, teremtsről az Istent magasztalá, emberekre mely gondja volt, azt látá, mi állat az ember, azon csudálá.

31. zsoltár (RPHA 1353)

	Jancsó-kódex p. 26r	Péchi Simon-énekeskönyv p. 69	Mátéfi János kódexe p. 100v	Abasfalvi zsoltárkönyv 27v	Kövendi János-kódex p. 46	Magyari Péter kódexe p. 49
	Csak nem kézben esém szegén fejem	Csak nem kézben esem, szegény fejem	Csak nem kézben esém, szegén fejem	Csak nem kézben esem, szegén fejem	Csak nem kézben esém, szegény fejem	Csak nem kézben esém, szegény fejem
1	Táborával Saul körülfogá, egy köszálat Dávidra megszálla, Isten ada, hogy meg nem foghatá, mert pokol hír az királyhoz juta.	Táborával Saul körülfogá, egy köszálat Dávidra megszálla, Isten ada, hogy meg nem foghatá, mert pokol hír az királyhoz juta.	Táborával Saul körülfogá, egy köszálat Dávidra megszálla, Isten adá, hogy meg nem foghatá, mert gonosz hír az királyhoz juta.	Táborával Saul körülfogá, egy köszálat Dávidra megszálla, Isten ada, hogy meg sem foghatá, mert pokol hír az királyhoz juta.	Táborával Saul körülfogá, egy köszálat Dávidra megszálla, Isten adá, hogy meg nem foghatá, mert pokol hír az királyhoz juta.	Táborával Saul körülfogá, egy köszálat Dávidra megszálla, Isten adá, hogy meg nem foghatá, mert pokol hír a' királyhoz juta.
2	Sok pogán nép az véget rabolja, ez hír hallva Saul nem mulata, mint búsult ott, Dávid osztón íra, miket gondolt, ily énekben monda:	Sok pogán nép az véget rabolja, ez hír hallva Saul nem mulata, mint búsult ott, Dávid osztán íra, miket gondolt, ily énekben monda:	Sok pogán nép az véget rabolja, ez hír hallva Saul nem mulata, mint búsult ott, Dávid versben íra, miket gondolt, ily énekben monda:	Sok pogán nép az véget rabolja, ez hír hallva Saul nem mulata, mint búsult ott, Dávid osztán íra, miket gondolt, ily énekben monda:	Sok pogány nép az véget rabolja, ez hír hallván Saul nem mulata, mint búsult ott, Dávid osztán íra, miket gondolt, ily énekben monda:	Sok pogány nép az véget rabolja, ez hír hallva Saul nem mulata, mint búsult ott, Dávid osztán íra, miket gondolt, ily énekben monda:

3	Az én hütöm, Uram, reménségem, csak te voltál, mert jámborul éltem, azért tarts meg, székenben ne essem, ne bánjam meg, hogy benned így hittem.	Az én hütöm, Uram, reménségem, csak te voltál, mert jámborul éltem, azért tarts meg, székenbe ne essem, ne bánjam meg, hogy benned így hittem.	Az én hütöm, Uram, reménségem, csak te voltál, mert jámborul éltem, azért tarts meg, székenben ne essem, ne bánjam meg, hogy benned így hittem.	Az én hütöm, Uram, reménségem, csak te voltál, mert jámborul éltem, azért tarts meg, székenbe ne essem, ne bánjam meg, hogy benned így hittem.	Az én hütöm, Uram, reménségem, csak te voltál, mert jámborul éltem, azért tarts meg, székenben ne essem, ne bánjad meg, hogy benned így hittem.	Az én hütöm, Uram, reménségem, csak te voltál, mert jámborul éltem, azért tarts meg, székenben ne essem, ne bánjam meg, hogy benned így hittem.
4	Kegyelmesen hajts ide füledet, siess mellém, ragadj ki engemet, erős várban félre vígy engemet, kézben viszik mert ezennel fémét.	Kegyelmesen hajts ide füledet, siess mellém, ragadj ki engemet, erős várban félre vígy engemet, kézben viszik mert ezennel fémét.	Kegyelmesen hajts ide füledet, siess mellém, ragadj ki engemet, erős várban félre vígy engemet, kézben viszik mert ezennel fémét.	Kegyelmesen hajts ide füledet, siess mellém, ragadj ki engemet, erős várban félre vígy engemet, kézbe viszik mert ezennel fejemet.	Kegyelmesen hajts ide füledet, siess mellém, ragadj meg engemet, erős várban félre vígy engemet, kézben viszik mert ezennel fémét.	Kegyelmesen hajts ide füledet, siess mellém, ragadj ki engemet, erős várban félre vígy engemet, kézbe viszik mert ezennel fémét.
5	Nekem kővár csak te vagy, és vas ház, erős tornom, kőfalom, megtarthatsz, jó híredért megój, mert megóhatsz, vetett törből kifejthetsz és adhatsz.	Nekem kővár csak te vagy, és vas ház, erős tornyom, kőfalom, megtarthatsz, jó híredért megój, mert megóhatsz, vetett törből kifejthetsz és ódhatsz.	Nekem kővár csak te vagy, erős ház, erős tornyom, kibén ótalmazhatsz, jó híredért tarts meg, mert megtarthatsz, vetött törből könnyen szabadíthatsz.	Nekem kővár csak te vagy, és vas ház, erős tornyom, kőfalom, megtarthatsz, jó híredért megój, mert megóhatsz, vetett törből kifejthetsz és ódhatsz.	Nekem kővár csak te vagy, és vas ház, erős tornyom, kőfalom, megtarthatsz, jó híredért ój meg, mert megóhatsz, vetett törből kifejthetsz és ódhatsz.	Nékem kővár csak te vagy, és vas ház, erős tornyom, kőfalom, megtarthatsz, jó híredért megój, mert megóhatsz, vetett törből kifejthetsz és ódhatsz.
6	Én egyébhez ugyan nem bízhatom, azért lelkem csak kezeden adom, hogy megtartasz, fogadtad, azt várom, kézben jutnom nem hagysz, igen bízom.	Én egyébhez ugyan nem bízhatom, azért lelkem csak kezeden adom, hogy megtartasz, fogadtad, azt várom, kézben jutnom [h] nem hagysz, igen bízom.	Én egyébhez ugyan nem bízhatom, azért lelkem kezeden ajánlom, hogy megtartasz, fogadtad, azt várom, kézben jutnom nem hagysz, igen bízom.	Én egyébhez ugyan nem bízhatom, azért lelkem csak kezeden adom, hogy megtartasz, fogadtad, azt várom, kézben jutnom nem hagysz, igen bízom.	Én egyébhez ugyan nem bízhatom, azért lelkem csak kezeden adom, hogy megtartasz, fogadtad, azt várom, kézben esnem ne hagyj, igen bízom.	Én egyébhez ugyan nem bízhatom, azért lelkem csak kezeden adom, hogy megtartasz, fogadtad, azt várom, kézben jutnom nem hagysz, igen bízom.
7	Mindenkor csak egy Istent tisztetek, bálványozókat azért gyűlölök, kik más Istent emelnek, szentelnek, kik jósoktól, varázslóktól kérdenek.	Mindenkor csak egy Istent tisztetek, bálványozókat azért én gyűlölök, kik más Istent emelnek, szentelnek, kik jósoktól, varázslóktól kérdenek.	Mindenkor csak egy Istent tisztetek, bálványokat én igen gyűlölök, kik más Istent keresnek, szentelnek, vagy jósoktól, varázslóktól kérdenek.	Mindenkor csak egy Istent tisztetek, bálványozókat azért én gyűlölök, kik más Istent emelnek, szentelnek, kik jósoktól, varázslóktól kérdenek.	Mindenkor csak egy Istent tisztetek, bálványozót azért én gyűlölök, kik más Istent emelnek, szentelnek, kik jósoktól, varázslóktól kérdenek.	Mindenkor csak egy Istent tisztetek, bálványozókat azért gyűlölök, kik más Istent emelnek, szentelnek, kik jósoktól, varázslóktól kérdenek.
8	Kedvemet tőd,	Kedvemet tőd,	Kedvem szerint	Kedvemet tőd,	Kedvemet tőd,	Kedvemet tőd,

	fogságom tekintid, királt róllam el haza ijesztéd, nagy kegyelmed fejemen jelentéd, én megkötött utamat kifejtéd.	fogságom tekinted, királt róllam el haza ijesztéd, nagy kegyelmed fejemen jelented, én megkötött utamat kifejtéd.	fogságom elvevéd, királt róllam el haza ijesztéd, nagy kegyesen rab fejemet mentéd, és körülvött utamat kifejtéd.	fogságom tekinted, királt róllam el haza ijesztéd, nagy kegyelmed fejemen jelented, én megkötött utamot kifejtéd.	fogságom tekintéd, királt róllam el haza ijesztéd, nagy kegyelmed fejemen jelented, én megkötött utamat kifejtéd.	fogságom tekintéd, királyt róllam el haza ijesztéd, nagy kegyelmed fejemen jelentéd, én megkötött utamot kifejtéd.
9	Én lábamat halálból kibontád, én fejemet kézben sem bocsátád, én mezőmet megadád, tágítád, hála néked, lelkemet kiváltád.	Én lábomat halálból kibontád, én fejemet kézbe sem bocsátád, én mezőmet megadád, tágítád, hála néked, lelkemet kiváltád.	Én lábomat halálból kibontád, én fejemet kezekben sem adád, szabad mezőn utamat, tágítád, hála néked, lelkemet megváltád.	Én lábomat halálból kibontád, én fejemet kézbe sem bocsátád, én mezőmet megadád, tágítottád, hála néked, lelkemet így váltád.	Én lábomat halálból kibontád, én fejemet kézben sem bocsátád, én mezőmet megadád, tágítottád, hála néked, lelkemet kiváltád.	Én lábomat halálból kibontád, én fejemet kézben sem bocsátád, én mezőmöt megadád, tágítottád, hála néked, lelkemet kiváltád.
10	Saul király míg ez hegyet állá, nyughatatlan lelkem így kiálta: Uram, ne hagyj, mert lelkem sem bírja ez sok veszélt, kibe már elfogya.	Saul király míg ez hegyet állá, nyughatatlan lelkem így kiálta: Uram, ne hagyj, mert lelkem sem bírja ez sok veszélt, kibe már elfogya.	Saul király még ez helyet laká, nagy rettegve lelkem ezt kiáltá: Uram, ne hagyj, mert lelkem el unta, ez sok veszélt már el nem állhatja.	Saul király míg az hegyet állá, nyughatatlan lelkem így kiálta: Uram, ne hagyj, mert lelkem sem bírja, ez sok veszélt, kibe már elfogya.	Saul király míg ez hegyet állá, nyughatatlan lelkem így kiálta: Uram, ne hagyj, mert lelkem sem bírja, ez sok veszélt, kibe már elfogya.	Saul király míg ez hegyet állá, nyughatatlan lelkem így kiálta: Uram, ne hagyj, mert lelkem sem bírja, ez sok veszélt, kiben már elfogya.
11	Szép szemeim világa homályosult, éles elmém elvakult és tompult, sok böjt miatt gyomrom is megszorult, fémtől talpig mindenem elbódult.	Szép szemeim világa homályosult, éles elmém elvakult és tompult, sok böjt miatt gyomrom is megszorult, fémtől talpig mindenem elbódult.	Szép szemeim fénye homályosult, éles elmém elvakult és tompult, sok böjt miatt gyomrom is megszorult, fémtől talpig mindenem elbódult.	Szép szemeim világa homályosult, éles elmém elvakult és eltompult, sok böjt miatt gyomrom is megszorult, fémtől talpig mindenem elbódult.	Szemeim világa homályosult, éles elmém elvakult és tompult, sok böjt miatt gyomrom is megszorult, főmtől talpig mindenem elbódult.	Szép szemem világa homályosult, éles elmém elvakult és tompult, sok böjt miatt gyomrom is megszorult, fémtől talpig mindenem elbódult.
12	Búdosom ez kietlen pusztában, szorongatnak itt is én futtomban, olyak üznek, kik jó állapotban, én miattam vadnak ennyi jóban.	Búdosom ez kietlen pusztában, szorongatnak itt is én futtomban, olyak üznek, kik jó állapotban, én miattam vadnak annyi jóban.	Búdosom az kietlen pusztában, szorongatnak itt is én futtomban, olyak üznek, kik jó állapotban, én miattam vadnak annyi jóban.	Búdosom ez kietlen pusztában, szorongatnak itt is én futtomban, olyak üznek, kik jó állapotban, én miattam vadnak annyi jóban.	Búdosom ez kietlen pusztában, szorongatnak itt is én futtomban, olyak üznek, kik jó állapotban, én miattam vadnak annyi jóban.	Bujdosom ez kietlen pusztában, szorongatnak itt is én futtomban, olyak üznek, kik jó állapotban, én miattam vadnak annyi jóban.
13	Életem megfogyatkozott búmban,	Életem megfogyatkozott búmban,	Életem megfogyatkozott búmban,	Életem megfogyatkozott búmban,	Életem megfogyatkozott búmban,	Életem megfogyatkozott búmban,

	ifjúságom telik nyavalyákban, elfonnyadtak csontaim ez kínban, elevenység elfogy én tagimba.	ifjúságom telik nyavalyákban, elfonnyadtak csontaim ez kénban, elevenység elfogy én tagimba.	ifjúságom telik nyavalyákban, elfonnyadtak csontaim ez kínban, alig maradt éltém tagaimban.	ifjúságom telik nyavalyákban, elfonnyadtak csontaim ez kénban, elevenység elfogyott tagaimban.	ifjúságom telik nyavalyákban, elfonnyadtak csontaim ez kínban, elevenység elfogy tagaimban.	ifjúságom telik nyavalyákban, elfonnyadtak csontaim e' kénban, elevenység elfogy én tagimba.
14	Nincs ezekben senki vigasztalóm, csúfol és szid, az ki nem barátom, iszonyodik, utál rokonságom, szólni velem nem mer szomszéd-ságom.	Nincs ezekben senki vigasztalóm, csúfol és szid, az ki nem barátom, iszonyodik, utál rokonságom, szólni velem nem mer szomszéd-ságom.	Nincs ezekben senki vigasztalóm, csúfol és szid, az ki nem barátom, iszonyodik, utál rokonságom, szólni velem nem mér szomszéd-ságom.	Nincs ezekben senki vigasztalóm, csúfol és szid, az ki nem barátom, iszonyodik, utál rokonságom, szólni velem nem mer szomszéd-ságom.	Nincs ezekben senki vigasztalóm, csúfol és szidalmaz nem barátom, iszonyodik, utál rokonságom, szólni velem nem mér szomszéd-ságom.	Nincs ezekben senki vigasztalóm, csúfol és szid a' ki nem barátom, iszonyodik, utál rokonságom, szólni velem nem mér szomszéd-ságom.
15	Elöl talál valaki, vagy ha lát, én előllem elfordul, mihelt lát, mert királytúl miattam minden tart, sok is hiszi rullam az sok patvart.	Elöl talál valaki, vagy ha lát, én előllem elfordul, mihelt lát, mert királytól miattam minden tart, sok is hiszi róllam az sok patvart.	Elöl talál valaki, vagy ha lát, elkerül vagy elfordul, mihelt lát, mert királytól miattam minden tart, sok is hiszi róllam az sok patvart.	Elöl talál valaki, vagy ha lát, én előllem elfordul, mihelt lát, mert királytól miattam minden tart, sok is hiszi róllam az sok patvart.	Elöl talál valaki, vagy ha lát, én előllem elfordul, mihelt lát, mert királytól miattam minden tart, sok is hiszi róllam a' sok patvart.	Elöl talál valaki, vagy ha lát, én előllem elfordul, mihelyt lát, mert királytól miattam minden tart, sok is hiszi róllam a' sok patvart.
16	Sőt, már sokan ugyan elfeledtek, mint egy holtat, régen eltemettek, mint egy hitván cserepet, elvettek, mert felőlem minden hírt elhittek.	Sőt, már sokan ugyan elfeledtek, mint egy holtat, régen elfeledtek, mint egy hitván cserepet, elvettek, mert felőlem minden hírt elhittek.	Sőt, már sokan ugyan elfeledtek, mint egy holtat, régen eltemettek, mint egy hitván rossz edént, elvettek, mert felőllem minden hírt elhittek.	Sőt, már sokan ugyan elfeledtek, mint egy holtat, régen elfeledtek, mint egy hitván cserepet, elvettek, mert felőllem minden hírt elhittek.	Sőt, már sokan ugyan elfeledtek, mint egy holtat, régen eltemettek, mint egy hitván cserepet, elvettek, mert felőllem minden hírt elhittek.	Sőt, már sokan ugyan elfeledtek, mint egy holtat, régen eltemettek, mint egy hitván cserepet, elvettek, mert felőllem minden hírt elhittek.
17	Ezeket mind felőllem beszéllek, kik lelkemet ez hegyen keresik, keresőben fejemet becsmérlik, mind jól hallom, ki mint agyarkodik.	Ezeket mind felőllem beszéllek, kik lelkemet ez hegyen keresik, keresőben fejemet böcsmérlik, mind jól hallom, ki mint agyarkodik.	Ezeket mind felőllem beszéllek, kik lelkemet az hegyen keresik, keresőben fejemet böcsmérlik, mind jól hallom, ki mint agyarkodik.	Ezeket mind felőllem beszéllek, kik lelkemet ez hegyen keresik, keresőben fejemet böcsmérlik, mind jól hallom, ki mint agyarkodik.	Ezeket mind felőllem beszéllek, kik lelkemet az hegyen keresik, keresőben fejemet böcsméllek, mind jól hallom, ki mint agyarkodik.	Ezeket mind felőllem beszéllek, kik lelkemet ez hegyen keresik, keresőben fejemet böcsmérlik, mind jól hallom, ki mint agyarkodik.
18	Mind ezenben csak tehozzád bízom, ez sok veszélt teérted elvonom, noha	Mind ezenben csak tehozzád bízom, ez sok veszélt teérted elvonom, noha	Mind ezenben csak tehozzád bízom, noha így versz, én ugyan azt	Mind ezekben csak tehozzád bízom, ez sok veszélt teérted elvonom, noha	Mind ezenben csak tebenned bízom, az sok veszélt éretted elvonom, noha	Mind ezenben csak tehozzád bízom, e' sok veszélt teérted elvonom, noha

	így versz, én ugyan azt vallom, hogy Istenem vagy, itt is azt tartom.	így versz, én ugyan azt vallom, hogy Istenem vagy, itt is azt tartom.	vallom, hogy kegyelmes Istenem vagy, tudom, sok veszélyből megmentesz, jól látom.	így versz, én ugyan azt vallom, hogy Isten vagy, itt is azt tartom.	így versz, én ugyan azt vallom, hogy Istenem vagy, itt is azt tartom.	így versz, én ugyan azt vallom, hogy Istenem vagy, itt is azt tartom.
19	Szorongathat az én ellenségem, de csak rajtad áll az én életem, te forgatod minden én szerencsém, kezek közül ments ki, Uram, lelkem.	Szorongathat az én ellenségem, de csak rajtad áll az én életem, te forgatod minden én szerencsém, kezek közül ments ki, Uram, lelkem.	Szorongathat az én ellenségem, de csak rajtad áll az én életem, te forgatod minden én szerencsém, kezek közül ments meg, Uram, lelkem.	Szorongathat az én ellenségem, de csak rajtad áll az én életem, te forgatod minden én szerencsém, kezek közül ments ki, Uram, lelkem.	Szorongathat az én ellenségem, de csak rajtad áll az én életem, te forgatod minden én szerencsém, kezek közül ments ki, Uram, lelkem.	Szorongathat az én ellenségem, de csak rajtad áll az én életem, te forgatod minden én szerencsém, kezek közül ments ki, Uram, lelkem.
20	Ez ügyemben mutasd kegyelmedet, láthatóan hatalmas kezedet, ne bánjam meg kegyes életemet, hogy mindenkor csak kérlek tégedet.	Ez ügyemben mutasd kegyelmedet, láthatóan hatalmas kezedet, ne bánjam meg kegyes életemet, hogy mindenkor csak kérlek tégedet.	Ez ügyemben mutasd kegyelmedet, láthatóan hatalmas kezedet, ne bánjam meg kegyes életemet, hogy mindenkor csak kérlek tégedet.	Ez ügyemben mutasd kegyelmedet, láthatóan hatalmas kezedet, ne bánjam meg kegyes életemet, hogy mindenkor csak kérlek tégedet.	Ez ügyemben mutasd kegyelmedet, láthatóan hatalmas kezedet, ne bánjam meg kegyes életemet, hogy mindenkor áldjalak tégedet.	Ez ügyemben mutasd kegyelmedet, láthatóan hatalmas kezedet, ne bánjam meg kegyes életemet, hogy mindenkor csak kérlek tégedet.
21	Gyalázd inkább én ellenségemet, verd pokollal az lator népeket, némíts, Uram, az nagy nyelvőjekeket, kik ártatlan szidják te szentidet.	Gyalázd inkább én ellenségimet, verd pokollal az lator népeket, némíts, Uram, az nagy nyelvőjekeket, kik ártatlan szidják te szentidet.	Gyalázd inkább én ellenségimet, pokol nyelje az hűtötlenekeket, némítsad meg az ő nagy nyelveket, kik ártatlan szidják te szentidet.	Gyalázd inkább én ellenségemet, verd pokollal az lator népeket, némíts, Uram, az nagy nyelvűjekeket, kik ártatlan szidják te szentidet.	Gyalázd inkább én ellenségimet, verd pokollal az lator [lelk] népeket, némíts, Uram, az ő nagy nyelveket, kik ártatlan szidják te szentidet.	Gyalázd inkább én ellenségimet, verd pokollal az lator népeket, ne ments, Uram, a' nagy nyelvűjekeket, kik ártatlan szidják te szentidet.
22	Öld, veszed el az vér árulókat, az kik szólnak igaz jámborokat, kik nagyozzák szertelen magokat, kik nem félik semmiben az Urat.	Öld, veszed el az vér árulókat, az kik szólnak igaz jámborokat, kik nagyozzák szertelen magokat, kik nem félik semmiben az Urat.	Öld, veszed el az vér árulókat, kik vádolnak igaz jámborokat, kik nagyozzák szertelen magokat, kik nem félik parancsolatidat.	Öld, veszed el az vér árulókat, az kik szólnak igaz jámborokat, kik nagyozzák szertelen magokat, kik nem félik semmiben az Urat.	Elveszessed az vér árulókat, az kik szólnak igaz jámborokat, kik nagyozzák szertelen magokat, kik nem félik semmiben az Urat.	Öld, veszed el az vér árulókat, az kik szólnak igaz jámborokat, kik nagyozzák szertelen magokat, kik nem félik semmiben az Urat.
23	Nagy sok jódot te titokban tartod, azt idein te szentidnek osztod, szemlátomást világ előtt	Nagy sok jódot te titokban tartod, azt idején te szentidnek osztod, szemlátomást	Nagy sok jódot te titokban tartod, azt kedvesen szentidnek ki osztod, szemlátomást	Nagy sok jódot te titokban tartod, azt idején te szentidnek osztod, szemlátomást	Nagy sok jódot te titokban tartod, azt idején te szentidnek osztod, szemlátomást	Nagy sok jódot te titokban tartod, azt idején te szentidnek osztod, szemlátomást

	adod, kiket szeretsz, azokkal megáldod.	világ előtt adod, kiket szeretsz, azokkal megáldod.	világ előtt adod, kiket szeretsz, azokkal megáldod.	világ előtt adod, kiket szeretsz, azokkal megáldod.	világ előtt adod, kiket szeretsz, azokkal megáldod.	világ előtt adod, kiket szeretsz, azokkal megáldod.
24	Félő ügyökben űket fedezed, titkos, burkos kamarádban mented, gonosz nyelvektől te védelmezed, vetett törben esni nem engeded.	Félő ügyökben őket fedezed, titkos, burkos kamarádban mented, gonosz nyelvektől te védelmezed, vetett törben esni nem engeded.	Félelmekben űket fedezgetted, titkos rejtek kamarádban mented, mérges nyelvekből úgy védelmezed, vetett törben esni nem engeded.	Félő ügyökben őket fedezed, titkos, burkos kamarádban mented, gonosz nyelvektől te védelmezed, vetett törben esni nem engeded.	Félő ügyökben őket fedezed, titkos, burkos kamarádban mented, gonosz nyelvektől te védelmezed, vetett törben esni nem engeded.	Félő ügyökben őket fedezed, titkos, burkos kamarádban mented, gonosz nyelvektől te védelmezed, vetett törben esni nem engeded.
25	Ezen vígan neked adok hálát, hogy énvelem most től ilyen csudát, elriasztád ellenség táborát, mikor fémre várnám csak ű vasát.	Ezen vígan neked adok hálát, hogy énvelem most től ilyen csudát, elriasztád ellenség táborát, mikor fémre várnám csak ő vasát.	Ezen vígan neked adok hálát, hogy énvelem most től ilyen csudát, elriasztád ellenség táborát, mikor fémre várnám csak ő kardját.	Ezen vígan neked ³ hálát ² adok, hogy énvelem most től ilyen csudát, elriasztád ellenség táborát, mikor fémre várnám csak ő vasát.	Ezen vígan neked adok hálát, hogy énvelem most től ilyen csudát, elriasztád ellenség táborát, mikor fémre várnám a' nyavalyát.	Ezen vígan neked adok hálát, hogy énvelem most től ilyen csudát, elriasztád ellenség táborát, mikor fémre várnám csak ő vasát.
26	Ijedtemben maga hogy én futnék, már azt tudám, hogy neked sem kellék, de mostan már, Uram, jól ismerlek, közel voltál, mikoron kértelek.	Ijedtemben maga hogy én futnék, már azt tudám, hogy neked sem kellek, de mostan már, Uram, jól ismerlek, közel voltál, mikoron kértelek.	Ijedtemben maga hogy én futnék, már azt mondám, hogy neked sem kellek, jó tétedről de most ismertelek, közel voltál, mikoron kértelek.	Ijedtemben maga hogy én futnék, már azt tudám, hogy neked sem kellek, de mostan már, Uram, jól ismerlek, közel voltál, mikoron kértelek.	Ijedtemben maga hogy én futnék, már azt tudta, hogy neked sem kellek, de mostan már, Uram, jól ismerlek, közel voltál, mindenkor kértelek.	Ijedtemben maga hogy én futnék, már azt tudám, hogy néked sem kellek, de mostan már, Uram, jól ismerlek, közel voltál, mikoron kértelek.
27	Énrullam ti szentek, tanuljatok, az egy jámborságban maradjatok, kevészt Isten utál, azt tudjátok, veszett jámbort szeret, úgy halljátok.	Énróllam tü szentek, tanuljatok, az egy jámborságban maradjatok, kevészt Isten utál, azt tudjátok, veszett jámbort szeret, úgy halljátok.	Énróllam tü szentek, tanuljatok, jámborságban végig maradjatok, kevészt Isten nem szeret, tudjátok, de szent jámbort őriz, meglátjátok.	Énróllam tü szentek, tanuljatok, az egy jámborságban maradjatok, kevészt Isten utál, azt tudjátok, veszett jámbor szeret, úgy halljátok.	Énróllam tü szentek, tanuljatok, az egy jámborságban maradjatok, kevészt Isten utál, azt tudjátok, szegény jámbort szeret, úgy halljátok.	Énróllam tü szentek, tanuljatok, az egy jámborságban maradjatok, kevészt Isten utál, azt tudjátok, veszett jámbort szeret, úgy halljátok.
28	Maradjatok tü egy tökéletben, csak Istentől féljete ez földön, ha ez világ bánt igaz életben,	Maradjatok tü egy tökéletben, csak Istentől féljete ez földön, ha ez világ bánt, gonosz életben,	Maradjatok hát egy tökéletben, csak Istentől féljete ez földön, ha ez világ bánt igaz életben, Isten	Maradjatok tü egy tökéletben, csak Istentől féljete ez földön, ha ez világ bánt, gonosz életben,	Maradjatok tü egy tökéletben, csak Istentől féljete mindenben, ha ez világ bánt, gonosz életben,	Maradjatok tü egy tökéletben, csak Istentől féljete ez földön, ha ez világ bánt igaz életben,

	gyámol Isten líszen ügyetekben.	gyámol Isten leszen ügyetekben.	leszen oltalom mindenben.	gyámol Isten leszen ügyetekben.	gyámol Isten leszen ügyetekben.	gyámol Isten leszen ügyötökben.
29	Maon pusztában Dávid szorula, csaknem király kezében akada, ilyen gondolatokban ott forga, harmincegyed zsoltárban ezt írá.	Maon pusztában Dávid szorula, csaknem király kezében akada, ilyen gondolatokban ott forga, harmincegyed zsoltárban ezt írá.	Maon pusztában Dávid szorula, csaknem király kezében akada, sok nehéz gondolatban fárada, harmincegyed zsoltárban ezt írá.	Maon pusztában Dávid szorula, csaknem király kezében akada, ilyen gondolatokban ott forga, harmincegyed zsoltárban ezt írá.	Moan pusztában Dávid szorula, csaknem király kezében akada, ilyen gondolatokban ott forga, harmincegyed zsoltárban ezt írá.	Máon pusztában Dávid szorula, csaknem király kezében akada, ilyen gondolatokban ott forga, harmincegyed zsoltárban ezt írá.

32. zsoltár (RPHA 0001)

	Jancsó-kódex p. 28r	Péchi Simon- énekeskönyv p. 72	Mátéfi János kódexe p. 103r	Abasfalvi zsoltárkönyv 30r	Kövendi János- kódex p. 49	Magyari Péter kódexe p. 52
	Az beteg bönös	Az beteg bönös	Az beteg bünös	Az beteg bünöst	Az beteg bünös	Az Beteg bönös
1	Az beteg népeknek tanúságot ada, nyoszolyáját Dávid hogy betegem nyomá, Isten haragjának az nyavalyát mondá, harminckét részében zsoltárnak ezt mondá:	Az beteg népeknek tanúságot ada, nyoszolyáját Dávid hogy betegem nyomá, Isten haragjának az nyavalyát mondá, harminckét részében zsoltárnak ezt mondá:	Az beteg népeknek tanúságot ada, nyoszolyáját Dávid hogy betegem nyomá, Isten haragjának az nyavalyát mondá, harminckét részében zsoltárnak ezt mondá:	Az beteg népeknek tanúságot ada, nyoszolyáját Dávid hogy betegem nyomá, Isten haragjának az nyavalyát mondá, harminckét részében az zsoltárnak mondá:	Az beteg népeknek tanúságot ada, nyoszolyáját Dávid hogy betegem nyomá, Isten haragjának a' nyavalyát mondá, harminckét részében zsoltárnak ezt mondá:	Az beteg népeknek tanúságot ada, nyoszolyáját Dávid hogy betegem nyomá, Isten haragjának az nyavalyát mondá, harminckét részében zsoltárnak ezt mondá:
2	Számtalan sokképpen bódog az az ember, az ki nem vétkezik, vagy bünben nem hever, vagy ha vétkezik is, hamar kegyelmet nyer, kit Isten az bünért, mint engem, így nem ver.	Számtalan sokképpen bódog az az ember, az ki nem vétkezik, vagy bünben nem hever, vagy ha vétkezik is, hamar kegyelmet nyer, kit Isten az bünért, mint engem, így nem ver.	Számtalan sokképpen bódog az az ember, az ki nem vétkezik, vagy bünben nem hever, vagy ha vétkezik is, hamar kegyelmet nyer, kit Isten az bünért, mint engem, így nem ver.	Számtalan sokképpen bódog az az ember, az ki nem vétkezik, vagy bünben nem hever, vagy ha vétkezik is, hamar kegyelmet nyer, kit Isten az bünért, mint engem, úgy nem ver.	Számtalan sokképpen bódog az az ember, a' ki nem vétkezik, vagy bünben nem hever, vagy ha vétkezik is, hamar kegyelmet nyer, kit Isten az bünért, mint engem, úgy nem ver.	Számtalan sokképpen bódog az az ember, az ki nem vétkezik, vagy bünben nem hever, vagy ha vétkezik is, hamar kegyelmet nyer, kit Isten az bünért, mint engem, úgy nem ver.
3	Bódog, az ki bünét az Isten fedezi, avval elfelejti, avagy elnyegi, kit megpirongat, érte el sem veti, ki pokol életét törvénre nem viszi.	Bódog, az ki bünét az Isten fedezi, avagy elfelejti, avagy csak elnyegi, kit meg sem pirongat, érte el sem veti, ki pokol életét törvénre nem	Bódog, az ki bünét az Isten fedezi, kit azzal nem terhel, szemére sem veti, vagy meg sem pirongat, érte el sem veti, nagy súlyos törvényre	Bódog, az ki bünét az Isten fedezi, avagy elfelejti, avagy csak elnyegi, kit meg sem pirongat, érte el sem veti, ki pokol életét törvényre nem	Bódog, az ki bünét az Isten fedezi, avagy elfelejti, vagy csak elvesztegli, kit meg sem pirongat, érte el sem veti, ki pokol életét	Bódog, az ki bünét az Isten fedezi, avagy elfelejti, avagy csak elnyegi, kit meg sem pirongat, érte el sem veti, ki pokol életét törvényre nem

		viszi.	azokat nem űzi.	viszi.	törvényre nem viszi.	viszi.
4	Érti, hogy az ilyen nem akart vétkezni, nem akartjával lött, hogy történt megesni, kijért kegyes atyja meg akarta verni, mert érti, hogy abban nem akar maradni.	Érti, hogy ez ilyen nem akart vétkezni, nem akartjával lött, hogy történt megesni, kiért kegyes atyja nem akarta verni, mert érti, hogy abban nem akar maradni.	Érti, hogy ez ilyen nem akart vétkezni, nem akaratjával lött, hogy történt megesni, kiért kegyes atyja nem akarta verni, mert érti, hogy abban nem akar maradni.	Érti, hogy az ilyen nem akart vétkezni, nem akaratjával lött, hogy történt megesni, kiért kegyes atyja nem akarta verni, mert érti, hogy abban nem akart maradni.	Érti, hogy az ilyen nem akart vétkezni, nem akaratjával, hogy történt megesni, kiért kegyes atya nem akarta verni, mert érti, hogy abban nem akar maradni.	Érti, hogy az ilyen nem akart vétkezni, nem akaratjával lött, hogy történt megesni, kiért kegyes atyja nem akarta verni, mert érti, hogy abban nem akar maradni.
5	Testemben mert engem az Úr azért büntet, hogy ellene jártam, betegágyban vetett, bűneimből, tudom, még meg nem engedett, mert már alig tűröm, annyira keserget.	Testemben mert engem az Úr azért büntet, hogy ellene jártam, betegágyban vetett, bűneimből, tudom, még meg nem engedett, mert már alig tűröm, annyira keserget.	Testemben mert engem az Úr azért büntet, hogy ellene jártam, betegágyban ejtett, bűneimből, tudom, még meg nem engedett, holott alig tűröm, annyira keserget.	Testemben mert engem az Úr azért büntet, hogy ellene jártam, betegágyba vett, bűneimből, tudom, még meg nem engedett, mert már alig tűröm, annyira keserget.	Testemben mert engem az Úr ezért büntet, hogy ellene jártam, betegágyban vetett, bűneimről, tudom, még meg nem engedett, mert már alig tűröm, annyira keserget.	Testemben mert engem az Úr azért büntet, hogy ellene jártam, betegágyban vetett, bűneimből, tudom, még meg nem engedett, mert már alig tűröm, annyira keserget.
6	Én magamban sokká titkolám, hallgaték, hogy emberek között én ne szégyenülnék, az kik látni jönek, bűnöm ne nevetnék, pirongatásokkal ne nehezítenék.	Én magamban sokká titkolám, hallgaték, hogy emberek között én ne szégyenülnék, az kik látni jönek, bűnöm ne nevetnék, pirongatásokkal ne nehezítenék.	Én magamban sokká titkolám, hallgaték, hogy emberek között én ne szégyenülnék, az kik látni jönek, bűnöm ne nevetnék, pirongatásokkal ne nehezítenék.	Én magamban sokká titkolám, hallgaték, hogy emberek között én ne szégyenülnék, az kik látni jönek, bűnöm ne nevetnék, pirongatásokkal ne nehezítenék.	Én magamban sokká titkolám, hallgaték, hogy emberek között én ne szégyenülnék, a' kik látnom jönek, bűnöm ne nevetnék, pirongatásokkal ne nehezítenék.	Én magamban sokká titkolám, hallgaték, hogy emberek között én ne szégyenülnék, az kik látnom jönek, bűnöm ne nevetnék, pirongatásokkal ne nehezítenék.
7	Gyarlóságban végre én nem hallgathaték, de nyavalyám miá én ugyan jajgaték, kiben én szép színem töllem eltávozik, mert haragos kezéd rajtam nehezedék.	Gyarlóságban végre én nem hallgathaték, de nyavalyám miatt én ugyan jajgaték, kiben én szép színem töllem eltávozik, mert haragos kezéd rajtam nehezedék.	Gyarlóságban végre én nem hallgathaték, de nyavalyám miá én ugyan jajgaték, kiben én szép színem töllem eltávozik, mert haragos kezéd rajtam nehezedék.	Gyarlóságban végre én nem hallgathaték, de nyavalyám miatt én ugyan jajgaték, kiben én szép színem töllem eltávozik, mert haragos kezéd rajtam nehezedék.	Gyarlóságban végre én nem hallgathaték, de nyavalyám miatt én ugyan jajgaték, kiben én szép színem töllem eltávozik, mert haragos kezéd rajtam nehezedék.	Gyarlóságban végre én nem hallgathaték, de nyavalyám miá én ugyan jajgaték, kiben én szép színem töllem eltávozik, mert haragos kezéd rajtam nehezedék.
8	Halálos ágyamban már annyira juték, húsom elszárada, apada, megesék,	Halálos ágyamban már annyira juték, húsom elszárada, apada, megesék,	Halálos ágyamban már annyira juték, húsom elszárada, apada, megesék,	Halálos ágyamban már annyira juték, húsom elszárada, apada, megesék,	Halálos ágyamban már annyira juték, húsom elszárada, apada, megesék,	Halálos ágyamban már annyira juték, húsom elszárada, apada, megesék,

	testemben, bőrömben én ugyan megaszék, mint nap hevin aszott virág, elfonnyadék.	testemben, bőrömben én ugyan megaszék, mint nap hevén aszott virág, elfonnyadék.	testemben, bőrömben én ugyan megaszék, mint nap hevén aszott virág, elfonnyadék.	testemben, bőrömben én ugyan megaszék, mint nap hevén aszott virág, elfonnyadék.	testemben, bőrömben én ugyan megaszék, mint nap heve miatt virág, elfonnyadék.	testemben, bőrömben én ugyan megaszék, mint nap hevén aszott virág, elfonnyadék.
9	Búmban, Uram, immár én magamban tértem, bűnömet megvallom, az miben vétettem, miben bántottalak, ugyan megnevezem, az mivel sanyargatsz, igazán érdemlem.	Búmban, Uram, immár én magamba tértem, bűnömet megvallom, az miben vétettem, miben bántottalak, ugyan megnevezem, az mivel sanyargatsz, igazán érdemlem.	Búmban, Uram, immár én magamban tértem, bűnömet megvallom, az miben vétettem, miben bántottalak, ugyan megnevezem, az mivel sanyargatsz, igazán érdemlem.	Búmban, Uram, immár én magamba tértem, bűnömet megvallom, az miben vétettem, miben bántottalak, ugyan megnevezem, az mivel sanyargatsz, igazán érdemlem.	Búmban, Uram, immár én magamban tértem, bűnömet megvallom, a' miben vétettem, miben bántottalak, ugyan megnevezem, a' mivel sanyargatsz, igazán érdemlem.	Búmban, Uram, immár én magamban tértem, bűnömöt megvallom, az miben vétettem, miben bántottalak, ugyan megnevezem, az mivel sanyargatsz, igazán érdemlem.
10	Énvelem magamot már megismertet- ted, bűnömet, szent Attyám, nekem megengeded, én betegségemet mert te könnyebbítéd, kiből megismerem, hogyan bűnöm elvötted.	Énvelem magadat már megismertetted, bűnömet, szent Attyám, nekem megengeded, én betegségemet mert te könnyebbítéd, kiből megismerem, hogyan bűnöm elvötted.	Énvelem magadat már megismertetéd, bűnömet, szent Attyám, nekem megengeded, én betegségemet mert te könnyebbítéd, kiből megismerem, hogyan bűnöm elvötted.	Énvelem magadat már megismertetted, bűnömet, szent Attyám, nekem megengeded, én betegségemet mert te könnyebbítéd, kiből megismerem, hogyan bűnöm elvötted.	Énvelem magamot már megismertetéd, bűnömet, szent Attyám, nekem megengeded, én betegségemet mert te könnyebbítéd, kiből megismerem, hogyan bűnöm elvetéd.	Énvelem magamot már megismertetéd, bűnömöt, szent Attyám, nekem megengeded, én betegségemet mert te könnyebbítéd, kiből megismérem, hogyan bűnöm elvévéd.
11	Olykor azért az szent bocsánatot talál, mihelt vétkét érzi, ha téged megtalál, az bocsánat után élhet bátorsággal, ha látja, hogy az föld torkig úsz is árral.	Olykor azért az szent bocsánatot talál, mihelt vétkét érzi, ha téged megtalál, az bocsánat után élhet bátorsággal, ha látja, hogy az föld torkig úsz is árral.	Olykor azért a' szent bocsánatot talál, mihelt vétkét érzi, ha téged megtalál, az bocsánat után élhet bátorsággal, ha látja, hogy az föld torkig úsz is árral.	Ollykor azért az szent bocsánatot talál, mihelt vétkét érzi, ha téged megtalál, az bocsánat után élhet bátorsággal, ha látja, hogy az föld torkig úsz is árral.	Ollykor azért a' szent bocsánatot talál, mihelt vétkét érzi, ha téged megtalál, a' bocsánat után élhet bátorsággal, ha látja, hogy a' föld mind elvész is árral.	Olykor azért a' szent bocsánatot talál, mihelyt vétkét érzi, ha téged megtalál, az bocsánat után élhet bátorsággal, ha látja, hogy az föld torkig úsz is árral.
12	Nem félek ezután, hogy veszélyben essem, mert megkegyelmezt él, megjött egészségem, tömlöcből szaladtat, te örültötsz engem, legyen	Nem félek ezután, hogy veszélyben essem, mert megkegyelmezt él, megjött egészségem, tömlöcből szaladtat, te örültötsz engem, legyen	Nem félek ezután, hogy veszélyben essem, mert megkegyelmezt él, megjött egészségem, tömlöcből szaladtat, te örültötsz engem, legyen	Nem félek ezután, hogy veszélyben esem, mert megkegyelmezt él, megjött egészségem, tömlöcből szaladtat, te örültötsz engem, legyen	Nem félek ezután, hogy veszélyben essem, mert megkegyelmezt él, megjött egészségem, tömlöcből szaladtat, te örültess engem, hála legyen	Nem félek ezután, hogy veszélyben essem, mert megkegyelmezt él, megjött egészségem, tömlöcből szaladtat, te örültötsz engem, legyen

	hála neked, kegyelmes Istenem.	hála neked, kegyelmes Istenem.	hála néked, kegyelmes Istenem.	hála neki, kegyelmes Istenem.	néked, kegyelmes Istenem.	hála neked, kegyelmes Istenem.
13	Én tüőket, szentek, magamról tanítlak, mi úton járjatok, ím, reá oktatlak, én szemetek lészek, igazán hordozlak, jertek utánam, csak jóra igazgatlak.	Én tüőket, szentek, magamról tanítlak, mi úton járjatok, ím, reá oktatlak, én szemetek lészek, igazán hordozlak, jertek utánam, csak jóra igazgatlak.	Én tüőket, szentek, magamról tanítlak, mi úton járjatok, ím, reá oktatlak, én szemetek lészek, igazán hordozlak, jertek utánam, csak jóra igazgatlak.	Én tüőket, szentek, magamról tanítlak, mi úton járjatok, ím, reá oktatlak, én szemetek lészek, igazán hordozlak, jertek utánam, csak jóra igazgatlak.	Én tüőket, szentek, magamról tanítlak, mely úton járjatok, ím, reá oktatlak, én szemetek lészek, igazán hordozlak, jertek utánam, csak jóra igazgatlak.	Én tüőket, szentek, magamról tanítlak, mi úton járjatok, ím, reá oktatlak, én szemetek lészek, igazán hordozlak, jertek utánam, csak jóra igazgatlak.
14	Oktalanon, mint én, tū már ne éljetez, mint az lovak, ollyak tū es ne legyetek, kiket ostorral is jóvá alig tesznek, fékben, nyűgben tartják, hogy meg ne sértsenek.	Oktalanul, mint én, tū már ne éljetez, mint az lovak, ollyak tū is ne legyetek, kiket ostorral is jóvá alig tesznek, fékben, nyűgben tartják, hogy meg ne sértsenek.	Oktalanon, mint én, tū már ne éljetez, mint lovak, öszvérek, ollyak ne legyetek, kiket ostorral is jóvá alig tesznek, fékben, nyűgben tartják, hogy meg ne sértsenek.	Oktalanul, mint én, tū már ne éljetez, mint az lovak, ollyak tū is ne legyetek, kiket ostorral is jóvá alig tesznek, fékben, nyűgben tartják, hogy meg sértsenek.	Oktalanul, mint én, tū tū ne éljetez, mint az lovak, tū is ollyak ne legyetek, kiket ostorral is jóvá alig tesznek, fékben, nyűgben tartják, hogy meg ne sértsenek.	Oktalanul, mint én, tū már ne éljetez, mint az lovak, ollyak tū is ne legyetek, kiket ostorral is jóvá alig tesznek, fékben, nyűgben tartják, hogy meg ne sértsenek.
15	Sok csapás tanítja így az Istentelent, mint sok ostor éri délceg lovat, öszvért, de sokképpen áldja Isten az szent embert, az ki őja magát, hogy ne bántsa Istent.	Sok csapás tanítja így az Istentelent, mint sok ostor éri délceg lovat, öszvért, de sokképpen áldja Isten az szent embert, az ki őja magát, hogy ne bántsa Istent.	Sok csapás tanítja így az Istentelent, mint sok ostor éri délceg lovat, öszvért, de sokképpen áldja Isten az szent embert, az ki őja magát, hogy ne bántsa őtöt.	Sok csapás tanítja így az Istentelent, mint sok ostor éri délceg lovat, öszvért, de sokképpen áldja Isten az szent embert, az ki őja magát, hogy ne bántsa Istent.	Sok csapás tanítja így az Istentelent, mint sok ostor éri délceg lovat, öszvért, de sokképpen áldja Isten az szent embert, a' ki őja magát, hogy ne bántsa Istent.	Sok csapás tanítja így az Istentelent, mint sok ostor éri délceg lovat, öszvért, de sokképpen áldja Isten a' szent embert, az ki őja magát, hogy ne bántsa Istent.
16	Sok jóval az Isten lát tüőket, szentek, örüljetez azért, tū tökéletesek, kik Isten kedvében lenni ügyekeztek, veletek az Isten, örüljetez, szentek!	Sok jóval az Isten lát tüőket, szentek, örüljetez azért, tū tökéletesek, kik Isten kedvében lenni ügyekeztek, veletek az Isten, örüljetez, szentek!	Sok jóval az Isten lát tüőket, szentek, örüljetez azért, tū tökéletesek, kik Isten kedvében lenni ügyekeztek, veletek az Isten, örüljetez, szentek!	Sok jóval az Isten lát tüőket, szentek, örüljetez azért, tū tökkéletesek, kik Isten kedvében lenni ügyekeztek, veletek az Isten, örüljetez, szentek!	Sok jóval az Isten lát tüőket, szentek, örüljetez azért, tū tökéletesek, kik Isten kedvében lenni ügyekeztek, veletek az Isten, örüljetez, szentek!	Sok jóval az Isten lát tüőket, szentek, örüljetez azért, tū tökéletesek, kik Isten kedvében lenni ügyekeztek, véletek az Isten, örüljetez, szentek!

55. zsoltár (RPHA 0569)

	Jancsó-kódex p. 51v	Péchi Simon- énekeskönyv p. 117	Kövendi János-kódex p. 89	Magyari Péter kódexe p. 97
	Jótétel felejtett Keila	Jó tételt felejtett Keila	Jó tételt felejtett Keila	Jó tételt felejtett Keila
1	Ijedt vitéz Dávid Keilában szorula, kit minap hadával pogántól megtarta, város elárulta, jövendőn megtuda, azért futva rolla Istennek ezt monda:	Ijedt vitéz Dávid Keilában szorula, kit minap hadával pogántól megtarta, város elárulta, jövendőn megtuda, azért futva róla Istennek ezt monda:	Ijedt vitéz Dávid Keilában szorula, kit minap hadával pogántól megtarta, város elárulta, jövendőn megtuda, azért futva rolla Istennek ezt monda:	Ijedt vitéz Dávid Keilában szorula, kit minap hadával pogántól megtarta, város elárulta, jövendőn megtuda, azért futva rolla Istennek ezt monda:
2	Ó, kegyelmes atyám, halld meg beszédemet, mert az veszély rajtam, tarts nekem füledet, nagy kiáltásomra ne rejts el színedet, tekints és felelj meg, nézd nehéz ügyemet!	Ó, kegyelmes atyám, halld meg beszédemet, mert az veszély rajtam, tartsd nekem füledet, nagy kiáltásomra ne rejtsd el színedet, tekints és felelj meg, nézd nehéz ügyemet!	Ó, kegyelmes atyám, halld meg beszédemet, mert az veszély rajtam, tarts nekem füledet, nagy kiáltásomra ne rejts el színedet, tekints és felelj meg, nézd nehéz ügyemet!	Ó, kegyelmes atyám, halld meg beszédemet, mert az veszély rajtam, tarts nekem füledet, nagy kiáltásomra ne rejts el színedet, tekints és felelj meg, nézd nehéz ügyemet!
3	Te nézzed, mi jó rám, kitől mint ijedtem, mint retteg és reszket, mint rémült én lelkem, mert ihol siet rám erős ellenségem, azok árultak el, az kikkel jól töttem.	Te nézzed, mi jó rám, kitől mint ijedtem, mint retteg és reszket, mint rémült én lelkem, mert ihol siet rám erős ellenségem, azok árultak el, az kikkel jól töttem.	Te nézzed, mi jó rám, kitől mint ijedtem, mint retteg és reszket, mint rémült én lelkem, mert imhol siet rám erős ellenségem, azok árultak el, a' kikkel jól töttem.	Te nézzed, mi jó rám, kitől mint ijedtem, mint retteg és reszket, mint rémült én lelkem, mert imhol siet rám erős ellenségem, azok árultak el, a' kikkel jól töttem.
4	Értem az kiáltást, közel az ellenség, sok gonosz tanácsi, tudom, most végeznek, mi halállal haljak, mert igen haragszik, tudom, gyűlölségből miként szándékozik.	Értem az kiáltást, közel az ellenség, sok gonosz tanácsi, tudom, most végeznek, mi halállal haljak, mert igen haragszik, tudom, gyűlölségből miként szándékozik.	Értem az kiáltást, közel az ellenség, sok gonosz tanácsi, tudom, most végeznek, mi halállal haljak, mert igen haragszik, tudom, gyűlölségből miként szándékozik.	Értem az kiáltást, közel az ellenség, sok gonosz tanácsi, tudom, most végeznek, mi halállal haljak, mert igen haragszik, tudom, gyűlölségből miként szándékozik.
5	Testemben, lelkemben fájdalom nagy bennem, mintha szörnyű halál állana előttem, veszett ifjú színem, annyira rémültem, ha te nem védelmezz, immár kézbe költem.	Testemben, lelkemben fájdalom nagy bennem, mintha szörnyű halál állana előttem, veszett ifjú színem, annyira rémültem, ha te nem védelmezz, immár kézbe költem.	Testemben, lelkemben fájdalom nagy bennem, mintha szörnyű halál állana előttem, veszett ifjú színem, annyira rémültem, ha te nem védelmezz, már kezében költem.	Testemben, lelkemben fájdalom nagy bennem, mintha szörnyű halál állana előttem, veszett ifjú színem, annyira rémültem, ha te nem védelmezz, immár kézben költem.
6	Ezent kézbe leszek, adj, Uram, két szárnyat, mint egy sebes galamb, hogy elszaladhassak, ezennel kezeimből pusztába szállhassak, holott bátorsággal töltek maradhassak.	Ezent kézbe leszek, adj, Uram, két szárnyat, mint egy sebes galamb, hogy elszaladhassak, ezennel kezeimből pusztába szállhassak, holott bátorsággal töltek maradhassak.	Ezent kézben leszek, adj, Uram, két szárnyat, mint egy sebes galamb, hogy elszaladhassak, ezennel kezéből pusztában szállhassak, holott bátorsággal töltek maradhassak.	Ezent kézben leszek, adj, Uram, két szárnyat, mint egy sebes galamb, hogy elszaladhassak, ezennel kezeimből pusztában szállhassak, holott bátorsággal töltek maradhassak.
7	Laknám ott békével, magamat megónám,	Laknám ott békével, magamat megónám,	Laknám ott békével, magamat megónám,	Laknám ott békével, magamat megónám,

	ez reám költ véstől fejem takargatnám, Keila városának bosszúját ne látnám, hazug, embertelen népet távoztatnám.	ez reám költ véstől fejem takargatnám, Keila városának bosszúját ne látnám, hazug, embertelen népet távoztatnám.	az reám költ véstől fejem takargatnám, Keila városának bosszúját ne látnám, hazug, embertelen népet távoztatnám.	ez reám költ véstől fejem takargatnám, Keila városának bosszúját ne látnám, hazug, embertelen népet távoztatnám.
8	Fordítsd és változtasd nyelveket ezeknek, egy nyomon királynak ne beszélhessenek, verd meg az nyelveket, az kik poklul élnek, sok hamis perpatvart, dühösséget üznek.	Fordítsd és változtasd nyelveket ezeknek, egy nyomon királynak ne beszélhessenek, verd meg az nyelveket, az kik poklul élnek, sok hamis perpatvart, dühösséget üznek.	Fordítsd és változtasd nyelveket ezeknek, egy nyomon királynak ne beszélhessenek, verd meg a' nyelveket, a' kik poklul élnek, sok hamis perpatvart, dühösséget üznek.	Fordítsd el, változtasd nyelveket ezeknek, egy nyomon királynak ne beszélhessenek, verd meg a' nyelveket, a' kik poklul élnek, sok hamis perpatvart, dühösséget üznek.
9	Ezt szememmel láttam, semmi jó nincs benne, éjjel- nappal néztem, hamisak, kevélyek, piacon, utcáin sok hamisság köztök, száma nincs sok gonosz cselekedeteknek.	Ezt szememmel láttam, semmi jó benne nincs, éjjel- nappal néztem, hamisak, kevélyek, piacon, útain sok hamisság köztök, száma sincs sok gonosz cselekedeteknek.	Ezt szememmel látom, semmi jó benne nincs, éjjel- nappal néztem, hamisak, kevélyek, piacon, utcákon sok hamisság köztök, száma nincs sok gonosz cselekedeteknek.	Ezt szememmel láttam, semmi jó nincs benne, éjjel- nappal néztem, hamisak, kevélyek, piacon, utcáin sok hamisság köztök, száma nincs sok gonosz cselekedeteknek.
10	Lelkemnek az egyik fő polgárt ítéltem, ki most fő árulóm, bizonnyal értettem, ha ellenségemtől esnék ez, eltűrném, hogya gyűlölt volna, jó kedvvel szenvedném.	Lelkemnek az egyik fő polgárt ítéltem, ki most fő árulóm, bizonnyal értettem, ha ellenségemtől esnék ez, eltűrném, hogya gyűlölt volna, jó kedvvel szenvedném.	Lelkemnek az egyik fő polgárt ítéltem, ki most fő árulóm, bizonnyal értettem, ha ellenségemtől esnék könnyen tűrném, hogya gyűlölt volna, jó kedvvel szenvedném.	Lelkemnek az egyik fő polgárt ítéltem, ki most fő árulóm, bizonnyal értettem, ha ellenségemtől esnék ez, eltűrném, hogya gyűlölt volna, jó kedvvel szenvedném.
11	Ezt soha sem hittem, mert te, rossz barátom, nagy szívet mutatál, te valál tanácsom, ha az szent sátorhoz jártam, felem, társom, szívem, mindenesem, te valál tanítóm.	Ezt soha sem hittem, mert te, rossz barátom, nagy szívet mutatál, te valál tanácsom, ha az szent sátorhoz jártam, felem, társom, szívem, mindenesem, te valál tanítóm.	Ezt soha nem hittem, mert te, rossz barátom, nagy szívet mutatál, te valál tanácsom, ha az szent sátorhoz jártam, felem, társom, szívem, mindenesem, te voltál tanítóm.	Ezt soha sem hittem, hogya te, rossz barátom, nagy szívet mutatál, te valál tanácsom, ha a' szent sátorhoz jártam, felem, társom, szívem, mindenesem, te valál tanítóm.
12	Ilyentől hogy félnék, én szívem nem adta, ki most szegény főmet szidja és eladta, barátság törvényét ki meg sem gondolta, kézben az ártatlant adni így akarta.	Ilyentől hogy félnék, én szívem nem adta, ki most szegény főmet szidja és eladta, barátság törvényét ki meg sem gondolta, kézben az ártatlant adni így akarta.	Ilyentől hogy félnék, ezt szívem nem adta, ki most szegény főmet szidja és eladta, barátság törvényét ki meg sem gondolta, kézben az ártatlant adni így akarta.	Ilyentől hogy félnék, én szívem nem adta, ki most szegény fejemet szidja és eladta, barátság törvényét ki meg sem gondolta, kézben az ártatlant adni így akarta.
13	Tartsa pokol őket mint pokol népeket, tátsa torkát az föld, úgy nyelje be őket, mert szinte megrúgtak minden jó erkölcsöt, tanácsba	Tartsa pokol őket mint pokol népeket, tátsa torkát az föld, úgy nyelje be őket, mert szinte megrúgtak minden jó erkölcsöt, tanácsba	Tartsa pokol őket mint pokol népeket, tátsa fel föld torkát, úgy nyelje el őket, mert szintén elrúgtak minden jó erkölcsöt, tanácsba végeznek	Tartsa pokol őket mint pokol népeket, tátsa torkát az föld, úgy nyelje be őket, mert szintén megrúgtak minden jó erkölcsöt, tanácsban

	végeznek Istentelenséget.	végeznek Istentelenséget.	Istentelenséget.	végeznek Istentelenséget.
14	Ezekre hadammal most én nem térhetek, mert nagyobb ügy indít, ki előtt elmenjek, ilyen veszélt rájok töléd azért kérek, kiáltásom szerint im el is szaladék.	Ezekre hadammal most én nem térhetek, mert nagyobb ügy indít, ki előtt elmenjek, ilyen veszélyt rájok tölled azért kérek, kiáltásom szerint im el is szaladék.	Ezekre hadammal most én nem térhetek, mert nagyobb ügy indít, ki előtt elmenjek, ilyen veszélt tölled azért rájok kérek, kiáltásom szerint im el is szaladék.	Ezekre hadammal most én nem térhetek, mert nagyobb ügy indít, ki előtt elmenjek, ilyen veszélt rájok tölled azért kérek, kiáltásom szerint im el is szaladék.
15	Teljes egy nap estig ezen mind könyörgék, reggel és dél közbe, estve mind így szólék, iszonyú rettegve én csaknem ordíték - az Úr rám tekinte, szívem csendesedék.	Teljes egy nap estig ezen mind könyörgék, reggel és dél közbe, estve mind így szólék, iszonyú rettegve én csaknem ordíték - az Úr rám tekinte, szívem csendesedék.	Teljes egy nap estig ezen mind könyörgék, reggel és dél közben, estve mind így szólék, iszonyú rettegve én csaknem ordíték - az Úr rám tekinte, szívem csendesedék.	Teljes egy nap estig ezen mind könyörgék, reggel és dél közbe, estve mind így szólék, iszonyú rettegve én csaknem ordíték - az Úr rám tekinte, szívem csendesedék.
16	Keilából, úgy ada, békével szaladék, ellenségem hallván ebbe megtartozék, hiszem, hogy angyalid hordoztak, őriztek, az király hadánál velem többen löttek.	Keilából, úgy ada, békével szaladék, ellenségim hallván ebbe megtartozék, hiszem, hogy angyalid hordoztak, őriztek, az király hadánál velem többen löttek.	Keilából, úgy ada, békével szaladék, ellenségem hallván ebbe megtartozék, hiszem, hogy angyalid hordoztak, őriztek, az király hadánál velem többen löttek.	Keilából, úgy ada, békével szaladék, ellenségem hallván ebben megtartozék, hiszem, hogy angyalid hordoztak, őriztek, az király hadánál velem többen lettek.
17	Ezután is, tudom, az Úr velem leszen, az mennyei bíró igaz törvént teszen, az királt megveri, ha jobba nem leszen, ha Istent nem nézi, ha békés nem leszen.	Ezután is, tudom, az Úr velem leszen, az mennyei bíró igaz törvént teszen, az királt megveri, ha jobba nem leszen, ha Istent nem nézi, ha békés nem leszen.	Ezután is, tudom, az Úr velem leszen, az mennyei bíró igaz törvént teszen, a' királt megveri, ha jobban nem leszen, ha Istent nem nézi, és békés nem leszen.	Ezután is, tudom, az Úr velem leszen, az mennyei bíró igaz törvényt teszen, az királyt megveri, ha jobba nem leszen, ha Istent nem nézi, ha békés nem leszen.
18	Ím, lásd, szilígyeket veszteni akartak, Istent ezzel bántják, azt meg sem gondolták, míg közöttök lakám, magokat mint adták, jótétemet, hittem, hogy így megszolgálják.	Ím, lásd, szilígyeket veszteni akartak, Isten, barát, rokon, azt meg sem gondolták, míg közöttök lakám, magokat mint adták, jótétemet, hittem, hogy így megszolgálják.	Ím, lásd, szilígyeket veszteni akartak, Isten, barát, rokon, azt meg sem gondolták, míg közöttök lakám, magokat mint adták, jótétemet, hittem, hogy ők megszolgálják.	Ím, lásd, szegényeket veszteni akartak, Isten, barát, rokon, azt meg sem gondolták, míg közöttök lakám, magokat mint adták, jótétemet, hittem, hogy így megszolgálják.
19	Lágy vala mint az vaj, és édes beszédek, mint egy olaj, úgymint kedvemre szép nyelvek, de lám, az szívökben vasat, tüzet töttek, lám, árulók voltak ez álnok, pór népek.	Lágy vala mint az vaj, és édes beszédek, mint egy olaj, úgymint kedvemre szép nyelvek, de lám, az szívökbe vasat, tüzet töttek, lám, árulók voltak az álnok, pór népek.	Lágy vala mint az vaj, és édes beszédek, mint egy olaj, vagy mint kedves szavú nyelvek, de lám, az szívökben vasat, tüzet töttek, lám, árulók voltak az álnok, por népek.	Lágy vala mint az vaj, és édes beszédek, mint egy olaj, úgymint kedvemre szép nyelvek, de lám, a' szívökbe vasat, tüzet töttek, lám, árulók voltak az álnok, pór népek.
20	Az kiről nem tehetsz, azt bízd az Istenre, ha bűnnel nem bántod, úgy bízhatol benne,	Az kiről nem tehetsz, azt bízd az Istenre, ha bűnnel nem bántod, úgy bízhatol benne,	Az miről nem tehetsz, azt bízd az Istönre, ha bűnnel nem bántod, úgy	Az kiről nem tehetsz, azt bízd az Istenre, ha bűnnel nem bántod, úgy bízhatol benne,

	bizonnyal meghiggyed, rajtad leszen szeme, ügyedet felveszi, nem hagy el örökké.	bizonnyal meghiggyed, rajtad leszen szeme, ügyedet felveszi, nem hagy el örökké.	bízhatol benne, bizonnyal meghiggyed, rajtad leszen szeme, ügyedet felveszi, nem hagy el örökké.	bizonnyal meghiggyed, rajtad leszen szeme, ügyedet felveszi, nem hagy el örökké.
21	Immár koporsójok kész ellenségimnek, mert az vére törők csak félig sem élnek, álnok kegyetlenek üdő előtt vesznek, ezt, Uram, megadod látni én szememnek.	Immár koporsójok kész ellenségimnek, mert az vére törők csak félig sem élnek, álnok kegyetlenek üdő előtt vesznek, ezt, Uram, megadod látni én szememnek.	Immár koporsójok kész ellenségimnek, mert az vére törők csak félig sem élnek, álnok kegyetlenek üdő előtt vesznek, ezt, Uram, megadod látni én szememnek.	Immár koporsójok kész ellenségimnek, mert az vére törők csak félig sem élnek, álnok kegyetlenek üdő előtt vesznek, ezt, Uram, megadod látni én szememnek.
22	Tökéletlen, álnok, hamis barát ellen, az jótótt felejtött pór emberek ellen, vére töröködő kegyetlenek ellen, ötvenötöd ének így szól latrok ellen.	Tökéletlen, álnok, hamis barát ellen, az jótótt felejtett pór emberek ellen, vére töröködő kegyetlenek ellen, ötvenötöd ének így szól latrok ellen.	Tökéletlen, álnok, hamis barát ellen, jótételt felejtett pór emberek ellen, vére töröködő kegyetlenek ellen, ötvenötöd ének így szól latrok ellen.	Tökéletlen, álnok, hamis barát ellen, az jótótt felejtett pór emberek ellen, vére töröködő kegyetlenek ellen, ötvenötöd ének így szól latrok ellen.

55. zsoltár (RPHA 2004)

	Mátéfi János kódexe p. 133v	Abasfalvi zsoltárkönyv 63v
	Akitofel Absolonhoz pártola	Akitofel Absolonhoz pártolt
1	Attyára mikoron Absolon támadá, több pártosok között arra lön fő gondja, az bölcs Akitofelt magához nóhassa kit Dávid hogy halla, futtába így síra.	Attyára mikoron Absolon támadá, több pártosi között arra lön fő gondja, az bölcs Akitofelt magához vonassa kit Dávid hogy halla, futtában így síra.
2	Kegyelmes Istenem, halld meg beszédemet, mert az veszély rajtam, tarts nekem füledet, nagy kiáltásomra ne rejts el színedet, tekints és felelj meg, nézd nehéz ügyemet!	Kegyelmes Istenem, halld meg beszédemet, mert az veszély rajtam, tarts nekem füledet, nagy kiáltásomra ne rejts el színedet, tekénts és felelj meg, nézd nehéz ügemet!
3	Jól értem, sőt, hallom pártosim tanácsát, ellenem felforralt rút mérge szándékát, kiben szívem retteg, féli nagy romlását, sokképpen forralják életem fogyását.	Jól értem, és hallom pártosim tanácsát, ellenem felforralt rút mérge szándékát, kibe szívem retteg, féli nagy romlását, sokképpen forralják életem fogyását.
4	Tanácsok ott forog, mint hirtelenséggel, engem veszthessenek véletlen veszéllyel, csak hozzád kiáltok ily bús rémült szível, ne emésztessen meg szörnyű rettegéssel.	Tanácsok ott forog, mind hirtelenséggel, engem veszthessenek véletlen veszéllyel, csak hozzád kiáltok ily bús rémült szüvel, ne emésztessen meg szörnyű rettegéssel.
5	Ótalmazz meg, Uram, adj kérlek két szárnyat, mint egy sebes galamb, hogy elszaladhassak, vérontó kezökből pusztában futhassak, holott bátorsággal töllek maradhassak.	Ótalmazz meg, Uram, adj kérlek két szárnyat, mint egy sebes galamb, hogy elszaladhassak, vérontó kezeiből pusztában futhassak, holott bátorsággal töllek maradhassak.
6	Futással nem késném, előttök sietnék, sebes szélmentében futnék és repülnék, tudom Jordán élve jobb társakat lelnék, ez árulók közül azokhoz sietnék.	Futással nem késném, előttök sietnék, sebes szélmentében futnék és repülnék, tudom Jordán élve jobb társokat lelnék, ez árulók közül azokhoz sietnék.

7	Eszeket, nyelveket pártosimnak ronts el, ne árthasson nekem bosszús Akitofel, rút mérges tanácsát az nagy bölcsnek bonts el, ki most az szent várost csak rontja mérgével.	Eszeket, nyelveket pártosimnak ronts el, rút mérges tanácsát az nagy bölcsnek bonts el, ne árthasson nekem bosszús Akitofel, ki most az szent várost csak rontja mérgével.
8	Lakosit városnak szörnyű mint zaklatják, sok rút gonoszságra kénszerítik, vonzzák, tornyait, bástyáit körös-környül futják, utca, piac nincsen, kik bűnnel nem rakvák.	Lakosit városnak szörnyű mint zaklatják, sok rút gonoszságra kénszerítik, vonzzák, tornyait, bástyáit körös-körül futják, utca, piac nincsen, kik bűnnel nem rakvák.
9	Azt tartják jobb hősnek, ki gyorsabb prádára, álnokjobb kegyetlenb másnak rontására, és annak szünetet nem hagy semmi óra, éjjel nappal szorgos nagyobb gonoszságra.	Azt tartják jobb hősnek, ki gyorsabb prádára, álnokjobb kegyetlenb másnak rontására, és annak szünetet nem hagy semmi óra, éjjel nappal szorgos nagyobb gonoszságra.
10	Búsult ezen lelkem, hogy sok jó barátim, volt ez pártosok közt sok kedves híveim, ím mely véletlenül löttek ellenségim, kjekkel sok jót töttem mostan gyűlölőim.	Búsult ezen lelkem, hogy sok jó barátim, volt ez pártosok közt sok kedves híveim, ím mely véletlenül löttek ellenségim, kikkel sok jót töttem mostan gyűlölőim.
11	Sok közül leginkább titkos fő tanácsom, téged, Akitofel, csudállak, barátom, ki mint kedves társom, mesterem, tanítóm, méltóságban voltál mellettem támaszom.	Sok közül leginkább titkos fő tanácsom, téged, Akitofel, csudállak, barátom, ki mint kedves társom, mesterem, tanítóm, méltóságban voltál mellettem támaszom.
12	Ó, mely kedves titkos jó ízű tanácsink voltak egymás között szent gyönyörűségink az Isten házában pompával járásink együtt áldozásink, együtt imátságink.	Ó, mely kedves titkos jó ízű tanácsink voltak egymás között szent gyönyörűségink az Isten házában pompával járásink együtt áldozásink, együtt imátságink.
13	Lese szörnyű halál ily barátság bontót jól tött királyára támadó árulót, elevenen nyelje föld torka ily latrot ki nagy álnaksággal ily romlást indított.	Lese szörnyű halál ily barátság bontót jól tött királyára támadó árulót, elevenen nyelje föld torka ily latrot ki nagy álnoksággal ily romlást indított.
14	Okosságom erőm ha ellenek nincsen, Istenhez kiáltok, ki töllök meg mentsen, reggel, estve, délbe könyörgök szüntelen, meghallgat szent Attyám, s kezeiből kiveszen.	Okosságom erőm ha ellenek nincsen, Istenhez kiáltok, ki töllök meg mentsen, reggel, estve, délbe könyörgök szüntelen, meghallgat szent Atyám, s kezeiből kiveszen.
15	Nem hagy ez után is lelkemet meg őrzí, ha szintén nagy harccal kellenek elválni, sokaságok ellen Úr fejemet menti, többen lesznek velem őrző szent angyali.	Nem hagy ez után is lelkemet meg menti, ha szintén nagy harccal kellenek elválni, sokaságok ellen Úr fejemet őrzí, többen lesznek velem őrző szent angyali.
16	Hallja ezt az szent Úr, azért velem leszen, az mennyei bíró igaz törvént teszen, jóknak bizodalma s barátsága leszen, örök igazságba széki áll erőssen.	Hallja ezt az szent Úr, azért velem leszen, az mennyei bíró igaz törvént teszen, jóknak bizodalmas barátsága leszen, örök igazságban széki áll erőssen.
17	Okot adnak arra, hogy nagy haragoddal, büntesd, Uram, őket méltó csapásiddal, mert hozzád nem térnek élet jobbítással, félni sem akarnak szent ártatlansággal.	Okot adnak arra, hogy nagy haragoddal, büntesd, Uram, őket méltó csapásiddal, mert hozzád nem térnek élet jobbítással, félni sem akarnak szent ártatlansággal.
18	Szablyát, kardot inkább igaz	Szablyát, kardot inkább igaz

	barátjokra, nagy álnokul vontak hű atyjok fiára, hűtök szegésével támadtak urokra, nagy rút pártütéssel igaz királyokra.	barátjokra, nagy álnokul vontak hű atyjok fiára, hűtök szegésével támadtak urokra, nagy rút pártütéssel igaz királyokra.
19	Pártolással tölem míg el nem szakadtak, mely sok hízelkedő csalárdsággal voltak, olajnál és vajnál szavok simább voltak, most látom hogy azok mérges nyilak voltak.	Pártolással tölem míg el nem szakadtak, mely sok hízelkedő csalárdsággal voltak, olajnál és vajnál szavok simább voltak, most látom hogy azok mérges nyilak voltak.
20	Álnokságok ellen ily nehéz ügyemet, Úr Isten csak reád vetem mind terhemet, mást is arra intek, hogy mented éltünket, igaz vagy, igazat soha nem hagysz szentet.	Álnokságok ellen ily nehéz ügyemet, Úr Isten csak reád vetem mind terhemet, mást is arra intek, hogy mented éltünket, igaz vagy, igazat soha nem hagysz szentet.
21	Reám azért kik ily dühösséggel vadtok, nem tűr Isten nektek biztonnyal tudjátok, ásva tü vermetek, kész már koporsótok, Isten haragjától melyet szállítottok.	Reám azért kik ily dühösséggel vadtok, nem tűr Isten nektek biztonnyal tudjátok, ásva tü vermetek, kész már koporsótok, Isten haragjától melyet szállítottok.
22	Tudnotok kellene igaz bíró tisztit, kivel Isten bírja nagy király székit, gonoszok vesztesi szerzi dicsíretit, jóknak megmentése neve szentelésit.	Tudnotok kellene igaz bíró tisztit, kivel Isten bírja nagy király székit, gonoszok vesztesi szerzi dicsíretit, jóknak megmentése neve szentelésit.
23	Óráját, napjait jóknak sokasítja, de az vérszípókat hirtelen elrontja, álnok csalárdoknak napjait elvágja, csak fele határát tölteni sem hagyja.	Óráit, napjait jóknak sokasítja, de az vérszípókat hirtelen elrontja, álnok csalárdoknak napjait elvágja, csak fele határát tölteni sem hagyja.
24	Láttam immár sokon Úrnak ilyen dolgát, rátok is azt várom, tudom akaratját, pártos ellenségnek iszonyú romlását, szemeimnek adja látnom elfogyását.	Láttam immár sokon Úrnak ilyen dolgát, rátok is azt várom, tudom akaratját, pártos ellenségnek iszonyú romlását, szemeimnek adja látnom elfogyását.
25	Tehát én is, más is méltán ez Istenhez, bízzunk erős hittel gondviseléséhez, igaz ügyben nem hagy, mert arra figyelmeztet, senki ne csalassék, ki bízik nevéhez.	Tehát én is, más is méltán ez Istenhez, bízzunk erős hittel gondviselés[é]hez, igaz ügyben nem hagy, mert arra figyelmeztet, senki ne csalassék, ki bízik nevéhez.
26	Tökéletlen álnok hamis barát ellen, jó tétel felejtett Akitofel ellen, vérre törekedő kegyetlenek ellen, ötvenötöd ének így szól latrok ellen.	Tökéletlen álnok hamis barát ellen, jó tétel felejtett Akitofel ellen, vérre törekedő kegyetlenek ellen, ötvenötöd ének így szól latrok ellen.

91. zsoltár (RPHA 0461)

	Jancsó-kódex p. 75r	Péchi Simon- énekeskönyv p. 186	Mátéfi János kódexe p. 182r	Abasfalvi zsoltárkönyv 114v	Kövendi János- kódex p. 156	Magyari Péter kódexe p. 183
	Had Istenre magad szent	Had Istenre magad szent	Had Istenre magad szent	Had Istenre magad szent	Hadd Istenre magad szent	Had Istenre magad Szent
1	Ha szent vagy, és életedben ártatlan, bizhatol Istenhez minden dolgodban, sőt lakol az	Ha szent vagy és életedben ártatlan, bizhatol Istenhez minden dolgodban, sőt lakol az	Ha szent vagy és életedben ártatlan, bizhatol Istenhez minden dolgodban, semmidet ne	Ha szent vagy és életedben ártatlan, bizhatol Istenhez minden dolgodban, sőt lakol az	Ha szent vagy és életedben ártatlan, bizhatol Istenhez minden dolgodban, sőt lakol az	Ha szent vagy és életedben ártatlan, bizhatol Istenhez minden dolgodban, sőt lakol a'

	felséges Úr várában, semmitet ne félts ez Úr árnyékában.	felséges Úr várában, semmitet ne félts ez Úr árnyékában.	félts az Úr árnyékában, mint biztatol kilencvenegy zsoltárban.	felséges Úr várában, semmitet ne félts az Úr árnyékában.	felséges Úr várában, semmitet ne félts ez Úr árnyékában.	felséges Úr várában, semmitet ne félts ez Úr árnyékában.
2	Az mindenre elég erős Istennel, minden szerencsédben dűcsekedhetel, hogymonyod Istened mondd erős hüttel, ne gondolj semmi szörnyű fenyítéssel.	Az mindenre elég erős Istennel, minden szerencsédben dűcsekedhetel, hogymonyod Istened mondd erős hüttel, ne gondolj semmi szörnyű fenyítéssel.	Az mindenre elég erős Istennel, minden szerencsédben dűcsekedhetel, hogymonyod Istened mondd erős hüttel, ne gondolj semmi szörnyű fenyítéssel.	Az mindenre elég erős Istennel, minden szerencsédben dűcsekedhetel, hogymonyod Istened mondd erős hüttel, ne gondolj semmi szörnyű fenyítéssel.	Az mindenre elég erős Istennel, minden szerencsédben dűcsekedhetel, hogymonyod Istened mondd erős hüttel, ne gondolj semmi szörnyű fenyítéssel.	Az mindenre elég erős Istennel, minden szerencsédben dűcsekedhetel, hogymonyod Istened mondd erős hüttel, ne gondolj semmi szörnyű fenyítéssel.
3	Dög halálba ne vessz többel ő megment, gondviselőd titkos lesbe nem ereszt, sőt teérted minden ellenséget veszt, látó, látatlan törbe téged nem ejt.	Dög halálba ne vessz többel ő megment, gondviselőd titkos lesbe nem ereszt, sőt teérted minden ellenséget veszt, látó, látatlan törbe téged nem ejt.	Dög halálba ne vessz többel ő megment, gondviselőd titkos lesbe nem ereszt, sőt teérted mind ellenséget veszt, látható, láthatatlan törbe nem ereszt.	Dög s halálban nem veszt őb el ő megment, gondviselőd titkos lesbe nem ereszt, sőt teérted minden ellenséget veszt, látó, látatlan törbe téged nem ejt.	Dög halálban hogymel ne vessz ő megment, gondviselőd titkos lesben nem ereszt, sőt teérted minden ellenséget veszt, titkon s nyilván való törtől téged ment.	Dög halálba ne vessz többel ő megment, gondviselőd titkos lesben nem ereszt, sőt teérted minden ellenséget veszt, látó látatlan törbe téged nem ejt.
4	Istened mint anyatik, szárnyát tartja, minden veszélyen terajtd kinyújtja, ígért óalmát, paizsát rád adja, úgy bátorít, fejed sohul nem hagyja.	Istened mint anyatik szárnyát tartja, minden veszélyen terajtd kinyújtja, ígért óalmát, paizsát rád adja, úgy bátorít, fejed sohul nem hagyja.	Istened mint anyatyúk szárnyát tartja, minden veszélyel terajtd kinyújtja, ígért óalmát, paizsát rád adja, úgy bátorít, fejed sohul nem hagyja.	Istened mint anyatik szárnyát tartja, minden veszélyen terajtd kinyújtja, ígért óalmát, paizsát rád adja, úgy bátorít, fejed soholt nem hagyja.	Istened mint anyatyúk szárnyát tartja, minden veszélyen teread kinyújtja, ígért oltalmát paizsul rád adja, úgy bátorít, fejed sohul nem hagyja.	Istened mint anyatik szárnyát tartja, minden veszélyen terajtd kinyújtja, ígért oltalmát paizsát rád adja, úgy bátorít, fejed sohul sem hagyja.
5	Sem éjjel, sem nappal messze nem megyen, hogymember, se angyal kárt ne tegyen, éjjeli lélek is ne rettegtessen, sebbel jövő nappali nyíl ne sértsen.	Sem éjjel, sem nappal messze nem megyen, hogymember se angyal kárt ne tegyen, éjjeli lélek is ne rettegtessen, sebbel jövő nappali nyíl ne sértsen.	Sem éjjel, sem nappal messze nem megyen, hogymember se angyal kárt ne tegyen, éjjeli lélek is ne rettegtessen, sebbel lövő nyíl nappal meg ne sértsen.	Sem éjjel sem nappal messze nem megyen, hogymember se angyal kárt ne tegyen, éjjeli lélek is ne rettegtessen, sebbel jövő nyíl nappal meg ne sértsen.	Sem éjjel sem nappal messze nem megyen, hogymember sem angyal kárt ne tegyen, éjjeli lélek is ne rettegtessen, sebbel jövő nappali nyíl ne sértsen.	Sem éjjel sem nappal messze nem megyen, hogymember se angyal kárt ne tegyen, éjjeli lélek és ne rettegtessen, sebbel jövő nappali nyíl ne sértsen.
6	Testednek, életednek, kárt nem tehet, sötétben oly titkon senki nem illet,	Testednek életednek kárt nem tehet, sötétben oly titkon senki nem illet,	Testednek életednek kárt nem tehet, sötétben titkon semmi nem illette,	Testednek életednek kárt nem tehet, sötétben titkon semmi nem illette,	Testednek s életednek kárt nem tehet, setétben oly titkon senki nem illet,	Testednek, életednek kárt nem tehet, sötétben oly titkon senki nem illet,

	szemlátomást semmi téged nem sérthet, mert Úr őriz, sohul semmi nem veszthet.	szemlátomást semmi téged nem sérthet, mert Úr őriz sohul semmi nem veszthet.	szemlátomást semmi téged nem sérthet, mert Úr őriz sohul semmi nem veszthet.	szemlátomást semmi téged nem sérthet, mert Úr őriz sohul semmi nem veszthet.	szemlátomást semmi téged nem sérthet, mert Úr őriz sohul semmi nem veszthet.	szemlátomást semmi téged nem sérthet, mert Úr őriz sohul semmi nem veszthet.
7	Ezeren balra melletted elesnek, hadba, dögbe jobbra tízezert vesztnek, pokol angyalok de téged nem érnek, sőt hogy más se ártson, tégedet féltnek.	Ezeren balra melletted elesnek, hadba, dögbe jobbra tízezert vesztnek, pokol angyalok de téged nem érnek, sőt hogy más se ártson tégedet féltnek.	Ezeren balra melletted elesnek, hadba, dögbe tízezerért elvesznek, pokol angyalok de téged nem érnek, sőt hogy más se ártson téged őriznek.	Ezeren balra melletted leesnek, hadban, dögben tízezeren elvesznek, pokol angyalok de téged nem érnek, sőt hogy más se ártson tégedet féltnek.	Ezeren balra mellőled elesnek, jobb kéz felől tízezeren elvesznek, pokol angyalok de téged nem érnek, sőt hogy más se ártson tégedet féltnek.	Ezeren balra melletted elesnek, hadba, dögbe jobbra tízezert vesztnek, pokol angyalok de téged nem érnek, sőt hogy más se ártson tégedet féltnek.
8	Nem elég hogy ott fejed sem fáj neked, miérthogy Istent, te igen tisztelted, de ott ismered, és szemeddel nézed, hogy bűnös az, az ki elhull mellőled.	Nem elég hogy ott fejed sem fáj neked, miért hogy Istent te igen tisztelted, de ott ismered, és szemeddel nézed, hogy bűnös az, a' ki elhull mellőled.	Nem elég hogy ott fejed sem fáj neked, miért hogy Istent te igen tisztelede, de ott ismered és szemeddel nézed, hogy bűnös az, a' ki elhull mellőled.	Nem elég hogy ott fejed sem fáj neked, miérthogy te Istent igen tisztelted, de ott esméred és szemeddel nézed, hogy bűnös az aki elhull mellőled.	Nem elég hogy ott fejed sem fáj neked, miért hogy Istent te igen tisztelted, de ott ismered és szemeddel nézed, hogy bűnös az a' ki elhull mellőled.	Nem elég hogy ott fejed sem fáj neked, miért hogy Istent te igen tisztelted, de ott ismered és szemeddel nézed, hogy bűnös az az ki elhull mellőled.
9	Rolla tanolsz, hogy az bűnt Isten bánja, az bűnösöket, kiveszti, pusztítja, az büntetéskor az jót ótalmazza, ki mindenkor magát, az Úrra bízta.	Rolla tanolsz, hogy az bűnt Isten bánja, az bűnösöket, kiveszti, pusztítja, az büntetéskor az jót ótalmazza, ki mindenkor magát, az Úrra bízta.	Rolla tanulsz hogy az bűnt Isten bánja, az bűnösöket kiveszti pusztítja, az büntetéskor az jót oltalmazza, ki mindenkor magát az Úrra bízta.	Rolla tanolsz hogy a bűnt Isten bánja, az bűnösöket kiveszti pusztítja, az büntetéskor az jót ótalmazza, ki mindenkor magát az Úrra bízta.	Rolla tanolsz hogy az bűnt Isten bánja, az bűnösöket kiveszti pusztítja, a' büntetéskor a' jót oltalmazza, ki mindenkor magát az Úrra bízta.	Rolla tanulsz hogy az bűnt Isten bánja, az bűnösöket kiveszti pusztítja, az büntetéskor az jót oltalmazza, ki mindenkor magát az Úrra bízta.
10	Él fel lakik az Úrral az szent ember, oda nem ér sebes nyíl, éles fegyver, ott tégedet az pokol kéz meg nem ér, semmi veszély, házaadhoz attól nem fér.	Él fel lakik az Úrral az szent ember, oda nem ér sebes nyíl, éles fegyver, ott tégedet az pokol kéz meg nem ér, semmi veszély, házaadhoz attól nem fér.	Él fen lakik az Úrral az szent ember, oda nem ér sebes nyíl, éles fegyver, ott tégedet az pokol kéz meg nem ér, semmi veszély, házaadhoz attól nem fér.	Él fenlakik az Úrral az szent ember, oda nem ér sebes nyíl, éles fegyver, ott tégedet az pokol kéz meg nem ér, semmi veszély, házaadhoz attól nem fér.	Él fel lakik az Úrral az szent ember, oda nem ér sebes nyíl s éles fegyver, ott téged az pokol kéz meg nem ér, semmi veszély, házaadhoz attól nem fér.	Él fel lakik az Úrral a' szent ember, oda nem ér sebes nyíl, éles fegyver, ott tégedet a' pokol kéz meg nem ér, semmi veszély, házaadhoz attól nem fér.
11	Mert temellettéd bocsátott angyalokat, hogy őrzene téged, és mind az jókat, valahova térülsz irtsanak	Mert temelléd bocsátott angyalokat, hogy őrzene téged, és mind az jókat, valahova térülsz irtsanak utat, fogjanak	Mert temelléd bocsátott angyalokat, hogy őrzene téged s mind az jókat, valahova térülsz irtsanak utat, fogjanak hogy meg ne	Mert temelléd bocsátott angyalokat, hogy őrzene téged s mind az jókat, valahova térülsz irtsanak utat, fogjanak hogy meg ne	Mert temelléd bocsátott angyalokat, hogy őrzene téged s mind az jókat, valahova térülsz irtsanak utat, fogjanak hogy meg ne	Mert temelléd bocsátott angyalokat, hogy őrzene téged és mind az jókat, valahova térülsz irtsanak utat, fogjanak

	utat, fogjanak hogymeg ne sértse lábodat.	hogymeg ne sértse lábodat.	üssed lábodat.	üssed lábodat.	sértse lábodat.	hogymeg ne sértse lábodat.
12	Azok abba, mit Isten mond eljárnak, csak tisztvedben járj el, sohul nem hadnak, oly hatalmasok mindenről megósznak, ne botljék te lábod, kezekben tartnak.	Azok abba mit Isten mond eljárnak, csak tisztvedben járj el sohul nem hadnak, oly hatalmasok mindentől megósznak, ne botljék te lábod, kezekben tartnak.	Azok abban mit Isten mond eljárnak, csak tisztvedben járj el sohult nem hadnak, oly hatalmasok mindentől megósznak, ne botljék te lábod, kezekben tartnak.	Azok abban mit Isten mond eljárnak, csak tisztvedben járj el sohul nem hadnak, oly hatalmasok mindentől megósznak, ne botljék te lábod, kezekben tartnak.	Azok abban mit Isten mond eljárnak, csak tisztvedbe járj el sohul nem hadnak, oly hatalmasok mindentől megóhnak, ne botljék te lábod, kezekben tartnak.	Azok abba mit Isten mond eljárnak, csak tisztvedben járj el sohul nem hadnak, oly hatalmasok mindentől megósznak, ne botljék te lábod, kezekben tartnak.
13	Gonosz férgekkel, és fenevadakkal ha együtt lakol, áspissal, sárkánnyal, akár fene tigrissel, oroszlánnal, nem ártnak, ha megnyomod is talpaddal.	Gonosz férgekkel, és fenevadakkal ha együtt lakol áspissal sárkánnyal, akár fene tigrissel oroszlánnal, nem ártnak ha megnyomod is talpaddal.	Gonosz férgekkel, és fenevadakkal ha együtt lakol áspissal sárkánnyal, akár fene tigrissel oroszlánnyal, nem ártnak ha megnyomod is talpaddal.	Gonosz férgekkel, és fenevadakkal ha együtt lakol áspissal sárkánnyal, akár fene tigrissel oroszlánnal, nem ártnak ha megnyomod is talpaddal.	Gonosz férgekkel, és fenevadakkal ha együtt lakol áspissal sárkánnyal, avvagy fene tigrissel oroszlánnal, nem ártnak ha megnyomod is talpaddal.	Gonosz férgekkel, és fenevadakkal ha együtt lakol áspissal sárkánnyal, akár fene tigrissel oroszlánnyal, nem ártnak ha megnyomod is talpaddal.
14	Az Úr terollad tött ily ígíretet, mivelhogy ez engem igen szeretett, böcsül, tisztel és fél mindenekfelett, én is minden gonosztól mentem ötet.	Az Úr terollad tött ily ígíretet, mivelhogy ez engem igen szeretett, böcsül, tisztel és fél mindenekfelett, én is minden gonosztól mentem ötet.	Az úr terollad tött ily ígíretet, mivelhogy engem ez igen szeretett, böcsült, tisztelt és félt mindenekfelett, én is minden gonosztul mentem ötet.	Az úr terollad tött ily ígíretet, mivelhogy ez engem igen szeretett, böcsült, tisztelt és félt mindenekfelett, én is minden gonosztul mentem ötöt.	Az Úr terollad tött ily ígíretet, mivelhogy ez engem igen szeretett, böcsül, tisztel és fél mindenekfelett, én is minden gonosztól mentem ötöt.	Az Úr terollad tett ily ígíretet, mivelhogy ez engem igen szeretett, böcsül, tisztel és fél mindenekfelett, én is minden gonosztól mentem ötet.
15	De valamikor engemet megtalál, nyomorgásában leszek ótalommal, érte megharcolok pokol halállal, osztán tisztelem méltó koronával.	De valamikor engemet megtalál, nyomorgásában leszek ótalommal, érte megharcolok [örök] pokol halállal, osztán tisztelem méltó koronával.	De valamikor engemet megtalál, nyomorgásába leszek ótalommal, érte megharcolok pokol halállal, osztán tisztelem méltó koronával.	De valamikor engemet megtalál, nyomorúságába leszek ótalommal, érte megharcolok pokol halállal, osztán tisztelem méltó koronával.	De valamikor engemet megtalál, nyomorgásában leszek oltalommal, érte megharcolok pokol halállal, osztán tisztelem méltó koronával.	De valamikor engemet megtalál, nyomorgásába leszek oltalommal, érte megharcolok pokol halállal, osztán tisztelem méltó koronámmal.
16	Szinte míg szereti, mind élni hagyok, életben velle eleget mondatok, világnak rolla tanóságot hagyok, engem	Szinte míg szereti, mind élni hagyok, életbe velle eleget mondatok, világnak rolla tanóságot hagyok, engem	Szintén míg szereti mind élni hagyok, életbe velle eleget mondatok, világnak rolla tanúságot hagyok, engem	Szinte meg szereti mind élni hagyok, életbe velle eleget mondatok, világnak rolla tanóságot hagyok, engem	Szintén míg szereti mind élni hagyok, éltében velle eleget mondatok, világnak rolla tanúságot hagyok, engem	Szinte míg szereti mind élni hagyok, éltébe velle eleget mondatok, világnak rolla tanúságot hagyok, engem

	szeretőket, mi jókkal látok.	szeretőket mi jókkal látok.	szeretőket mi jókkal látok.	szeretőket mi jókkal látok.	szeretőket mi jókkal látok.	szeretőket mi jókkal látok.
17	Ezeket Dávid király akkor monda, harmadnapig hogy nagy döghalál tarta, Jeruzsálem népét az angyal vága, zsoltár kilencvenegy részében hagyta.	Ezeket Dávid király akkor monda, harmadnapig hogy nagy döghalál tarta, Jeruzsálem népét az angyal vága, zsoltár kilencvenegy részében hagyta.		Ezeket Dávid király akkor monda, harmadnapig hogy nagy döghalál tarta, Jeruzsálem népét az angyal vága, zsoltár kilencvenegy részében hagyta.	Ezeket Dávid király akkor monda, harmadnapig hogy nagy döghalál tarta, Jeruzsálem népét az angyal vága, zsoltár kilencvenegy részében hagyta.	Ezeket Dávid király akkor monda, harmadnapig hogy nagy döghalál tarta, Jeruzsálem népét az angyal vága, zsoltár kilencvenegy részében hagyta.

92. zsoltár (RPHA 1063)

	Jancsó-kódex p. 75r	Péchi Simon-énekeskönyv p. 188	Mátéfi János kódexe p. 183v	Abasfalvi zsoltárkönyv 116r	Kövendi János-kódex p. 158	Magyari Péter kódexe p. 185
	Szombati dolog	Szombati dolog	Szombati dologról	N.T. szombati dolog	Szombati dolog	Szombati dolog
1	Neked mondok dicsíretet, mert, Uram, téged az illet, hirdetem természetedet, mind reggel bölcsességedet, mind estve te jótétedet, jeles gondviselésedet.	Neked mondok dicsíretet, mert, Uram, téged az illet, hirdetem természetedet, mind reggel bölcsességedet, mind estve te jótétedet, jeles gondviselésedet.	Neked mondok dicsíretet, mert, Uram, téged az illet, hirdetem természetedet, mind reggel bölcsességedet, mind estve te jótétedet, jeles gondviselésedet.	Neked mondok dicsíretet, mert téged, Uram, az illet, hirdetem természetedet, mind reggel bölcsességedet, mind estve te jótétedet, jeles gondviselésedet.	Neked mondok dicsíretet, mert, Uram, téged az illet, hirdetem természetedet, mind reggel bölcsességedet, mind estve te jótétedet, jeles gondviselésedet.	Neked mondok dicsíretet, mert, Uram, téged az illet, hirdetem természetedet, mind reggel bölcsességedet, mind estve te jótétedet, jeles gondviselésedet.
2	Téged nemcsak nyelvvel, számmal, szüből említlek nótámmal, de minden vigasság-zajjal, tízhúrú hegedű-szóval, lanttal, síppal, orgonámmal, kürttel, dobbal, trombitával.	Téged nemcsak nyelvvel, számmal, szüből említlek nótámmal, de minden vigasság-zajjal, tízhúrú hegedű-szóval, lanttal, síppal, orgonámmal, kürttel, drombal, trombitával.	Téged nemcsak nyelvvel, szómmal, szüből említlek nótámmal, de minden vigasság-zajjal, tízhúrú hegedű-szóval, lanttal, síppal, orgonámmal, kürttel, dobbal, trombitámmal.	Téged nemcsak nyelvvel, szóval, szüből említlek nótámmal, de minden vigasság s zajjal, tízhúrú hegedű-szóval, lanttal, síppal, orgonámval, kürttel, dobbal, trombitával.	Téged nemcsak nyelvvel, számmal, szüvből említlek nótámmal, de minden vigasság zajjal, tízhúrú hegedű-szóval, lanttal, síppal, orgonámmal, kürttel, dobbal, trombitámmal.	Téged nemcsak nyelvvel, számmal, szüből említlek nótámmal, de minden vigasság zajjal, tízhúrú hegedű-szóval, lanttal, síppal, orgonámmal, kürttel, drombal, trombitámmal.
3	Szívemben mert hogy gondolom, és szememmel széljel látom, ² meg gerjed én meghűlt tagom, ¹ hogy kezed művét eljáróm, meg gerjed én meghűlt tagom, ³ lelkem repes, és vidul szóm, örömmel kell kiáltanom.	Szívemben mert hogy gondolom, és szememmel széllel látom, hogy kezed művét eljáróm, meg gerjed én meghűlt tagom, lelkem repes, és vidul szóm, örömmel kell kiáltanom.	Szívemben mert hogy gondolom, és szememmel széllel látom, hogy kezed művét eljáróm, meg gerjed én meghűlt tagom, lelkem repes, és vidul szóm, örömmel kell kiáltanom.	Szívemben mert hogy gondolom, és szememmel széljel látom, hogy kezed művét eljáróm, meg gerjed én meghűlt tagom, lelkem repes, és vidul szóm, örömmel kell kiáltanom.	Szívemben mert hogy gondolom, és szememmel széljel látom, hogy kezed művét eljáróm, meg gerjed én meghűlt tagom, lelkem repes, és vidul szóm, örömmel kell kiáltanom.	Szívemben mert hogy gondolom, és szememmel széljel látom, hogy kezed művét eljáróm, meg gerjed én meghűlt tagom, lelkem repes, és vidul szóm, örömmel kell kiáltanom.
4	Ó, bizony,	Ó, bizony,	Ó, bizony,	Ó, bizony,	Ó, bizony,	Ó, bizony,

	nagy dolgok ezek, nagy király dolgi ez mívek, nagy urat illetnek ezek, bölcs mívek és igen szépek, de okai igen mélyek, nem tudják kik miért löttek.	nagy dolgok ezek, nagy király dolgi ez mívek, nagy urat jelentnek ezek, bölcs mívek és igen szépek, de okai igen mélyek, nem tudják kik miért löttek.	nagy dolgok ezek, nagy király dolgi ez mívek, nagy urat illetnek ezek, bölcs mívek és igen szépek, de okai igen mélyek, nem tudják kik miért löttek.	nagy dolgok ezek, nagy király dolgi ez mívek, nagy urat illetnek ezek, bölcs mívek és igen szépek, de okai igen mélyek, nem tudják kik miért löttek.	nagy dolgok ezek, nagy király dolgi ez mívek, nagy urat jelentnek ezek, bölcs mívek és igen szépek, de okai igen mélyek, nem tudjuk kik miért löttek.	nagy dolgok ezek, nagy király dolgi ez mívek, nagy urat jelentnek ezek, bölcs mívek és igen szépek, de okai igen mélyek, nem tudjuk kik miért löttek.
5	Mert mindenek azt nem tudják, az bolondok nem gondolják, kik mindkét szerencsét látják, mind szegént, mind urat hallnak, ezek magok mitől bírják, amaszt miért nyomorgatják?	Mert mindenek azt nem tudják, az bolondok nem gondolják, kik mindkét szerencsét látják, mind szegént, mind urat hallnak, ezek magok mitől bírják, amaszt mitől nyomorgatják?	Mert mindenek azt nem tudják, az bolondok nem gondolják, kik mindkét szerencsét látják, mind szegént s mind urat hallnak, ezek magok mitől bírják, amaszt mitől nyomorgatják?	Mert mindenek azt nem tudják, az bolondok nem gondolják, kik mindkét szerencsét látják, mind szegént mind urat hallják, ezek magok mitől bírják, amaszt mitől nyomorgatják?	Mert mindenek azt nem tudják, az bolondok nem gondolják, kik mindkét szerencsét látják, mind szegént mind urat hallnak, ezek magok mitől bírják, s amaszt miért nyomorgatják?	Mert mindenek azt nem tudják, az bolondok nem gondolják, kik mindkét szerencsét látják, mind szegént mind urat hallnak, ezek magok mitől bírják, amaszt mitől nyomorgatják?
6	Bírják magokat az latrok, istentelenek, bódogok, az gonosztevők virágzók, de rövid világra valók, örök pokolra szeg nyakok, de veled örökök az jók.	Bírják magokat az latrok, istentelenek, bódogok, az gonosztevők virágzók, de rövid világra valók, örök pokolra szeg nyakok, de veled örökök az jók.	Bírják magokat az latrok, istentelenek, bódogok, az gonosztevők virágzók, de rövid világra valók, örök pokolra szeg nyakok, de veled örökök az jók.	Bírják magokat az latrok, istentelenek, bódogok, az gonosztevők virágzók, de rövid világra valók, örök pokolra szeg nyakok, de veled örökök az jók.	Bírják magokat az latrok, istentelenek, bódogok, az gonosztevők virágzók, de rövid világra valók, örök pokolra szeg nyakok, de veled örökök az jók.	Bírják magokat az latrok, istentelenek, bódogok, az gonosztevők virágzók, de rövid világra valók, örök pokolra szeg nyakok, de veled örökök az jók.
7	Az fővet eső öttözi, az nap hevével neveli, de csak virágig emeli, egy sebes szélvész megüti, vagy kasza, sarló lemetszi, ember az helyét sem leli.	Az fővet eső öttözi, hevével az nap neveli, de csak virágig emeli, egy sebes szélvész megüti, vagy kasza, sarló lemetszi, ember az helyét sem leli.	Az füvet eső öttözi, az nap hevével neveli, de csak virágig emeli, egy sebes szélvész megüti, vagy kasza, sarló lemetszi, ember az helyét sem leli.	Az füvet eső öttözi, az nap hevével neveli, de csak virágig emeli, egy sebes szélvész megüti, vagy kasza, sarló lemetszi, ember az helyét sem leli.	Az füvet eső öntözi, hevével az nap neveli, de csak virágig emeli, egy sebes szélvész megüti, vagy kasza, sarló lemetszi, ember az helyét sem leli.	Az füvet eső öntözi, az nap hevével neveli, de csak virágig emeli, egy sebes szélvész megüti, vagy kasza, sarló lemetszi, ember az helyét sem leli.
8	Te penig egy állapotban megmaradsz, Uram, magadban, nem változol uraságban, ellenségidet dolgokban, nem hagyod örök jószágban, juttatod örök átkodban.	Te penig egy állapotban megmaradsz, Uram, magadban, nem változol uraságban, ellenségidet dolgokban, nem hagyod örök jószágban, juttatod örök átkodban.	Te penig egy állapotban megmaradsz, Uram, magadban, nem változol uraságban, ellenségidet dolgokban, nem hagyod örök jószágban, juttatod örök átkodban.	Te penig egy állapotba megmaradsz, Uram, magadban, nem változol uraságba, ellenségidet dolgokban, nem hagyod örök jószágba, juttatod örök átkodban.	Te penig egy állapotban megmaradsz, Uram, magadban, nem változol uraságban, ellenségidet dolgokban, nem hagyod örök jószágban, juttatod örök átkodban.	Te pedig egy állapotban megmaradsz, Uram, magadban, nem változol uraságban, ellenségidet dolgokban, nem hagyod örök jószágban, juttatod örök átkodban.

9	Ítéleted rajtok hagyod, az latrokat még megnyomod, én fejemet jóval látod, szarvamat úgy vastagítod, mint egy kornisnak, úgy tartod, olajjal testem ifjítod.	Ítéleted rajtok hagyod, az latrokat még megnyomod, én fejemet jóval látod, szarvamat úgy vastagítod, mint egy kornisnak, úgy tartod, olajjal testem ifjítod.	Ítéleted rajtok hagyod, az latrokat még megnyomod, én fejemet jóval látod, szarvamat úgy vastagítod, mint egy kornisnak, úgy tartod, olajjal testem ifjítod.	Ítéleted rajtok hagyod, az latrokat még megnyomod, én fejemet jóval látod, szarvamat úgy vastagítod, mint egy kornisnak, úgy tartod, olajjal testem ifjítod.	Ítéleted rajtok hagyod, még az latrokat megnyomod, én fejemet jóval látod, szarvamat úgy vastagítod, mint egy kornisnak, úgy tartod, olajjal testem ifjítod.	Ítéleted rajtok hagyod, az latrokat még megnyomod, én fejemet jóval látod, szarvamat úgy vastagítod, mint egy kornisnak, úgy tartod, olajjal testem ifjítod.
10	Drága jómat mind megadod, egészséggel testem áldod, az ki most rám tör, megrontod, látnom halálokat hagyod, vagy távol hallanom adod, lelkemet úgy vigasztalod.	Drága jómat mind megadod, egészséggel testem áldod, az ki most rám tör, megrontod, látnom halálokat hagyod, vagy távol hallanom adod, lelkemet úgy vigasztalod.	Drága jómat mind megadod, egészséggel testem áldod, az ki most rám tör, megrontod, látnom halálokat hagyod, vagy távol hallanom adod, lelkemet úgy vigasztalod.	Drága jómat mind megadod, egészséggel testem áldod, az ki most rám tör, megrontod, látnom halálokat hagyod, vagy távol hallanom adod, lelkemet úgy vigasztalod.	Drága jómat mind megadod, egészséggel testem áldod, az ki most rám tör, megrontod, látnom halálokat hagyod, vagy távol hallanom adod, lelkemet úgy vigasztalod.	Drága jómat mind megadod, egészséggel testem áldod, a' ki most rám tör, megrontod, látnom halálokat hagyod, vagy távol hallanom adod, lelkemet úgy vigasztalod.
11	Oly az jó, mint az pálmafa, kinek nemcsak az virága, de jó gyümölcsét is adja, oly erős, mint az cédrusfa, az háborút mind elállja, bú után leszen nyomossá.	Oly az jó, mint az pálmafa, kinek nemcsak az virága, de jó gyümölcsét is adja, oly erős, mint az cédrusfa, az háborút mind elállja, bú után leszen nyomossá.	Oly az jó, mint az pálmafa, kinek nemcsak az virága, de jó gyümölcsét is adja, oly erős, mint az cédrusfa, az háborút mind elállja, bú után leszen nyomossá.	Oly az jó, mint az pálmafa, kinek nemcsak az virága, de jó gyümölcsét is adja, oly erős, mint az cédrusfa, az háborút mind elállja, bú után leszen nyomossá.	Olyan az jó, mint pálmafa, kinek nemcsak az virága, de jó gyümölcsét is adja, oly erős, mint az cédrusfa, az háborút mind elállja, bú után leszen nyomossá.	Oly a jó, mint a' pálmafa, kinek nemcsak az virága, de jó gyümölcsét is adja, oly erős, mint a' cédrusfa, az háborút mind elállja, bú után leszen nyomossá.
12	Leszen nyomos ő magzatja, mert Úr házában plántálta, jó tanúságban tartotta, kiért az Isten megáldja, mint atyát, virágoztatja, kívántáig ötöt tartja.	Leszen nyomos ő magzatja, mert Úr házában plántálta, jó tanúságban tartotta, kiért az Isten megáldja, mint atyát, virágoztatja, kívántáig ötöt tartja.	Leszen nyomos ő magzatja, mert Úr házában plántálta, jó tanúságban tartotta, kiért az Isten megáldja, mint atyát, virágoztatja, kívántáig ötöt tartja.	Leszen nyomos ő magzatja, mert Úr házában plántálta, jó tanúságban tartotta, kiért az Isten megáldja, mint atyát, virágoztatja, kívántáig ötöt tartja.	Leszen nyomos ő magzatja, mert Úr házában plántálta, jó tanúságban tartotta, kiért az Isten megáldja, mint atyát, virágoztatja, kívántáig ötöt tartja.	Leszen nyomos ő magzatja, mert Úr házában plántálta, jó tanúságban tartotta, kiért az Isten megáldja, mint atyát, virágoztatja, kívántáig ötöt tartja.
13	Ott sem hideg, sem hév nem árt, szél, zuhatar sokká nem tart, az vénség erőt nem fogyat, mert abban is virágoztat, akkor is terem szép magzat,	Ott sem hideg, sem hév nem árt, szél, zuhatar sokká nem tart, az vénség erőt nem fogyat, mert abban is virágoztat, akkor is terem szép magzat,	Ott sem hideg, sem hév nem árt, szél, zuhatar sokká nem tart, az vénség erőt nem fogyat, mert abban is virágoztat, akkor is terem szép magzat,	Ott sem hideg, sem hév nem árt, szél, zuhatar soká nem tart, az vénség erőt nem fogyat, mert abban is virágoztat, akkor is terem szép magzat,	Ott sem hév, sem hideg nem árt, szél, zuhatar soká nem tart, az vénség erőt nem fogyat, mert abban is virágoztat, akkor is terem szép magzat,	Ott sem hideg, sem hév nem árt, szél, zuhatar sokká nem tart, az vénség erőt nem fogyat, mert abban is virágoztat, akkor is terem szép magzat,

	ha agg is, nyers az jó fajzat.	ha agg is, nyers az jó fajzat.	ha agg is, nyers az jó fajzat.	ha agg is, nyers az [jó] fajzat.	ha agg is, nyers az jó fajzat.	ha agg is, nyers a' jó fajzat.
14	Gyámolít Isten így jókat, kiért így dicsírik Úrat, az én erős gyámolomat: lám, az Úr teszen igazat, lám, nem igazít hamisat, adja mindennek jutalmát.	Gyámolít Isten így jókat, kiért így dicsírik Úrat, az én erős gyámolomat: lám, az Úr teszen igazat, lám, nem igazít hamisat, mindennek adja jutalmát.	Gyámolít Isten így jókat, kiért így dicsírik Úrat, az én erős gyámolomat: lám, az Úr teszen igazat, lám, nem igazít hamisat, mindennek adja jutalmát.	Gyámolít Isten így jókat, kiért így dicsírik Úrat, az én erős gyámolomat: lám, az Úr teszen igazat, lám, nem igazít hamisat, mindennek adja jutalmát.	Gyámolít Isten így jókat, kiért így dicsírik Úrat, az én erős gyámolomat: lám, az Úr teszen igazat, lám, nem igazít hamisat, mindennek adja jutalmát.	Gyámolít Isten így jókat, kiért így dicsírik Úrat, az én erős gyámolomat: lám, az Úr teszen igazat, lám, nem igazít hamisat, mindennek adja jutalmát.
15	Szombaton ezt Ádám monda, nagy vén korában mert láta, ez világ meggonoszula, az büntetésről tanítta, szombaton zsídó is mondja, kilencvenkét részben tartja.	Szombaton ezt Ádám monda, nagy vén korában mert láta, ez világ meggonoszula, az büntetésről tanítta, szombaton zsídó is mondja, kilencvenkét részben tartja.	Szombaton ezt Ádám monda, nagy eset után elláta, ez világ meggonoszula, az büntetésről tanítta, szombaton szent nép is mondja, kilencvenkét részben tartja.	Szombaton ezt Ádám monda, nagy vén korában hogy láta, ez világ meggonoszula, az büntetésről tanítta, szombaton zsídó is mondja, kilencvenkét részben tartja. Amen	Szombaton ezt Ádám monda, nagy vén korában mert láta, ez világ meggonoszula, az büntetésről tanítta, szombaton zsídó is mondja, kilencvenkét részben tartja.	Szombaton ezt Ádám monda, nagy vén korában mert láta, ez világ meggonoszula, az büntetésről tanítta, szombaton zsídó is mondja, kilencvenkét részben tartja.

93. zsoltár (RPHA 0586)

	Jancsó-kódex p. 76r	Péchi Simon- énekeskönyv p. 189	Mátéfi János kódexe p. 185r	Abasfalvi zsoltárkönyv 118r	Kövendi János-kódex p. 159	Magyari Péter kódexe p. 187
	Isten	Isten	Isten	Isten S. I.	Isten	Isten
1	Innét Istenről bizont minden higgyen, Hogy zsídók földén király és Úr legyen, Mert hatalmasan minap, felségesen Mutatá köztünk magát, és tisztösen.	Innét Istenről bizont minden higgyen, Hogy zsídók földén király és Úr legyen, Mert hatalmasan minap, felségesen Mutatá köztünk magát, és tisztösen.	Innet Istenről bizont minden higgyen, Hogy zsídók földjén király és Úr legyen, Mert hatalmasan minap, felségesen Mutatá köztünk magát, és tisztösen.	Innet Istenről bizont minden higgyen, Hogy zsídók földén király és Úr legyen, Mert hatalmasan minap, felségesen Mutatá magát köztünk, és tisztösen.	Innét Istenről bizót minden higgyen, Hogy zsídók földjén király és Úr legyen, Mert hatalmasan minap, felségesen Mutatá köztünk magát, és tisztösen.	Innét Istenről bizont minden higgyen, Hogy zsídók földjén király és Úr legyen, Mert hatalmasan minap, felségesen Mutatá köztünk magát, és tisztösen.
2	Sok szereszámmal magát öltöztette, Uri köntössel törét felövezte, Fegyveres, tisztos magát így jelenté, Vastagon földet ki régen teremté.	Sok szereszámmal magát öltöztette, Uri köntössel törét felövezte, Fegyveres, tisztos magát így jelenté, Vastagon földet ki régen teremté.	Sok szereszámmal magát öltözteté, Uri köntössel törét felövezte, Fegyveres, tisztos magát így jelenté, Vastagon földet ki régen teremté.	Sok szerszámokkal magát öltözteté, Uri köntössel törít felövezé, Fegyveres, tisztos magát így jelenté, Vastagon földet ki régen teremté.	Sok szerszámmal ő magát öltözteté, Uri köntössel törét felövezte, Fegyveres kézzel magát jelentette, Vastagon földet ki régen teremté.	Sok szereszámmal magát öltöztette, Uri köntössel törít felövezte, Fegyveres, tisztos magát így jelenté, Vastagon földet ki régen terempté.
3	Tétova az föld nem indul azóta, Székít is	Tétova az föld nem indul azóta, Székét is	Tétova az föld nem indul azolta, Székét	Tétova a föld nem indul azóta, Székét is	Tétova az föld nem indul azóta, Székét is	Tétova a föld nem indul azolta, Székít

	az Úr soha el nem váltja, Végzetlen ő magát az míg bírja, Népére támadt pogányt abból rontja.	az Úr soha el nem váltja, Végzetlen ő magát amíg bírja, Népére támadt pogányt abból rontja.	is az Úr soha el nem váltja, Mint maga, olyan végetlen országa, Népére támadt pogányt abból rontja.	az Úr soha el nem váltja, Végzetlen ő magát amíg bírja, Népére támadt pogányt abból rontja.	az Úr soha el nem váltja, Végzetlenül magát az míg bírja, Népére támadt pogányt abból rontja.	is az Úr soha el nem váltja, Végzetlen ő magát amíg bírja, Népére támadt pogányt abból rontja.
4	Ez folyó, sok víz morogjon, zúgódjon, Másszor is bátor pogány ám zúgódjon, Tengeren aki bír és az habokon, Bírhat az Isten patakon, folyamon.	E folyó, sok víz morogjon, zúgódjon, Másszor is bátor pogány ám zúgódjon, Tengeren aki bír és a habokon, Bírhat az Isten patakon, folyamon.	E folyó, sok víz morogjon, zúgódjon, Másszor is bátor pogány ám zúgódjon, Tengeren aki bír és a habokon, Bírhat az Isten patakon, folyamon.	E sok folyóvíz morogjon, zuhogjon, Másszor is pogány bátor ám támadjon, Tengeren az ki bír és a habokon, Bírhat az Isten patakon, folyamon.	Ez folyó, sok víz morogjon, zuhogjon, Másszor is bátor pogány ám zajogjon, Tengeren aki bír és a habokon, Bírhat az Isten patakon, folyamon.	Ez folyó, sok víz morogjon, zúgódjon, Másszor is bátor pogány ám támadjon, Tengeren aki bír és az habokon, Bírhat az Isten patakon, folyamon.
5	Nagy vala rajtunk fáraó és népe, De erejével művelünk nem ére, Mind nagyobb most is te karod ereje A pogányoknál, Uram, őket verd le!	Nagy vala rajtunk fáraó és népe, De erejével művelünk nem ére, Mind nagyobb most is te karod ereje Az pogányoknál: Uram, őket verd le!	Nagy vala rajtunk fáraó és népe, De erejével művelünk nem ére, Mind nagyobb most is te karod ereje A pogányoknál, Uram, őket verd le!	Nagy vala rajtunk fáraó és népe, De erejével művelünk nem ére, Mind nagyobb most is te karod ereje A pogányoknál, kiket Uram verd le!	Nagy vala rajtunk fáraó és népe, De erejével művelünk nem ére, Mind nagyobb most is te karod ereje A pogányoknál: Uram, őket verd le!	Nagy vala rajtunk fáraó és népe, De erejével művelünk nem ére, Mind nagyobb most is te karod ereje A pogányoknál, Uram, őket verd le!
6	Sátora felől mit az Isten monda, Hogy Sionban áll, bizonyát már adta, Ezzel Izraelt örökké biztatja, Ennekutána hogy nem bujdosztatja.	Sátora felől mit az Isten monda, Hogy Sionban áll, bizonyát már adta, Ezzel Izraelt örökké biztatja, Ennekutána hogy nem bujdosztatja.	Sátora felől mit az Isten monda, Hogy Sionban áll, bizonyát már adta, Ezzel Izraelt örökké biztatja, Ennekutána hogy nem bujdosztatja.	Sátora felől mit az Isten monda, Hogy Sionban áll, bizonyát már adta, Ezzel Izraelt örökké biztatja, Ennekutána hogy nem bujdosztatja.	Sátora felől az Isten mit monda, Hogy Sionban áll, jelit im már adta, Ezzel Izraelt örökké biztatja, Ennekutána hogy nem bujdosztatja.	Sátora felől mit az Isten monda, Hogy Sionban áll, bizonyát már adta, Ezzel Izraelt örökké biztatja, Ennekutána hogy nem bujdosztatja.
7	Jó szerencsével zsidó egykor jára, Mert pogány hadát leveré és vágá, Mennyei Úrnak ezen hálát ada, Hét híján század énekében mondá.	Jó szerencsével zsidó egykor jára, Mert pogány hadát leveré és vágá, Mennyei Úrnak ezen hálát ada, Hét híján század énekében mondá.	Jó szerencsével zsidó egykor jára, Mert pogány hadát leveré és vágá, Mennyei Úrnak ezen hálát ada, Hét híján század énekében mondá.	Jó szerencsével zsidó egykor jára, Mert pogány hadát leveré és vágá, Mennyei Úrnak ezen hálát ada, Hét híján század énekében mondá.	Jó szerencsével zsidó egykor jára, Mert pogány hadát leveré és vágá, Mennyei Úrnak ezen hálát ada, Hét híján század énekében mondá.	Jó szerencsével zsidó egykor jára, Mert pogány hadát leveré és vágá, Mennyei Úrnak ezen hálát ada, Hét híján század énekében mondá.

94. zsoltár (RPHA 0523)

Jancsó-kódex p. 76r	Péchi Simon-énekeskönyv p. 190	Mátéfi János kódexe p. 185v	Abasfalvi zsoltárkönyv 118v	Kövendi János-kódex p. 160	Magyari Péter kódexe p. 188
Hamis bírák,	Hamis bírák	Hamis bírák	Hamis bírák	Hamis bírák,	Hamis bírák

	Sauliták, Urak	Sauliták Urak	Sauliták Urak	Sauliták Urak	Sauliták, Urak	Sauliták Urak
1	Hatalmas, bosszús Úr, mutasd fel magadat, Bosszúálló Isten, jelents ki karodat, Serkenj fel, és büntesd a hatalmasokat, A hamis urakat, ravasz tisztartókat.	Hatalmas, bosszús Úr, mutasd fel magadat, Bosszúálló Isten, jelents ki karodat, Serkenj fel, és büntesd az hatalmasokat, Az hamis urakat, ravasz tisztartókat.	Hatalmas, bosszús Úr, mutasd fel magadat, Bosszúálló Isten, jelents ki karodat, Serkenj fel, és büntesd az hatalmasokat, Az hamis urakat, ravasz tisztartókat.	Hatalmas, bosszús Úr, mutasd fel magadat, Bosszúálló Isten, jelents ki karodat, Serkenj fel, és büntesd az hatalmasokat, Az hamis urakat, ravasz tisztartókat.	Hatalmas, erős Úr, mutasd fel magadat, Bosszúálló Isten, jelents ki karodat, Serkenj fel, és büntesd az hatalmasokat, Az hamis urakat, ravasz tisztartókat.	Hatalmas, bosszús Úr, mutasd fel magadat, Bosszúálló Isten, jelents ki karodat, Serkenj fel, és büntesd az hatalmasokat, Az hamis urakat, ravasz tisztartókat.
2	Az föld tisztartóit nézd, és a nagyokat, Adj ez kevélyeknek méltó jutalmokat! Meddig hagyod élni Isten-tagadtakat, Hagyod dűcsekedni az ocsmány latrokat?	Az föld tisztartóit nézd, és az nagyokat, Adj ez kevélyeknek méltó jutalmokat! Meddig hagyod élni az Isten-tagadókat, Hagyod dűcsekedni az ocsmány latrokat?	Az föld tisztartóit nézd, és az nagyokat, Adj ez kevélyeknek méltó jutalmakat! Meddig hagyod élni Isten-tagadókat, Hagyod dűcsekedni az ocsmány latrokat?	Az föld tisztartóit nézd, és az nagyokat, Adj az kevélyeknek méltó jutalmokat! Meddig hagyod élni Isten-tagadókat, Hagyod dűcsekedni az ocsmány latrokat?	Az föld tisztartóit nézd, és az nagyokat, Adj ez kevélyeknek méltó jutalmokat! Meddig hagyod élni Isten-tagadókat, Hagyod dűcsekedni az ocsmány latrokat?	Az föld tisztartóit nézd, és az nagyokat, Adj a' kevélyeknek méltó jutalmakat! Meddig hagyod élni Isten-tagadtakat, Hagyod dűcsekedni az ocsmány latrokat?
3	Meddig híznak ugyan, meddig emelkednek? Mindennel bővösök, békességben élnek, Noha türhetetlent, iszonyút beszélnek, Noha nagy kegyetlen és kevélyen élnek.	Meddig híznak ugyan, meddig emelkednek? Mindennel bővösök, békességben élnek, Noha türhetetlent, iszonyút beszélnek, Noha nagy kegyetlen és kevélyen élnek.	Meddig híznak ugyan, meddig emelkednek? Mindennel bővösök, békességben élnek, Noha türhetetlent, iszonyút beszélnek, Noha nagy kegyetlen és kevélyen élnek.	Meddig híznak ugyan, meddig emelkednek? Mindennel bővesek, békességben élnek, Noha türhetetlent, iszonyút beszélnek, Noha nagy kegyetlen és kevélyen élnek.	Meddig híznak ugyan, meddig emelkednek? Mindennel bővesek, békességben élnek, Noha türhetetlent, iszonyút beszélnek, Noha nagy kegyetlenül és kevélyen élnek.	Meddig híznak ugyan, meddig emelkednek? Mindennel bővesek, békességben élnek, Noha türhetetlent, iszonyút beszélnek, Noha nagy kegyetlen és kevélyen élnek.
4	Íme, mint rongálják az te szent népedet, Vesztk és süllyesztk te örökségedet, Faggatják és ölik az te özvegyidet, Az szegény árvákat, az jövevényeket.	Íme, mint rongálják az te szent népedet, Vesztk és süllyesztk te örökségedet, Faggatják és ölik az te özvegyidet, Az szegény árvákat, az jövevényeket.	Íme, mint rongálják az te szent népedet, Vesztk és süllyesztk te örökségedet, Foggatják és ölik az te özvegyidet, Az szegény árvákat, és jövevényeket.	Íme, mint rongálják az te szent népedet, Vesztk és süllyesztk, török szegényidet, Fagatják és ölik az te özvegyidet, Az szegény árvákat, és jövevényeket.	Íme, mint rongálják az te szent népedet, Vesztk és süllyesztk, te örökségedet, Fogyatják és ölik az te özvegyidet, Az szegény árvákat, s az jövevényeket.	Íme, mint rongálják az te szent népedet, Vesztk és süllyesztk, te örökségedet, Fogyatják és ölik az te özvegyidet, A' szegény árvákat, a' jövevényeket.
5	Sőt, mind ezenközbe vetnek ilyen szókat: Az Jákob istene nem tudja	Sőt, mind ezenközbe vetnek ilyen szókat: Az Jákob istene nem tudja	Sőt, mind ezenközben vetnek ilyen szókat: Az Jákob istene nem tudja	Sőt, mind ezenközbe vetnek ilyen szókat: Az Jákob istene nem tudja	Sőt, mind ezenközben vetnek ilyen szókat: Az Jákob istene nem tudja	Sőt, mind ezenközbe vetnek ilyen szókat: Az Jákob istene nem tudja

	dolgunkat, Nem lát ide, sem tud sem jót, sem hamisat, Attól mü szabadon tehetjük dolgunkat.	dolgunkat, Nem lát ide, sem tud sem jót, sem hamisat, Attól mi szabadon tehetjük dolgunkat.	dolgunkat, Nem lát ide, sem tud sem jót, sem hamisat, Attól mi szabadon tehetjük dolgunkat.	dolgunkat, Nem lát ide, sem tud sem jót, sem hamisat, Attól mi szabadon tehetjük dolgunkat.	dolgunkat, Nem lát ide, s nem tud sem jót, sem hamisat, Attól mi szabadon tehetjük dolgunkat.	dolgunkat, Nem lát ide, sem tud sem jót, sem hamisat, Attól mi szabadon tehetjük dolgunkat.
6	Bolond oktalanok, ezt hogymondhatjátok? Hogymnem értitek ezt, hogymnem gondoljátok? Az kitől fülesek és szemesek vagytok, Az füles és szömös, lát, hall tühozzátok.	Bolond oktalanok, ezt hogymondhatjátok? Hogymnem értitek ezt, hogymnem gondoljátok? Az kitől fülesek és szemesek vagytok, Az füles és szemes, lát, hall tühozzátok.	Bolond oktalanok, ezt hogymondhatjátok? Hogymnem értitek ezt, hogymnem gondoljátok? Az kitől fülesek és szemesek vagytok, Az füles és szemes Isten lát hozzátok.	Bolond oktalanok, ezt hogymondhatjátok? Hogymnem értitek ezt, hogymnem gondoljátok? Az kitől fülesek és szemesek vagytok, Az füles és szemes Isten lát s áll tü hozzátok.	Bolond oktalanok, ezt hogymondhatjátok? Hogymnem értitek ezt, hogymnem gondoljátok? Az kitől fülesek és szemesek vagytok, Az füles és szemes az, lát s hall tühozzátok.	Bolond oktalanok, ezt hogymondhatjátok? Hogymnem értitek ezt, hogymnem gondoljátok? Az kitől fülesek és szemesek vagytok, Az füles és szemes, lát, hall tühozzátok.
7	Inkább hogylehet ez, hogytü, fejedelmek Község előtt vagytok eszések és bölcsek, Isten törvényére hogynincsen fületek? Az törvény érteni nem nyílik szemetek?	Inkább hogylehet ez, hogytü, fejedelmek Község előtt vagytok eszések és bölcsek, Isten törvényére hogynincsen fületek? Ez törvény érteni nem nyílik szemetek?	Inkább hogylehet ez, hogytü, fejedelmek Község előtt vagytok eszések és bölcsek, Isten törvényére hogynincsen fületek? Ez törvény érteni nem nyílik szemetek?	Inkább hogylehet ez, hogytü, fejedelmek Község előtt vagytok eszések és bölcsek, Isten törvényére hogynincsen fületek? az törvény érteni nem nyílik szemetek?	Inkább hogylehet ez, hogytü, fejedelmek Község előtt vagytok eszések és bölcsek, Isten törvényére hogynincsen fületek? s az törvény érteni nem nyílik szemetek?	Inkább hogylehet ez, hogytü, fejedelmek Község előtt vagytok eszések és bölcsek, Isten törvényére hogynincsen fületek? az törvény érteni nem nyílik szemetek?
8	Régen ezvilágot az árvízbe veszté, Tüzzel és fegyverrel sok népet bünteté. Hogylehet, hogymIsten tütöket ne verne? Ha az úr törvényét mindentek értette.	Régen e világot az árvízbe veszté, Tüzzel és fegyverrel sok népet büntete. Hogylehet, hogymIsten tütöket ne verne? Ha az úr törvényét mindentek értette.	Régen e világot az árvízbe veszté, Tüzzel és fegyverrel sok népet büntete. Hogylehet, hogymIsten tütöket ne verne? Ha az úr törvényét mindentek értette.	Régen e világot az árvízbe veszté, Tüzzel és fegyverrel sok népet büntete. Hogylehet, hogymIsten tütöket ne verne? Ha az úr törvényét mindentek értette.	Régen e világot az árvízbe veszté, Tüzzel és fegyverrel sok népet büntete. Hogylehet, hogymIsten tütöket ne verne? Ha az úr törvényét mindentek értette.	Régen e világot az árvízbe veszté, Tüzzel és fegyverrel sok népet büntete. Hogylehet, hogymIsten tütöket ne verne? Ha az úr törvényét mindentek értette.
9	Az ő népe között, bizony, inkább büntet, Ha Úr szavát értvén az szolga meg vétett, Az mit tü gondoltok, már mindent	Az ő népe között, bizony, inkább büntet, Az Úr szavát értvén az szolga meg vétett, Amit ti gondoltok, már mindent	Az ő népe között, bizony, inkább büntet, ha Úr szavát értvén az szolga vétközött, Az mit tü gondoltok, már	Az ő népe között, bizony, inkább büntet, az Úr szavát értvén az szolga meg vétett, Az mit tü gondoltok, már mindent	Az ő népe között, bizony, inkább büntet, ha Úr szavát intvén az szolga meg vétett, Az mit tü gondoltok, mindent már	Az ő népe között, bizony, inkább büntet, ha Úr szavát értvén az szolga vétkezett, Az mit tü gondoltok, már

	megértett, Hogy amit forgattok, hamis, megtekintett.	megértett, Hogy amit forgattok, hamis, megtekintett.	mindent megértett, Hamisságot ellen büntetést készített.	megértett, Hogy az mit forgattok, hamis, megtekintett.	megértett, Hogy az mit forgattok, hamis, megtekintett.	mindent megértett, Hogy az mit forgattok, hamis, megtekintett.
1 0	Ki boldog az, Uram, az kit te tanítasz, Törvényedre meghossz, utadra fordítasz, Pokol üdön ilyent veszélytől megtartasz, Az istentelennek mikor vermet ássz.	Ki boldog az, Uram, az kit te tanítasz, Törvényedre meghossz, utadra fordítasz, Pokol üdön ilyent veszélytől megtartasz, Az istentelennek mikor vermet ássz.	Ki boldog az, Uram, az kit te tanítasz, Törvényedre meghossz, utadra fordítasz, Pokol üdön ilyent veszélytől megtartasz, Az istentelennek mikor vermet ássz.	Ki boldog az, Uram, az kit te tanítasz, Törvényedre meghossz, utadra fordítasz, Pokol üdön ilyent veszélytől megtartasz, Az istentelennek mikor vermet ássz.	Ki boldog az, Uram, az kit te tanítasz, Törvényedre meghossz, utadra fordítasz, Pokol üdön ilyent veszélytől megtartasz, Az istentelennek mikor vermet ássz.	Ki boldog az, Uram, az kit te tanítasz, Törvényedre meghossz, utadra fordítasz, Pokol üdön ilyent veszélytől megtartasz, Az istentelennek mikor vermet ássz.
1 1	Soha mindenestől népét el nem hagyja, Egyiptusból megvőtt örökét megtartja, Az Úr az kegyetlent óróla elfogja, Az tisztartók dolgát másképpen formálja.	Soha mindenestől népét el nem hagyja, Egyiptusból megvőtt örökét megtartja, Az Úr az kegyetlent óróla elfogja, Az tisztartók dolgát másképpen formálja.	Soha mindenestől népét el nem hagyja, Egyiptustól megvőtt örökét megtartja, Az Úr az kegyetlent óróla elfogja, Az tisztartók dolgát másképpen formálja.	Soha mindenestől népét el nem hagyja, Egyiptustól megvőtt örökét megtartja, Az Úr az kegyetlent óróla elfogja, Az tisztartók dolgát másképpen formálja.	Soha mindenestől népét el nem hagyja, Egyiptustól megvőtt örökét megtartja, Az Úr az kegyetlent óróla elfogja, Az tisztartók dolgát másképpen formálja.	Soha mindenestől népét el nem hagyja, Egyiptustól megvőtt örökét megtartja, Az Úr az kegyetlent óróla elfogja, Az tisztartók dolgát másképpen formálja.
1 2	Az földről előzött igazat meghozza, Az emberek székit széke szerint szabja, Mindennek életét az szerént kívánja, Az mostaniakat székekből lehányja.	Az földről előzött igazat meghozza, Az emberek székit széke szerint szabja, Mindennek életét az szerént kívánja, Az mostaniakat székekből lehányja.	Az földről előzött igazat meghozza, Az emberek székit széke szerint szabja, Mindennek életét az szerént kívánja, Az mostaniakat székekből lehányja.	Az földről előzött igazat meghozza, Az emberek székit széke szerint szabja, Mindennek életét az szerént kívánja, Az mostaniakat székekből lehányja.	Az földről előzött igazat meghozza, Az emberek székit széke szerint szabja, Mindennek életét az szerént kívánja, Az mostaniakat székekből kihányja.	Az földről előzött igazat meghozza, Az emberek székit széke szerint szabja, Mindennek életét az szerént kívánja, Az mostaniakat székekből lehányja.
1 3	Ugyanis vajon s ki segített engemet? Ennyi latrok ellen felvőtte ügyemet, Az gonosztevőkkel értem megütközött, Az reám töröknek tört, akadályt vetett.	Ugyanis vajon s ki segített engemet? Ennyi latrok ellen felvőtte ügyemet, Az gonosztevőkkel értem megütközött, Az reám töröknek tört, akadályt vetett.	Ugyanis vajon s ki segített engemet? Sok ellenség ellen felvőtte ügyemet, Az gonosztevőkkel értem megütközött, Az reám töröknek tört, akadályt vetett.	Ugyanis vajon s ki segített engemet? Ennyi latrok ellen felvőtte ügyemet, Az gonosztevőkkel értem megütközött, Az reám töröknek tört, akadályt vetett.	Ugyanis vajon s ki segített engemet? Ennyi latrok ellen felvőtte ügyemet, Az gonosztevőkkel értem megütközött, Az reám töröknek tört, akadályt vetett.	Ugyanis vajon s ki segített engemet? Ennyi latrok ellen felvőtte ügyemet, Az gonosztevőkkel értem megütközött, Az reám töröknek tört, akadályt vétet.
1 4	Lelkemet már régén eloltották volna, Ember	Lelkemet már régén eloltották volna, Ember	Lelkemet már régén eloltották volna, Ember	Lelkemet már régén eloltották volna, Ember	Lelkemet már régén eloltották volna, Ember	Lelkemet már régén eloltották volna, Ember

	miatt nem most én elvesztem volna, Ha pártomat az Úr nem tartotta volna, Velem nem volt volna, nem vigasztalt volna.	miatt nem most én elvesztem volna, Ha pártomat az Úr nem tartotta volna, Velem nem volt volna, nem vigasztalt volna.	miatt nem most én elvesztem volna, Ha pártomat az Úr nem tartotta volna, Velem nem volt volna, nem vigasztalt volna.	miatt nem most én elvesztem volna, Ha pártomat az Úr nem tartotta volna, Velem nem volt volna, nem vigasztalt volna.	miatt nem most én elvesztem volna, Velem nem lőtt volna, nem vigasztalt volna, ha pártomat az Úr nem tartotta volna.	miatt nem most én elvesztem volna, Ha pártomat az Úr nem tartotta volna, Velem nem volt volna, nem vigasztalt volna.
1 5	Így szólék egykor: bizony, már megestem, Már az törbe lábom, rajtam ellenségem, Ottan te velem lől, kegyelmes Istenem, Ugyan kézen fogva tartál te meg engem.	Így szólék egykor: bizony, már megestem, Már az törbe lábom, rajtam ellenségem, Ottan te velem lől, kegyelmes Istenem, Ugyan kézen fogva te tartál meg engem.	Így szólék egykor: bizony, már megestem, Már az törbe lábom, rajtam ellenségem, Ottan te velem lől, kegyelmes Istenem, Ugyan kézen fogva te tartál meg engem.	Így szólék egykor: bizony, már megestem, Már az törbe lábom, rajtam ellenségem, Ottan te velem lől, kegyelmes Istenem, Ugyan kézen fogva te tartál meg engem.	Így szólék egykor: bizony, már megestem, Már az törbe lábom, rajtam ellenségem, Ottan te velem lől, kegyelmes Istenem, Ugyan kézen fogva te tartál meg engem.	Így szólék egykor: bizony, már megestem, Már az törbe lábom, rajtam ellenségem, Ottan te velem lől, kegyelmes Istenem, Ugyan kézen fogva te tartál meg engem.
1 6	Te bátorítottál meg, hogy igen búsongék, Az urak sok bűnén mikor én kesergék, Kikről én magamban ugyan így szólék: Ezekkel mi közü vagy az Istennek?	Te bátorítottál meg, hogy igen búsongék, Az urak sok bűnén mikor én kesergék, Kikről én magamban ugyan így szólék: Ezekkel mi közü vagy az Istennek?	Te bátorítottál meg, hogy igen búsongék, Az urak sok bűnén mikor én kesergék, Kikről én magamban ugyan így szólék: Ezekkel mi közü vagy az Istennek?	Te bátorítottál meg, hogy igen búsongék, Az urak sok bűnén mikor én kesergék, Kikről én magamban ugyan így szólék: Ezekkel mi közü vagy az Istennek?	Te bátorítottál meg, hogy igen búsongék, Az urak sok bűnén mikor én kesergék, Kikről én magamban ugyan így szólék: Ezekkel mi közü vagy az Istennek?	Te bátorítottál meg, hogy igen búsongék, Az urak sok bűnén mikor én kesergék, Kikről én magamban ugyan így szólék: Ezekkel mi közü vagy az Istennek?
1 7	Az gonosz szék-ülők hogyhogy maradhatnak, Ha törvény színivel sokat palástolnak, Minden latorságnak otalmat találnak, Ez színnel az jókra artikulust írnak.	Az gonosz szék-ülők hogyhogy maradhatnak, Ha törvény színivel sokat palástolnak, Minden latorságnak otalmat találnak, Ez színnel az jókra artikulust írnak.	Az gonosz szék-ülők hogyhogy maradhatnak, Ha törvény színivel sokat palástolnak, Minden gonoszságnak otalmat találnak, Ez színnel az jókra artikulust írnak.	Az gonosz szék-ülők hogyhogy maradhatnak, Ha törvény színivel sokat palástolnak, Minden latorságnak otalmat találnak, Ez színnel az jókra artikulust írnak.	Az gonosz szék-ülők hogyhogy maradhatnak, Ha törvény színivel sokat palástolnak, Minden latorságnak oltalmat találnak, Ez színnel az jókra artikulust írnak.	Az gonosz szék-ülők hogyhogy maradhatnak, Ha törvény színivel sokat palástolnak, Minden latorságnak oltalmat találnak, Ez színnel az jókra artikulust írnak.
1 8	Kemény törvényeket szegénységre szabnak, hogy igaz lelkeket tanáccsal elnyomnak, Ártatlan, vétetlen vért szentenciáznak, Mert ország szerzése csak ily okot adnak.	Kemény törvényeket szegénységre szabnak, sok igaz lelkeket tanáccsal elnyomnak, Ártatlan, vétetlen vért szentenciáznak, Mert ország szerzése csak ily okot adnak.	Kemény törvényeket szegénységre szabnak, sok igaz lelkeket tanáccsal elnyomnak, Ártatlan, vétetlen vért szentenciáznak, Mert ország szerzése csak ily okot adnak.	Kemény törvényeket szegénységre szabnak, sok igaz lelkeket tanáccsal elnyomnak, Ártatlan, vétetlen vért szentenciáznak, Mert ország szerzése csak ily okot adnak.	Kemény törvényeket szegénységre szabnak, sok igaz lelkeket tanáccsal elnyomnak, Ártatlan, vétetlen vért szentenciáznak, Mert ország szerzése csak ily okot adnak.	Kemény törvényeket szegénységre szabnak, sok igaz lelkeket tanáccsal elnyomnak, Ártatlan, vétetlen vért szentenciáznak, Mert ország végzése! – csak ily okot adnak.
1	Úr volt csak	Úr volt csak	Úr volt csak	Úr volt	Úr volt csak	Úr volt csak

9	ótlmam mind ezfélék ellen, Erős tornyom, váram ez végezés ellen, Fejemet megtartá eddig minden ellen, Kiből reménységem ezután is leszen.	ótlmam mind ezfélék ellen, Erős tornyom, váram ez végezés ellen, Fejemet megtartá eddig minden ellen, Kiből reménységem ezután is leszen.	ótlmom mind ezfélék ellen, Erős tornyom, váram ez végezés ellen, Fejemet megtartá eddig minden ellen, Kiből reménységem ezután is leszen.	ótlmam csak mind ezfélék ellen, Erős tornyom, váram ez végezés ellen, Fejemet megtartá eddig minden ellen, Kiből reménységem ezután is leszen.	oltalmom mind effélék ellen, Erős tornyom, váram ez végezés ellen, Fejemet megtartá eddig minden ellen, Kiben reménységem ezután is leszen.	ótlmam mind ezfélék ellen, Erős tornyom, váram ez végezés ellen, Fejemet megtartá eddig minden ellen, Kiből reménységem ezután is lészen.
2 0	Rajtuk én bosszúmat azon Úr megállá, Mit nekem akartak, fejekre fordítja, Bizony, mint keresik, önekik úgy adja, Bűnök szerint veszti, bizonnyal megrontja.	Rajtuk én bosszúmat azon Úr megállá, Mit nekem akartak, fejekre fordítja, Bizony, mint keresik, önekik úgy adja, Bűnök szerint veszti, bizonnyal megrontja.	Rajtuk én bosszúmat azon Úr megállá, Mit nekem akartak, fejekre fordítja, Bizony, mint keresik, önekik úgy adja, Bűnök szerint veszti, bizonnyal megrontja.	Rajtuk én bosszúmat azon Úr megállá, Mit nekem akartak, fejekre fordítja, Bizony, mint keresik, önekik úgy adja, Az hamisak dolgát másképpen választja.	Rajtuk én bosszúmat azon Úr megállá, Mit nekem akartak, fejekre fordítja, Valamint keresik, önekik úgy adja, Bűnök szerint veszti, bizonnyal megrontja.	Rajtuk én bosszúmat azon Úr megállá, Mit nekem akartak, fejekre fordította, Bizony, mint keresik, önekik úgy adja, Bűnök szerint veszti, bizonnyal megrontja.
2 1	Az Saul pártiról Dávid így könyörge, Hogy kegyetlenségét, sok irigyét nézé, Saul tanácsinak ily levelet küldé, Kilencvennegy edik nótában pengeté.	Az Saul pártiról Dávid így könyörge, Hogy kegyetlenségét, sok irigyét nézé, Saul tanácsinak ily levelet küldé, Kilencvennegy edik nótában pengeté.	Az Saul pártiról Dávid így könyörge, Hogy kegyetlenségét, sok irigyét nézé, Saul tanácsinak ily levelet küldé, Kilencvennegy edik nótában pengeté.	Az Saul pártiról Dávid így könyörge, Hogy kegyetlenségét, sok irigyét nézé, Saul tanácsinak ily levelet küldé, Kilencvennegy edik nótában jelenté.	Az Saul pártiról Dávid így könyörge, Hogy kegyetlenségét, sok irigyét nézé, Saul tanácsinak ily levelet küldé, Kilencvennegy edik nótában pengeté.	Az Saul pártiról Dávid így könyörge, Hogy kegyetlenségét, sok irigyét nézé, Saul tanácsinak ily levelet küldé, Kilencvennegy edik nótában pengeté.

95. zsoltár (RPHA 0753)

	Jancsó-kódex p. 76v	Péchi Simon- énekeskönyv p. 192	Mátéfi János kódexe p. 187r	Abasfalvi zsoltárkönyv 120r	Kövendi János- kódex p. 162	Magyari Péter kódexe p. 190
	Isten az Úr, és király az bálványozó Amaleken, Ammon nemzeten, ládájából	Isten az Úr, és király az bálványozó Amaleken, Ammon nemzeten, ládájából	K. Isten az Úr	Isten az Úr, és király az bálványozó Amaleken, Ammon nemzeten, ládájából	Isten az Úr és király	Isten az Úr, és király az bálványozó Amaleken, Ammon nemzeten, ládájából
1	Kik Istennek csudáit láttuk, kik ez hadból, ím, haza szállottunk, békével maradtunk, Jertek, ez Urat dicsirjük meg, ez Úrnak	Kik Istennek csudáit láttuk, kik ez hadból, ím, haza szállottunk, békével maradtunk, Jertek, ez Urat dicsirjük meg, ez Úrnak	Kik Istennek csudáit láttuk, kik ez hadból, ím, haza szállottunk, békével maradtunk, Jertek, ez Urat dicsirjük meg, ez Úrnak	Kik Istennek csudáit láttuk, kik az hadból, ím, haza szállottunk, békével maradtunk, Jertek, ez Urat dicsirjük meg, ez Úrnak	Kik Istennek csudáját látjuk, kik az hadból, mi, haza szállottunk, békével maradtunk, Jertek, az Urat dicsirjük meg, ez Úrnak	Kik az Istennek csudáit láttuk, kik az hadból, ím, haza szállottunk, békével maradtunk, Jertek, ez Urat dicsirjük meg, ez Úrnak

	hálákat adjunk, Jertek, minden vigasságtévő szerszámmal mind vigadozzunk!	hálákat adjunk, Jertek, minden vigasságtévő szerszámmal mind vigadozzunk!	hálákat adjunk, Jertek, minden vigasságtévő szerszámmal mind vigadozzunk!	hálákat adjunk, Jertek, minden vigasságtévő szerszámmal mind vigadozzunk!	hálákat adjunk, Jertek, minden vigasságtévő szerszámmal mind vigadozzunk!	hálákat adjunk, Jertek, minden vigasságtévő szerszámmal mind vigadozzunk!
2	Induljunk fel szép énekekkel, az sátorhoz vallástételhez szép dicsőretekkel, Mert nagy az mü Istenünk, az Úr, nagy király nagy felséggel, Mert ez hadba más olyan Isten nem lön az pogány néppel.	Induljunk fel szép énekekkel, az sátorhoz vallástételhez szép dicsőretekkel, Mert nagy az mi Istenünk, az Úr, nagy király nagy felséggel, Mert ez hadba más olyan Isten nem lön az pogány néppel.	Induljunk fel szép énekekkel, az sátorhoz vallástétellel szép dicsőretekkel, Mert nagy az mi Istenünk, az Úr, nagy király nagy felséggel, Mert ez hadba más olyan Isten nem lön az pogány néppel.	Induljunk fel szép énekekkel, az sátorhoz vallástétellel ez szép dicsőretekkel, Mert nagy az mi Istenünk, az Úr, nagy király nagy felséggel, Mert az hadba más olyan Isten nem lön az pogány néppel.	Induljunk fel szép énekekkel, az sátorhoz vallástételhez ez szép dicsőretekkel, Mert nagy az mi Istenünk, az Úr, nagy király nagy felséggel, Mert ez hadban más olyan Isten nem lön az pogány néppel.	Induljunk fel szép énekekkel, az sátorhoz vallástételekkel szép dicsőretekkel, Mert nagy az mü Istenünk, az Úr, nagy király nagy felséggel, Mert ez hadba más olyan Isten nem lön az pogány néppel.
3	Semmi az föld gyomrában nincsen, ki ez Úrnak kezében nincsen, szem előtt nincsen, Minden magos hegyek kezében, senki semmi ez Úr ellen, Az erős pogány és minden nép erőtlen ez Úr ellen.	Semmi az föld gyomrában nincsen, ki ez Úrnak kezében nincsen, szem előtt nincsen, Minden magos hegyek kezében, senki semmi ez Úr ellen, Az erős pogány és minden nép erőtlen ez Úr ellen.	Semmi az föld gyomrában nincsen, ki az Úrnak kezében nincsen, szem előtt nincsen, Minden magas hegyek kezében, senki semmi az Úr ellen, Az erős pogány és minden nép erőtlen ez Úr ellen.	Semmi az föld gyomrában nincsen, ki ez Úrnak kezében nincsen, szem előtt nincsen, Minden magos hegyek kezében, senki semmi az Úr ellen, Az erős pogány és minden nép erőtlen az Úr ellen.	Semmi az föld gyomrában nincsen, ki ez Úrnak kezébe nincsen, szem előtt nincsen, Minden magas hegyek kezében, senki semmi ez Úr ellen, Az erős pogány és minden nép erőtlen ez Úr ellen.	Semmi az föld gyomrában nincsen, ki ez nagy Úrnak kezében nincsen, szeme előtt nincsen, Az magos hegyek kezében, senki semmi ez Úr ellen, Az erős pogány és minden nép erőtlen ez Úr ellen.
4	Tengert, földet ez Úr teremte, földet, mennyet bírija, nézi, mert mind ő örökké, Jertek, térd- hajolva tiszteljük, imádjuk kezünk emelve, Jertek, boruljunk sátorához, mert teremtőnk érdemlette.	Tengert, földet ez Úr teremte, földet, mennyet bírija, nézi, mert mind ő örökké, Jertek, térd- hajolva tiszteljük, imádjuk kezünk emelve, Jertek, boruljunk sátorához, mert teremtőnk érdemlette.	Tengert, földet ez Úr teremte, földet, mennyet bírija, nézi, mert mind ő örökké, Jertek, térd- hajolva tiszteljük, imádjuk kezünk emelve, Jertek, boruljunk sátorához, mert teremtőnk érdemlette.	Tengert, földet az Úr teremte, földet, mennyet bírija, nézi, mert mind ő örökké, Jertek, térd- hajolva tiszteljük, imádjuk kezünk emelve, Jertek, boruljunk sátorához, mert teremtőnk érdemlette.	Tengert, földet ez Úr teremte, földet, mennyet bírija, nézi, mert ő mindörökké, Jertek, térd- hajolva tiszteljük, imádjuk kezünk emelve, Jertek, boruljunk sátorához, mert teremtőnk érdemlette.	Tengert, földet ez Úr teremte, a földet, mennyet ő bírija, nézi, mert mind ő örökké, Jertek, térd- hajolva tiszteljük, imádjuk kezünk emelve, Jertek, boruljunk sátorához, mert teremtőnk érdemlette.
5	Érdemlőtte, mert ő az mü Urunk, mü őneki juhái vagyunk, nyájai vagyunk, Ő gondviselésébe	Érdemlőtte, mert ő az mi Urunk, mi őneki juhái vagyunk, nyájai vagyunk, Ő gondviselésébe	Érdemlette, mert ő az mi Urunk, mi őneki juhái vagyunk, nyájai vagyunk, Ő gondviselésébe	Érdemlette, mert ő az mi Urunk, mi őneki juhái vagyunk, nyájai vagyunk, Ő gondviselésébe	Érdemlette, mert ő az mi Urunk, mi őneki juhái vagyunk, nyájai vagyunk, Ő gondviselésébe	Érdemlette, mert ő az mü Urunk, mi őneki juhái vagyunk, nyájai vagyunk, Ő gondviselésébe

	vagyunk, mindenből csak tőle várunk, Ő vőn magának, ő hordoza, ez földre általa juttunk.	vagyunk, mindenből csak tőle várunk, Ő vőn magának, ő hordoza, ez földre általa juttunk.	vagyunk, mindenből csak tőle várunk, Ő vőn magának, ő hordoza, ez földre általa juttunk.	vagyunk, mindenből csak tőle várunk, Ő vőn magának, ő hordoza, ez földre általa juttunk.	n vagyunk, mindenből csak tőle várunk, Ő vőn magának, ő hordoza, ez földre általa jutottunk.	n vagyunk, mindenből tőle várunk, Ő vőn magának, ő hordoza, ez földre általa juttunk.
6	Neki szavát hogya ma értitek, ellene ne keményüljeteK, ne versengjeteK, Mint atyáink véle feddődteK, szembe pattogtak, szökteK, Mint az pusztá földön, kísérték, neki hátaT is vetetteK.	Neki szavát hogya ma értitek, ellene ne keményüljeteK, ne versengjeteK, Mint atyáink véle feddődteK, szembe pattogtak, szökteK, Mint az pusztá földön, kísérték, neki hátaT is vetetteK.	Neki szavát hogya ma értitek, ellene ne keményüljeteK, ne versengjeteK, Mint atyáink véle feddődteK, szembe pattogtak, szökteK, Mint az pusztá földön, kísérték, neki hátaT is vetetteK.	Neki szavát ha ma értitek, ellene ne keményüljeteK, ne versengjeteK, Mint atyáink véle feddődteK, szembe pattogtak, szökteK, Mint az pusztá földön, kísérték, neki hátaT is vetetteK.	Neki szavát hogya ma értitek, ellene ne keményüljeteK, ne versengjeteK, Mint atyáink véle feddődteK, szembe pattogtak, szökteK, Mint az pusztá földön, kísérték, neki hátaT is vetetteK.	Neki szavát hogya ma értitek, ő ellene ne keményüljeteK, ne is versengjeteK, Mint atyáink véle feddődteK, szembe pattogtak, szökteK, Mint az pusztá földön, kísérték, neki hátaT vetetteK.
7	Arról most is így szól tűnekteK: az pusztában kétesek lőnek az tü eleitek, Hűtőtlenségekb ől belőlem ugyan mindent kivevének, Noha sok dolgomból előbb is engemet ismerheténeK.	Arról most is így szól tűnekteK: az pusztában kétesek lőnek az tü eleitek, Hűtőtlenségekb ől belőlem ugyan mindent kivevének, Noha sok dolgomból előbb is engemet ismerheténeK.	Arról most is így szól tűnekteK: az pusztában kétesek lőnek az tü eleitek, Hűtőtlenségekb ől belőlem ugyan mindent kivevének, Noha sok dolgomból előbb is engemet ismerheténeK.	Arról most is így szól tűnekteK: az pusztában kétesek lőnek az tü eleitek, Hűtőtlenségekb ől belőlem ugyan mindent kivevének, Noha sok dolgomból előbb is engemet ismerheténeK.	Arról most is így szól tűnekteK: az pusztában kétesek lőnek az tü eleitek, Hűtőtlenségekb el belőlem ugyan mindent kivevének, Noha sok dolgaimból előbb is engemet ismerheténeK.	Arról most is így szól tűnekteK: az pusztában kétesek lőnek az tü eleitek, Hűtlenségekből belőlem ugyan mindent kivevének, Noha dolgaimból előbb is engemet ismerheténeK.
8	Szükségükben hogY megszorultak, ottan-ottan reám állottak, ugyan megfirtattak, Egész negyven esztendeiglen engem ugyan meguntattak, Sok morgásokat túrtem, kivel engemet igen bántottak.	Szükségükben hogY megszorultak, ottan-ottan reám állottak, ugyan megfirtattak, Egész negyven esztendeiglen engem ugyan meguntattak, Sok morgásokat túrtem, kivel engemet igen bántottak.	Szükségükben hogY megszorultak, ottan-ottan reám állottak, ugyan megfirtattak, Egész negyven esztendeiglen engem ugyan meguntattak, Sok morgásokat túrtem, kivel engemet igen bántottak.	Szükségükben hogY megszorultak, ottan-ottan reám állottak, ugyan megfirtattak, Egész negyven esztendíglén engem ugyan meguntattak, Sok morgásokat túrtem, kivel engemet igen bántottak.	Szükségükben hogY megszorultak, ottan-ottan reám állottak, vígán megfirtattak, Egész negyven esztendeiglen engem ugyan meguntattak, Sok morgásokat túrtem, kivel engemet igen bántottak.	Szükségükben hogY megszorultak, ottan-ottan én reám állottak, ugyan megfirtattak, Egész negyven esztendeiglen engem ugyan meguntattak, Sok morgásokat túrtem, kivel engem igen bántottak.
9	Úgy látám, hogY eszefogyottak, törvényemtől nem is tartanak,	Úgy látám, hogY eszefogyottak, törvényemtől nem is tartanak,	Úgy látám, hogY eszefogyottak, törvényemtől nem is tartanak,	Úgy látám, hogY eszefogyottak, törvényemtől nem is tartanak,	Úgy látám, hogY eszefogyottak, törvényemtől nem is tartanak,	Úgy látám, hogY eszefogyottak, szent törvényemtől

	nem is tanulják, Haraggal azért fenyítém, hogy az jó földet ők sem látják, Hütöt mondek, hogy az nyugosztó országot ők nem bírhatják.	nem is tanulják, Haraggal azért fenyítém, hogy az jó földet ők sem látják, Hütöt mondek, hogy az nyugosztó országot ők nem bírhatják.	nem is tanulják, Haraggal azért fenyítém, hogy az jó földet ők sem látják, Hütöt mondek, hogy az nyugosztó országot ők nem bírhatják.	nem is tanulják, Haraggal azért fenyítém, hogy az jó földet ők sem látják, Hütöt mondek, hogy az nyugosztó országot ők nem bírhatják.	nem is tanulják, Haraggal azért fenyítém, hogy az jó földet ők sem látják, Hütöt mondek, hogy az nyugosztó országot ők nem bírhatják.	nem is tartanak, sőt nem is tanulják, Haraggal azért fenyítém, hogy az jó földet sem látják, Hütöt mondek, hogy az nyugotó országot ők nem bírhatják.
10	Rabbat várost mikor megvevé, Ammon- pogányt Dávid megveré, koronáját feltevé, Vagy hogy Jósafát pogányt veré, papokkal ezt éneklé, Zsoltár kilencvenötöd részében az zsidó éneklé.	Rabbat várost mikor megvevé, Ammon- pogányt Dávid megveré, koronáját feltevé, Vagy hogy Jósafát pogányt veré, papokkal ezt éneklé, Zsoltár kilencvenötöd részében az zsidó éneklé.	Rabbat várost mikor megvevé, Ammon- pogányt Dávid megveré, koronáját feltevé, Vagy hogy Jósafát pogányt veré, papokkal ezt éneklé, Zsoltár kilencvenötöd részében az zsidó éneklé.	Rabbat várost mikor megvevé, Ammon- pogányt Dávid megveré, koronáját feltevé, Vagy hogy Jósafát pogányt veré, papokkal ezt éneklé, Zsoltár kilencvenötöd részében az zsidó éneklé.	Rabbat várost mikor megvevé, Ammon- pogányt Dávid megveré, koronáját feltevé, Vagy hogy Jósafát pogányt veré, papokkal ezt éneklé, Zsoltár kilencvenötöd részében az zsidó éneklé.	Rabbat várost mikor megvevé, Ammon- pogányt Dávid megveré, koronáját feltevé, Vagy hogy Jósafát pogányt veré, papokkal ezt éneklé, Zsoltár kilencvenötöd részében az zsidó éneklé.

98. zsoltár (RPHA 1006)

	Jancsó-kódex p. 78r	Péchi Simon- énekeskönyv p. 196	Mátéfi János kódexe p. 189v	Abasfalvi zsoltárkönyv 123r	Kövendi János- kódex p. 167	Magyari Péter kódexe p. 196
1	Mondjatok új éneket, új csodát az Úr is tött, nagy kezével sok pogányt győzött.	Mondjatok új éneket, új csodát az Úr is tött, nagy kezével sok pogányt győzött.	Mondjatok új éneket, új csodát az Úr is tött, nagy kezével sok pogányt győzött.	Mondjatok új éneket, új csodát az Úr is tött, nagy kezével sok pogányt győzött.	Mondjatok új éneket, új csodát az Isten tett, nagy kezével sok pogányt győzött.	Mondjatok új éneket, új csodát az Úr is tött, nagy kezével sok pogányt győzött.
2	Az pogánytól megmentett, hogy kezével csak védett, nálunk nélkül nagy csudát szerzett.	Az pogánytól megmentett, hogy kezével csak védett, nálunk nélkül nagy csudát szerzett.	Az pogánytól megmentett, hogy kezével csak védett, nálunk nélkül nagy csudát szerzett.	Az pogánytól megmentett, hogy kezével csak védett, nálunk nélkül nagy csudát szerzett.	Az pogánytól megmentett, hogy kezével csak védett, nekünk evvel nagy csudát szerzett.	Az pogánytól megmentett, hogy kezével csak védett, nálunk nélkül nagy csudát szerzett.
3	Látni adta hatalmát, mutatá igaz voltát, az pogányon bosszúállását.	Látni adta hatalmát, mutatta igaz voltát, a pogányon bosszúállását.	Látni adta hatalmát, mutatta igaz voltát, az pogányon bosszúállását.	Látni adta hatalmát, mutatta igaz voltát, az pogányon bosszúállását.	Látni adta hatalmát, mutatja igaz voltát, az pogányon bosszúállását.	Látni adta hatalmát, mutatá igaz voltát, a pogányon bosszúállását.
4	Ezután nem mondhatja, az pogány ne tagadja, hogy nem Isten az zsidók Ura.	Ez után nem mondhatja, az pogány ne tagadja, hogy nem Isten az zsidók Ura.	Ez után nem mondhatja, az pogány ne tagadja, hogy nem Isten az zsidók Ura.	Ez után nem mondhatja, az pogány ne tagadja, hogy nem Isten az zsidók ura.	Ezután nem mondhatja, az pogány nem tagadja, hogy nem Isten az zsidók Ura.	Ez után nem mondhatja, az pogány ne tagadja, hogy nem Isten a zsidók Ura.
5	Kit atyáinknak monda, Izraelt	Kit atyáinknak monda, Izraelt	Kit atyáinknak monda, Izraelt	Kit atyáinknak monda, Izraelt	Kit atyáinknak monda, Izrael	Kit atyáinknak monda, Izráelt

	oltalmazza, hitit mi rajtunk bizonyítja.	oltalmazza, hitit mirajtunk bizonyítja.	oltalmazza, hitit mirajtunk bizonyítja.	oltalmazza, hitit mirajtunk bizonyítja.	oltalmazza, hitit mirajtunk bizonyítja.	oltalmazza, hitit mirajtunk bizonyítja.
6	Ezt az föld népe nézé, Úr diadalmát érze, az ki elmene hirdethete.	Ezt az föld népe néze, Úr diadalmát érze, az ki elmene hirdethete.	Ezt az föld népe néze, Úr diadalmát érze, az ki elmene hirdethete.	Ezt az föld népe nézze, Úr diadalmát érze, az ki elmene hirdetheté.	Ezt az föld népe nézé, Úr diadalmát érze, aki elmene, hirdethete.	Ezt az föld népe nézé, Úr diadalmát érze, aki elmene hirdetheté.
7	No tehát dicsíjétek, ez Urat hirdessétek, kürttel, trombitával zengjétek.	No tehát dicsíjétek, ez Urat hirdessétek, kürttel, trombitával zengjétek.	No tehát dicsíjétek, ez Urat hirdessétek, kürttel, trombitával zengjétek.	No tehát dicsíjétek ez Urat hirdessétek, kürttel, trombitával zengjétek.	No, tehát dicsíjétek ez Urat hirdessétek, kürttel, trombitával zengjétek.	No tehát dicsíjétek, ez Urat hirdessétek, kürttel, trombitával zengjétek.
8	Egész nemzetül jertek, nyelvetek emeljétek, szóval öszve lantot verjétek.	Egész nemzetül jertek, nyelvetek emeljétek, szóval öszve lantot verjétek.	Egész nemzetül jertek, nyelvetek emeljétek, szóval öszve lantot verjétek.	Egész nemzetül jertek, nyelvetek emeljétek, szóval öszve lantot verjétek.	Egész nemzetül jertek, nyelvetek emeljétek, szóval öszve lantot verjétek.	Egész nemzetül jertek, nyelvetek emeljétek, szóval öszve lantot verjétek.
9	Sípot, kürtöt, kintornát, hegedűt és orgonát, mutassátok vigasságtokat.	Sípot, kürtöt, kintornát, hegedűt és orgonát, mutassátok vigasságtokat.	Sípot, kürtöt, kintornát, hegedűt és orgonát, mutassátok vigasságtokat.	Sípot, kürtöt, kintornát, hegedűt és orgonát, mutassátok vigasságtokat.	Sípot, kürtöt, kintornát, hegedűt és orgonát, mutassátok vigasságtokat.	Sípot, kürtöt, kintornát, hegedűt és orgonát, mutassátok vigasságtokat.
10	Az erős király előtt, az Úr ládája előtt, mondjatok zengéssel Éneket.	Az erős király előtt, az Úr ládája előtt, mondjatok zengéssel éneket.	Az erős király előtt, az Úr ládája előtt, mondjatok zengéssel éneket.	Az Erős Király előtt, az Úr ládája előtt, mondjatok zengéssel éneket.	Az erős király előtt, az Úr ládája előtt, mondjatok zengéssel éneket.	Az erős király előtt, az Úr ládája előtt, mondjatok zengéssel éneket.
11	Most örüljön, és zengjen tenger, és benne minden, föld és valami lakik földön.	Most örüljön és zengjen, tenger és benne minden, föld és valami lakik földön.	Most örüljön és zengjen, tenger és benne minden. Föld és valami lakik földön.	Most örüljön és zengjen tenger és benne minden, föld és valami lakik földön.	Most örüljön és zengjen, tenger és benne minden föld, és valami lakik földön.	Most örüljön és zengjen, tenger és benne minden, föld és valami lakik földön.
12	Mind vizek, mind az hegyek markukat öszve verjék, hogy Uruk jó, úgy jelentessék.	Mind vizek, mind az hegyek, markukat öszve verjék, hogy Uruk jó, úgy jelentessék.	Mind vizek s mind az hegyek, szóval tapssal hirdessék, hogy Uruk jó úgy jelengessék.	Mind vizek, mind az hegyek, markukat öszve verjék, hogy Uruk jó úgy jelentessék.	Mind vizek, mind az hegyek, markokat öszve verjék, hogy Uruk jó úgy jelengessék.	Mind vizek mind az hegyek, markukat öszve verjék, hogy Uruk jó úgy jelentessék.
13	Országát hogy meglássa, imhol jó, hogy megjárja, ez világot törvényre hívja.	Országát hogy meglássa, imhol jó hogy megjárja ez világot törvényre hívja.	Országát hogy meglássa, imhol jó hogy megjárja, ez világot törvényre hívja.	Országát hogy megjárja, imhol jó, hogy meglássa, ez világot törvényre hívja.	Országát hogy meglássa, imhol jó hogy megjárja, ez világot törvényre hívja.	Országát hogy meglássa, imhol jó, hogy megjárja, ez világot törvényre hívja.
14	Népének igazságát, mindeneknek jutalmát, igazán fizeti meg dolgát.	Népének igazságát, mindeneknek jutalmát, igazán fizeti meg dolgát.	Népének igazságát, mindeneknek jutalmát, igazán fizeti meg dolgát.	Népének igazságát, mindeneknek jutalmát, igazán fizeti meg dolgát.	Népének igazságát, mindeneknek jutalmát, igazán fizeti meg zsoldját.	Népének igazságát, mindeneknek jutalmát, igazán fizeti meg dolgát.
15	Nagy szerencsén	Nagy szerencsén meg	Nagy szerencsén	Nagy szerencsén	Nagy szerencsén	Nagy szerencsén

	megveré, Dávid az pogányt töre, kilencven- nyolcad részben ezt szerze.	vere, Dávid az pogányt töre, kilencven- nyolcad részben ezt szerze.	megvere, Dávid az pogányt töre kilencven- nyolcad részben ezt szerze.	megvere, Dávid az pogányt, töre, kilencvennyolc részben ezt szerzé.	megvere, Dávid az pogányt töre, kilencvennyolc részben ezt szerze.	megveré, Dávid a pogányt töre, kilencven- nyolcad részben ezt szerzé.
--	--	--	---	--	---	---

119. zsoltár (RPHA 0069)

	Jancsó-kódex p. 90v	Péchi Simon- énekeskönyv p. 235	Mátéfi János kódexe p. 215r	Abasfalvi zsoltárkönyv 150v	Kövendi János-kódex p. 205	Magyari Péter kódexe p. 243
	Absalom vagy Saul előtt búdosva kévánczik az sátorhoz tanolni, és cselekedni jót, mert az pietás egészen jó	Absalom vagy Saul előtt búdosva kévánczik az Sátorhoz tanolni, s cselekedni jót, mert az Pietas egészen jó	Absalom vagy Saul előtt búdosva kévánczik az sátorhoz tanolni s cselekedni jót mert az pietás egészen jó	Absolon vagy Saul előtt búdosva kívánczik az sátorhoz tanolni, cselekedni jót, mert az pietas egészen jó	Absolon vagy Saul előtt búdosva kívánczik az sátorhoz tanulni, s cselekedni jót, mert az pietas egészen jó	Absalom vagy Saul előtt búdosva kévánczik az sátorhoz tanolni, s cselekedni jót, mert az pietas egészen jó
1 Aleph	Az ki éltig az törvént tartja, ki bódog, ha éppen járja, ki az ígét jó kedvvel hallja, ó, ki bódog, ha fogadja.	Az ki éltig az törvént tartja, ki bódog, ha éppen járja, ki az ígét jó kedvvel hallja, ó, ki bódog, ha fogadja.	Az ki éltig az törvént tartja, ki bódog, ha éppen járja, ki az ígét jó kedvvel hallja, ó, ki bódog, ha fogadja.	Az ki éltig az törvént tartja, ki bódog, ha éppen járja, ki az ígét jó kedvvel hallja, ó, ki bódog, ha fogadja.	Az ki éltig a' törvént tartja, mely boldog, ha éppen járja, ki az ígét jó kedvvel hallja, ó, ki boldog, ha fogadja.	Az ki éltig az törvént tartja, ki boldog, ha éppen járja, ki az ígét jó kedvvel hallja, ó, ki boldog, ha fogadja.
2	Büntől tisztán, szöplőtelen él, ki Úr ösvényén jár és él, kit, Uram, kemény fenyítéssel, tartanunk hagysz tökélettel.	Büntől tisztán, szeplőtelen él, ki Úr ösvényin jár és él, kit, Uram, kemény fenyítéssel, tartanunk hagysz tökélettel.	Büntől tisztán, szeplőtelen él, ki Úr ösvényén jár és él, kit, Uram, kemény fenyítéssel, tartanunk hagysz tökélettel.	Büntől tisztán, szeplőtelen él, ki Úr ösvényén jár és él, kit, Uram, kemény fenyítéssel, tartanunk hagysz tökélettel.	Büntől tiszta, szeplőtelen él, ki Úr ösvényén jár és kél, kit, Uram, kemény fenyítéssel, tartanunk hagysz tökélettel.	Büntől tisztán, szeplőtelen él, ki Úr ösvényén jár és kél, kit, Uram, kemény fenyítéssel, tartanunk hagysz tökélettel.
3	Segélj tartanom törvényedet, szabjam ahhoz erkölcsömet, mert én úgy nem vallok szemérmet, ha csak azon tartom szememet.	Segélj tartanom törvényedet, szabjam ahhoz erkölcsömet, mert én úgy nem vallok szemérmet, ha csak azon tartom szememet.	Segélj tartanom törvényedet, szabjam ahhoz erkölcsömet, mert én úgy nem vallok szemérmet, ha azon tartom szememet.	Segéld tartanom törvényedet, szabjam ahhoz erkölcsömet, mert én úgy nem vallok szemérmet, ha csak azon tartom szememet.	Segélj tartanom törvényedet, szabjam ahhoz erkölcsömet, mert én úgy nem vallok szemérmet, ha azon tartom szememet.	Segélj tartanom törvényedet, szabjam ahhoz erkölcsömet, mert én úgy nem vallok szemérmet, ha csak azon tartom szememet.
4	Akkor neked nagy hálát adok, minden jót hogy megtanulok, utadon erőm szerént járok, csak ne hagyj el, szót fogadok.	Akkor neked nagy hálát adok, minden jót hogy megtanulok, utadon erőm szerént járok, csak ne hagyj el, szót fogadok.	Akkor neked nagy hálát adok, minden jót hogy megtanulok, utadon erőm szerént járok, csak ne hagyj el, szót fogadok.	Akkor neked nagy hálát adok, minden jót hogy megtanulok, utadon erőm szerén járok, csak ne hagyj el, szót fogadok.	Akkor neked nagy hálát adok, minden jót hogy megtanulok, utadon erőm szerint járok, csak ne hagyj el, szót fogadok.	Akkor neked nagy hálát adok, minden jót hogy megtanulok, utadon erőm szerént járok, csak ne hagyj el, szót fogadok.
5 Beth	Latorból jó ifjú	Latorból jó ifjú	Latorból jó ifjú	Latorból jó ifjú	Latorból jó ifjú	Latorból jó ifjú

	mint lehet? Így, ha tartja törvényedet, ím, igen keresem kedvedet, ne hagyj tévednem el innen!	mint lehet? Így, ha tartja törvényedet, ím, igen keresem kedvedet, ne hagyj tévednem el innen!	mint lehet? Így, ha tartja törvényedet, ím, igen keresem kedvedet, ne hagyj tévednem el innen!	mint lehet? Így, ha tartja törvényedet, már igen keresem kedvedet, ne had tévednem el innen!	mint lehet? Így, ha tartja törvényedet, ím, igen keresem kedvedet, ne hadd tévedni elmémet!	mint lehet? Így, ha tartja törvényedet, ím, igen keresem kedvedet, ne hagyj eltévednem innen!
6	Oltva, rejtve szerzetid bennem, ellened hogy ne vétkezzem, tanítsd meg dekrétomidra lelkem, kin felségedet dicsírfem.	Oltva, rejtve szerzetid bennem, ellened hogy ne vétkezzem, tanítsd dekrétomidra lelkem, kin felségedet dicsírfem.	Oltva, rejtve szerzettidet bennem, ellened hogy ne vétkezzem, tanítsd dekrétomidra lelkem, kin felségedet dicsírfem.	Oltva, rejtve szerzésid bennem, ellened hogy ne vétkezzem, taníts meg dekrétomidra lelkem, kin felségedet dicsírfem.	Oltva, rejtve szerzésed bennem, ellened hogy ne vétkezzem, taníts meg dekrétumodra lelkem, kin felségedet dicsírfem.	Oltva, rejtve szerzetid bennem, ellened hogy ne vétkezzem, taníts dekrétumidra lelkem, kin felségedet dicsírfem.
7	Mert úgy szokom meg törvényedet, untalan mondom igédet, feljebb szeretem, hogynem kincset, utad járnom, hogynem mindent.	Mert úgy szokom meg törvényedet, untalan mondom igédet, feljebb szeretem, hogynem kincset, utad járnom, hogynem mindent.	Mert úgy szokom meg törvényedet, untalan mondom igédet, feljebb szeretem, hogynem kincset, utad járnom, hogynem mindent.	Mert úgy szokom meg törvényedet, untalan mondom igédet, feljebb szeretem, hogynem kincset, utad járnom, hogynem mindet.	Mert úgy szokom meg törvényedet, untalan mondom igédet, feljebb szeretem, hogysen kincset, utad járnom, hogynem mindent.	Mert úgy szokom meg törvényedet, untalan mondom igédet, feljebb szeretem, hogynem kincset, utad járnom, hogynem mindent.
8	Vétetlen az igazat tartom, szerzetidről gondolkodom, ha megvissz, abba nyájaskodom, azt soha én nem tágitom.	Vétetlen az igazat tartom, szerzetidről gondolkodom, ha megvissz, abba nyájaskodom, azt soha én nem tágitom.	Vétetlen az igazat tartom, szerzetidről gondolkodom, ha megvissz, abba nyájaskodom, azt soha én nem tágitom.	Vétetlen az igazat tartom, szerzetidről gondolkodom, ha megvissz, abba nyájaskodom, azt soha én nem tágitom.	Vétetlen az igazat tartom, szerzésidről gondolkodom, ha megvissz, abban nyájaskodom, azt soha én nem tágitom.	Vétetlen az igazat tartom, szerzetidről gondolkodom, ha megvissz, abba nyájaskodom, azt soha én nem tágitom.
9 Gimel	Az életre vígy meg engemet, tartsam vígan törvényedet, nyisd, világosíts szemeimet, lássam igéd bölcs értelmét!	Az életre vígy meg engemet, tartsam vígan törvényedet, nyisd, világosíts szemeimet, lássam igéd bölcs értelmét!	Az életre vígy meg engemet, tartsam vígan törvényedet, nyisd, világosíts szemeimet, lássam igéd bölcs értelmét!	Az életre vígy meg engemet, tartsam vígan törvényedet, nyisd, világosíts szemeimet, lássam igéd bölcs értelmét!	Az életre vígy meg engemet, tartsam vígan törvényedet, nyisd, világosíts szívemet, lássam igéd bölcs értelmét!	Az életre vígy meg engemet, tartsam vígan törvényedet, nyisd, világosítsd szemeimet, lássam igéd bölcs értelmét!
10	Gyámoltalan vendég, búdosom, házadnál igéd sem hallom, vígy haza, mert házad óhajtóm, ne rejts azt, kibe nyugolmom!	Gyámoltalan vendég, búdosom, házadnál igéd sem hallom, vígy haza, mert házad óhajtóm, ne rejts azt, kibe nyugolmom!	Gyámoltalan vendég, búdosom, házadnál igéd sem hallom, vígy haza, mert házad óhajtóm, ne rejts azt, kibe nyugolmom!	Gyámoltalan vendég, búdosom, házadnál igéd sem hallom, vígy haza, mert házad óhajtóm, ne rejts azt, kibe nyugolmom!	Gyámoltalan vendég, búdosom, házadnál igéd sem hallom, vígy haza, hozzád óhajtozom, ne rejts azt, kiben nyugalmam!	Gyámoltalan vendég, búdosom, házadnál igéd sem hallom, vígy haza, még házad óhajtóm, ne rejts azt, kibe nyugolmom!
11	Jól tudom,	Jól tudom,	Jól tudom,	Jól tudom,	Jól tudom,	Jól tudom,

	bánod és átkozod, kik nem élnek úgy, mint mondod, ments ki, lásd, mely szidalmat látok, hogy úgy élek, az mint jóllod.	bánod és átkozod, kik nem élnek úgy, mint mondod, ments ki, lásd, mely szidalmat látok, hogy úgy élek, az mint jóllod.	bánod és átkozod, kik nem élnek úgy, mint mondod, ments ki, lásd, mely szidalmat látok, hogy úgy élek, az mint jóllod.	bánod és átkozod, kik nem élnek úgy, mint mondod, ments ki, lásd, mely szidalmat látok, hogy úgy élek, az mint jóllod.	bánod és átkozod, kik nem élnek úgy, mint mondod, ments ki, lásd, mely szidalmot látok, hogy úgy élek, a' mint szöllok.	bánod és átkozod, kik nem élnek úgy, mint mondod, ments ki, lásd, mely szidalmat látok, hogy úgy élek, a' mint jóllod.
12	Saul mind reám szól urakkal, de én csak járok igazzal, minden kedvem te útáiddal, igíd tart engem tanácssal.	Saul mind reám szól urakkal, de én csak járok igazzal, minden kedvem te útáiddal, igíd tart engem tanácssal.	Saul mind reám szól urakkal, de én csak járok igazzal, minden kedvem te útáiddal, igíd tart engem tanácssal.	Saul mind reám szól urakkal, de én járok csak igazzal, minden kedvem te útáiddal, igéd tart engem tanácssal.	Saul mind reám szól urakkal, de én csak járok igazzal, minden kedvem te útáiddal, igíd tart engem tanácssal.	Saul mind reám szól urakkal, de én csak járok igazzal, minden kedvem te útáiddal, igíd tart engem tanácssal.
13 Daleť	Az porba, sírhoz jutott lelkem, ígért életem add érnem, lám, ügyem mind neked jelentem, te oktatsz, mit kell művelnem.	Az porba, sírhoz jutott lelkem, ígért életem add érnem, lám, ügyem mind neked jelentem, te oktatsz, mit kell mívelnem.	Az porba, sírhoz jutott lelkem, ígért életem add érnem, lám, ügyem mind neked jelentem, te oktatsz, mit kell mívelnem.	Az porba, sírhoz jutott lelkem, ígért életem add érnem, lám, ügyem mind neked jelentem, te oktatsz, mit kell mívelnem.	Az porba, sírhoz jutott lelkem, ígért életem add érnem, lám, ügyem mind neked jelentem, te oktatsz, mit kell mívelnem.	Az porba, sírhoz jutott lelkem, ígért életem add érnem, lám, ügyem mind neked jelentem, te oktatsz, mit kell mívelnem.
14	Utad tanulnom is vígy engem, dolgaidat had beszéljem, mert kívánva elolvadt lelkem, mint fogadtad, vidíts szívem!	Utad tanulnom is vígy engem, dolgaidat had beszéljem, mert kívánva elolvadt lelkem, mint fogadtad, vidíts szívem!	Utad tanulnom is vígy engem, dolgaidat had beszéljem, mert kívánva elolvadt lelkem, mint fogadtad, vidíts szívem!	Utad tanulnom is vígy engem, dolgaidat had beszéljem, mert kívánva elolvadt lelkem, mint fogadtad, vidíts szívem!	Utad tanulni is vígy engem, dolgaidat had beszéljem, mert kívánva elolvadt lelkem, mint fogadtad, vidíts szívem!	Utad tanulnom is vígy engem, dolgaidat had beszéljem, mert kívánva elolvadt lelkem, mint fogadtad, vidíts szívem!
15	Lelkemet hamisra ne ereszd, igídet tisztán ismertesd, mert választottam tökéletet, nézem csak te törvényedet.	Lelkemet hamisra ne ereszd, igídet tisztán ismertesd, mert választottam tökéletet, nézem csak te törvényedet.	Lelkemet hamisra ne ereszd, igédet tisztán ismertesd, mert választottam tökéletet, nézem csak te törvényedet.	Lelkemet hamisra ne ereszd, igídet tisztán esmertesd, mert választottam tökéletet, nézem csak te törvényedet.	Lelkemet hamisra ne ereszd, igídet tisztán megérted, mert választottam tökéletet, nézem csak te törvényedet.	Lelkemet hamisra ne ereszd, igídet tisztán ismertesd, mert választottam tökéletet, nézem csak te törvényedet.
16	Énbennem törvényed felmetszett, ne szégyeníts meg hűtömet, fejts ki veszélyből bús lelkemet, futva nyomom	Énbennem törvényed felmetszett, ne szégyeníts meg hűtömet, fejts ki veszélyből bús lelkemet, futva nyomom	Énbennem törvényed felmetszett, ne szégyeníts meg hűtömet, fejts ki veszélyből bús lelkemet, futva nyomom	Énbennem törvényed felmetszett, ne szégyeníts meg hűtömit, fejts ki veszélyből bús lelkemet, futva nyomom	Énbennem törvényed felmetszett, ne szégyeníts meg hűtömet, fejts ki veszélyből bús lelkemet, futva nyomom	Énbennem törvényed felmetszett, ne szégyeníts meg hűtömet, fejts ki veszélyből bús lelkemet, futva nyomom

	ösvényedet.	ösvényedet.	ösvényedet.	ösvényedet.	ösvényedet.	ösvényedet.
17 He	He Lábomat vezesd, tarts lelket, tartsam éltig szerzésidet, vígy meg, had tanuljam igídet, tartsam éppen törvényedet.	Lábomat vezesd, tarts lelket, tartsam éltig szerzésedet, vígy meg, had tanuljam igídet, tartsam éppen törvényedet.	Lábamot vezesd, tarts lelket, tartsam végig szerzésidet, tedd bölcsé, tudóssá szívemet, tartsam éppen törvényedet.	Lábomat vezesd, tarts lelket, tartsam éltig szerzésidet, vígy meg, had tanoljam igídet, tartsam éppen törvényedet.	Lábomat vezesd, tarts lelket, tartsam éltig szerzésedet, vígy meg, had tanuljam igídet, tartsam éppen törvényedet.	Lábomot vezesd, tarts lelket, tartsam éltig szerzésidet, vígy meg, had tanuljam igídet, tartsam éppen törvényedet.
18	Ösvényiden vezess engemet, mert ahhoz tudod kedvemet, marha gondtól téríts eszemet, fordíts tefeléd elmémet!	Ösvényiden vezess engemet, mert ahhoz tudod kedvemet, marha gondtól téríts eszemet, fordíts tefeléd elmémet!	Ösvényiden vezess engemet, mert ahhoz tudod kedvemet, marha gondtól téríts eszemet, fordíts tehozzád elmémet!	Ösvényiden vezess engemet, mert ahhoz tudod kedvemet, marha gondtól téríts eszemet, fordíts tefeléd elmémet!	Ösvényeden vezess engemet, mert ahhoz tudod kedvemet, marha gondtól téríts eszemet, fordíts tefeléd elmémet!	Ösvényidez vezess engemet, mert ahhoz tudod kedvemet, marha gondtól téríts eszemet, fordíts tefeléd elmémet!
19	Orcám tartóztasd, bünt ne lássak, életet törvénnyel tartsak, add fogadt jódat, lám, nem hadlak, had szeretve szolgáljalak!	Orcám tartóztasd, bünt ne lássak, életet törvénnyel tartsak, add fogadt jódat, lám, nem hadlak, had szeretve szolgáljalak!	Orcám tartóztasd, bünt ne lássak, útaidban éltig járjak, add fogadt jódat, lám, nem hadlak, had szeretve szolgáljalak!	Orcám tartóztasd, bünt ne lássak, életet törvénnyel tartsak, add fogadt jódat, lám, nem hadlak, had szeretve szolgáljalak!	Orcám tartóztasd, bünt ne lássak, életet törvénnyel tartsak, add fogadt jódat, lám, nem hadlak, had szeretve szolgáljalak!	Orcám tartóztasd, bünt ne lássak, életet törvénnyel tartsak, add fogadt jódat, lám, nem hadlak, had szeretve szolgáljalak!
20	Tartok szégyentől, kitől megments, mert jó igíddel csak éltetsz, jó voltodból engem ne vesztesz, lám, törvényed nálam kedves.	Tartok szégyentől, kitől megments, mert jó igíddel csak éltetsz, jó voltodból engem ne vesztesz, lám, törvényed nálam kedves.	Tartok szégyentől, kitől ments meg, mert igazításoddal éltetsz, jó voltodból engem ne vesztesz, lám, törvényed nálam kedves.	Tartok szégyentől, kitől megments, mert jó igíddel csak éltetsz, jó voltodból engem ne vesztesz, lám, törvényed nálam kedves.	Tartok szégyentől, kitől megments, mert jó igíddel csak éltetsz, jó voltodból engem ne vesztesz, lám, törvényed nálam kedves.	Tartok szégyentől, kitől megments, mert jó igíddel csak éltetsz, jó voltodból engem ne vesztesz, lám, törvényed nálam kedves.
21 Vav	Bús fejemmel tégy jól, ótalmazd, fogadásod ne halogasd, bosszontómna k had adjak választ, hogy veti az hozzád bizást.	Bús fejemmel tégy jól, ótalmazd, fogadásod ne halogasd, bosszontómna k had adjak választ, hogy veti az hozzád bizást.	Bús fejemmel tégy jól, ótalmazd, fogadásod ne halogasd, bosszontómna k had adjak választ, hogy veti az hozzád bizást.	Bús fejemmel tégy jól, ótalmazd, fogadásod ne halogasd, bosszontómna k had adjak választ, hogy veti az hozzád bizást.	Bús fejemmel tégy jól, oltalmazd, fogadásod ne halogasd, bosszontóimna k had adjak választ, hogy veti az hozzád bizást.	Bús fejemmel tégy jól, oltalmazd, fogadásod ne halogasd, bosszontómna k had adjak választ, hogy veti az hozzád bizást.
22	Uram, igaz igídet számtól ne fogd el, mert függök szódtól, úgy nem állok el az igaztól, nem	Uram, igaz igídet számtól ne fogd el, mert függök szódtól, úgy nem állok el az igaztól, nem	Uram, igaz igédet számtól ne fogd el, mert függök szódtól, úgy nem állok el az igaztól, nem	Uram, igaz igídet számtól ne fogd el, mert függök szódtól, úgy nem állok el az igaztól, nem	Uram, igaz igídet számtól ne fogd el, mert függök szódtól, úgy nem állok el az igaztól, nem	Uram, igaz igídet számtól ne fogd el, mert függök szódtól, úgy nem állok el az igaztól, nem

	szűnöm meg jó dologtól.	szűnöm meg jó dologtól.	szűnöm törvény őrzéstől.	szűnöm meg jó dologtól.	szűnöm meg jó dolgoktól.	szűnöm meg jó dologtól.
23	De ha hon szabadon lakhatom, törvényed is inkább tartom, azt uraktól én sem általlom, sőt, előttök hasogatom.	De ha hon szabadon lakhatom, törvényed is inkább tartom, az uraktól én sem általlom, sőt, előttök hasogatom.	De ha hon szabadon lakhatom, törvényed is inkább tartom, azt uraktól én sem általlom, sőt, előttök hasogatom.	De ha hon szabadon lakhatom, törvényed is inkább tartom, azt uraktól én sem általlom, sőt, előttök hasogatom.	De ha hon szabadon lakhatom, törvényed is inkább tartom, az uraktól én sem általlom, sőt, előttök hasogatom.	De ha hon szabadon lakhatom, törvényed is inkább tartom, azt uraktól én sem általlom, sőt, előttök hasogatom.
24	Ó, mely leszen gyönyörűségem, tartanom, az mit szerettem, könyvedre vetem kezem, azt beszéllem, emlegetem.	Ó, mely leszen gyönyörűségem, tartanom, az mit szerettem, könyvedre vetem kezem, azt beszéllem, emlegetem.	Ó, mely leszen gyönyörűségem, tartanom, az mit szerettem, mindkét kezemmel azt őrzem, azt beszéllem, emlegetem.	Ó, mely szépen gyönyörűségem, tartanom, az mit szerettem, szeretett könyvedre vettem kezem, azt beszéllem, emlegetem.	Ó, mely leszen gyönyörűségem, tartanom, a' mit szerettem, szerettem, s könyvedre vettem kezem, azt beszéllem s emlegetem.	Ó, mely leszen gyönyörűségem, tartanom, a' mit szerettem, szerettem, könyvedre vettem kezem, azt beszéllem emlegetem.
25 Zain	Sok bumba tart szód és reménség, már az mint fogadtad, vígy meg! Háborúmban mert csak az éltet, csak vigasztal egy ígíret.	Sok bumba tart szód és reménség, már az mint fogadtad, vígy meg! Háborúmban mert csak az éltet, csak vigasztal egy ígíret.	Sok bumba tart szód és reménség, már az mint fogadtad, vígy meg! Háborúmban mert csak az éltet, csak vigasztal egy ígíret.	Sok bumba tart szód és reménség, már az mint fogadtad, vígy meg! Háborúmban mert csak az éltet, csak vigasztal egy ígíret.	Sok bumba tart szód és reménség, már a' mint fogadtad, vígy meg! Háborúmban mert csak az éltet, csak vigasztal egy ígíret.	Sok bumba tart szód és reménség, már a' mint fogadtad, vígy meg! Háborúmban mert csak az éltet, csak vigasztal egy ígíret.
26	Vaj hogy csúfolnak az felvalók, útaidból ki sem tartok, régi dolgidra ottan fogok, ott vigasztalást találok.	Vaj hogy csúfolnak az felvalók, útaidból ki sem tartok, régi dolgidra ottan fogok, ott vigasztalást találok.	Vaj hogy csúfolnak az kevélyek, útaidból ki sem térek, régi dolgidra mert tekintek, onnat vigasztalást veszek.	Vaj hogy csúfolnak az fellátók, útaidból ki sem tartok, régi dolgidra ottan fogok, ott vigasztalást találok.	Vaj hogy csúfolnak a' fennjárók, útaidból ki sem tartok, régi dolgidra ottan fogok, ott vigasztalást találok.	Vaj hogy csúfolnak az felvalók, útaidból ki sem tartok, régi dolgidra ottan fogok, ott vigasztalást találok.
27	Az ország vakságát is látom, hogy elhagyott, iszonyodom, én búdosván is veled tartom, ígídet kedvest dúdoló.	Az ország vakságát is látom, hogy elhagyott, iszonyodom, én búdosván [...]	Az gonoszok vakságát látom, hogy elhadtak, iszonyodom, én búdosván is veled tartom, ígídet kedvest tanulom.	Az ország vakságát is látom, hogy elhagyott, iszonyodom, én búdosván is veled tartom, ígídet kedvest dúdoló.	Az ország vakságát is látom, hogy elhagyott, iszonyodom, én búdosván is veled tartom, ígídet kedvest dúdoló.	Az ország vakságát is látom, hogy elhagyott, iszonyodom, én búdosván is veled tartom, ígídet kedvest dúdoló.
28	Kedves ígídet éjjel is tartom, tiszteletidet gondolom, mindenütt mindenha ez dolgom, szent hagyományida		Kedves ígídet éjjel tanulom, tiszteletidet formálok, mindnütt mindenha ez dolgom, szent hagyományida	Kedves ígídet éjjel is tartom, tiszteletidet gondolom, mindenütt mindaha ez dolgom, szent hagyományida	Kedves ígídet éjjel is tartom, tiszteletidet gondolom, mindenütt mindenha az dolgom, szent hagyományida	Kedves ígídet éjjel is tartom, tiszteletidet gondolom, mindenütt mindenha ez dolgom, szent hagyományida

	t tartom.		t tartom.	t tartom.	t tartom.	t tartom.
29 Heth	Itt részem, itt marhám, ezt mondtam, hogymeg beszédedet megtartsam, szű szakadván előtted mondtam, szód szerént tarts meg, láss hozzám!		Itt részem, itt marhám, ezt mondtam, hogymeg beszédedet megtartsam, szí szakadván előtted mondtam, szód szerént tarts meg, láss hozzám!	Itt részem, itt marhám, ezt mondtam, hogymeg beszédidet megtartsam, szű szakadván előtted mondtam, szód szerént tarts meg, láss hozzám!	Itt részem, itt marhám, ezt mondtam, hogymeg beszédedet megtartsam, szű szakadván előtted mondtam, szód szerént tarts meg, s láss hozzám!	Itt részem, itt marhám, ezt mondtam, hogymeg beszédedet megtartsam, szű szakadván előtted mondtam, szód szerént tarts meg, láss hozzám!
30	Vétkes erkölcsömre tekintek, igyes utadra térek, nem halasztok, térni sietők, szerzetidre kedvvel megyek.		Vétkes erkölcsömre tekintek, igyes utadra térek, nem halasztok, térni sietők, szerzetidre kedvvel megyek.	Vétkes erkölcsömre tekintek, igyes utadra térek, nem halasztok, térni sietők, szer[ze]tidre kedvvel megyek.	Vétkes erkölcsömre tekintek, igyes utadra térek, nem halasztom, térni sietők, szerzetidre kedvvel megyek.	Vétkes erkölcsömre tekintek, igyes utadra térek, nem halasztok, térni sietők, szerzetidre kedvvel megyek.
31	Az gonoszok töriben estem, törvényid úgy sem feledtem, sőt, éjféltor énekhez költem, igédről neved dicsírtém.		Az gonoszok töriben estem, törvényed úgy sem feledtem, sőt, éjféltor énekhez költem, igédről neved dicsírtém.	Az gonoszok töriben estem, törvényed úgy sem feledtem, sőt, éjféltor énekhez költem, igédről neved dicsírtém.	Az gonoszok töriben estem, törvényed úgy sem feledtem, sőt, éjféltor [?]éhez költem, igédről neved dicsírtém.	Az gonoszok töriben estem, törvényid úgy sem feledtem, sőt, éjféltor énekhez költem, igédről neved dicsírtém.
32	Nyájasságom hatszáz jámborral, szent útidon járókkal, lám, ez föld rakva jó voltoddal, tégy bölcsé tudományodda l!		Nyájasságom minden jámborral, szent útidon járókkal, lám, ez föld rakva jó voltoddal, tégy bölcsé tudományodda l!	Nyájasságom hatszáz jámborral, szent útidon járókkal, lám, az föld rakva jó voltoddal, tégy bölcsé tudományodda l!	Nyájasságom hatszáz jámborral, szent útidon járókkal, lám, ez föld rakva jó voltoddal, tégy bölcsé tudományodda l!	Nyájasságom hatszáz jámborral, szent útidon járókkal, lám, ez föld rakva jó voltoddal, tégy bölcsé tudományodda l!
33 Teth	Könyöröld meg, vidd meg szolgádat, lássa már fogadásodat, jó hütöt adj, értelmet, vallást, mert hiszem mind mondásídat.		Könyöröld meg, vidd meg szolgádat, lássa már fogadásodat, jó hütöt adj, értelmet, vallást, mert hiszem mind mondásídat.	Könyöröld meg, vidd meg szolgádat, lássa már fogadásodat, jó hütöt adj, értelmet, vallást, mert hiszem mind mondásídat.	Könyöröld meg, vidd meg szolgádat, lássa már fogadásodat, jó hütöt adj, értelmet, vallást, mert hiszem mind mondásídat.	Könyöröld meg, vidd meg szolgádat, lássa már fogadásídat, jó hütöt adj, értelmet, vallást, mert hiszem mind mondásídat.
34	Ostorod után már jól élek, azelőtt igen tévelygek, jó vagy és jótevő had értsék, igédbbe tedd azt, bölcs		Ostorod után már jól élek, azelőtt igen tévelygek, jó vagy és jótevő had értsék, igédbbe tedd azt, bölcs	Ostorod után már jól élek, azelőtt igen tévelygek, jó vagy és jótevő had értsék, igédbbe tedd azt, bölcs	Ostorod után már jól élek, azelőtt igen tévelygek, jó vagy és jótevő had értsék, igédbbe tedd azt, bölcs	Ostorod után már jól élek, azelőtt igen tévelygek, jó vagy és jó tévő had értsék, igédbbe tedd azt, bölcs

	legyek!		legyek!	legyek!	legyek!	legyek!
35	Szólnak urak, rágnak hamisan, noha törvént tartom tisztán, ez örömöm, ezt járom vígan, ők elhíztak urok után.		Szólnak urak, rágnak hamisan, noha törvént tartom tisztán, ez örömöm, ezt járom vígan, ők elhíztak urok után.	Szólnak urak, rágnak hamisan, noha törvént tartom tisztán, ez örömöm, ezt járom vígan, ők elhíztak urok után.	Szólnak urak, rágnak hamisan, noha törvént tartom tisztán, ez örömöm, ezt járom vígan, ők elhíztak urok után.	Szólnak urak, rágnak hamisan, noha törvént tartom tisztán, ez örömöm, ezt járom vígan, ők elhíztak urok után.
36	Így jó tanolni, mint én jártam, verve mondásidhoz szoktam, szád beszédit jobbnak tartottam, hogynem hallom, kincsem látnám.		Így jó tanolni, mint én jártam, verve mondásidhoz szoktam, szád beszédit jobbnak tartottam, hogynem halom kencsem látnám.	Így jó tanolni, mint én jártam, verve mondásodhoz szoktam, szád beszédit jobbnak tartottam, hogynem halom kincsem látnám.	Így jó tanulni, mint én jártam, verve mondásidhoz szoktam, szád beszédit jobbnak tartottam, hogynem halom kincsem látnám.	Így jó tanolni, mint én jártam, verve mondásidhoz szoktam, szád beszédit jobbnak tartottam, hogynem halom kincsem látnám.
37 Jod	Kezed vetett engem ez búra, vígy haza, ott tégy tudóssá, az sok jámbor örömmel lássa, hogy hütömet szód nem csalta.		Kezednek vagyok alkotmánya, tégy értelmessé, tudóssá, az sok jámbor örömmel lássa, hogy hütömet szód nem csalta.	Kezed vetett engemet ez búra, vígy haza, ott tégy, tudóssá, az sok jámbor örömmel lássa, hogy hütömet szód nem csolta.	Kezed vetett engem ez búra, vígy haza, ott tégy, tudóssá, az sok jámbor örömmel lássa, hogy hütömet szód nem csalta.	Kezed vetett engem az búra, vígy haza, ott tégy, tudóssá, a' sok jámbor örömmel lássa, hogy hütömöt szód nem csalta.
38	Azt tudom, szód igaz s tökélet, azért méltán versz engemet, de vígy meg, vigasztald lelkemet, szód szerént ne hadd hütömet!		Azt tudom, igaz ítéleted, azért méltán versz engemet, de vígy meg, vigasztald lelkemet, szód szerént ne hadd hütömet!	Azt tudom, szód igaz s tökélet, azért méltán versz engemet, de vígy meg, vigasztald lelkemet, szód szerént ne hadd hütömet!	Azt tudom, szód igaz s tökélet, azért méltán versz engemet, de vígy meg, vigasztald lelkemet, szód szerint ne hadd hütömet!	Azt tudom, szód igaz s tökélet, azért méltán versz engemet, de vígy meg, vigasztald lelkemet, szód szerént ne hadd hütömet!
39	Szerelmem, kedvem csak törvényed, vígy meg azért, add kegyelmed! kik reám törnek, szégyenítsed, lám, minden dolgom törvényed.		Szerelmem, kedvem csak törvényed, vígy meg azért, add kegyelmed! kik reám törnek, szégyenítsed, lelkemmel törvényed örzesd.	Szerelmem, kedvem csak törvényed, vígy meg azért, add kegyelmed! kik reám törnek, szégyenítsed, lám, minden dolgom törvényed.	Szerelmem s kedvem csak törvényed, vígy meg azért, add kegyelmed! kik reám törnek, szégyenítsed, lám, minden dolgom törvényed.	Szerelmem, kedvem csak törvényed, vígy meg azért, add kegyelmed! kik reám törnek, szégyenítsed, lám, minden dolgod törvényed.
40	Sok szentid velem had éljenek, az kik törvényidhez értnek,		Sok szentid hozzám had térjenek, az kik törvényedhez	Sok szentid velem had éljenek, akik törvényidhez értnek,	Sok szentid velem had éljenek, a' kik törvényedhez értnek,	Sok szentid velem had éljenek, a' kik törvényedhez értnek,

	szörzetidben had ép, bölcs legyek, némely szókot ne szégyenljek!		értnek, szerzetidben had ép, bölcs legyek, soha meg ne szégyenüljek!	szerzetidben hadd, ép, bölcs legyek, némely szókot ne szégyenljek!	szerzetidben hadd, ép s bölcs legyek, némely szókat ne szégyenljek!	szerzetidben had ép bölcs legyek, némely szókot ne szégyenljek!
41 Kaph	Az várásba lelkem elszakadt, szó után reméni ótalmat, szó után szemem nézve fáradt, mondok, mikor teszed szódat?		Az várásba lelkem elszakadt, szó után reméni ótalmat, ígéretedre szemem fáradt, mondd, mikor adsz vigasztalást?	Az várásban lelkem elszakadt, szó után hiszen ótalmat, szó után szemem nézve fáradt, mondok, mikor teszed szódat?	Az várásban lelkem elszakadt, szó után reméni ótalmat, szó után szemem nézve fáradt, mondok, mikor töltöd szódat.	Az várásba lelkem elszakadt, szó után reméni ótalmat, szó után szemem nézve fáradt, mondok, mikor teszed szódat.
42	Tömlő vagy füstre tött bőr testem, törvényid így sem felejttem. Ez veszély végét mikor érem, ellenim vesztét ha nézzem?		Tömlő vagy füstre tött bőr testem, törvényed így sem felejttem. Ez veszély végét mikor érem, mikor vesztet ellenségem?	Tömlő vagy füstre tött bőr testem, törvényed így sem felejttem. Ez veszély végét mikor örülöm, ellenség vesztét ha nézzem?	Tömlő vagy füstre tött bőr testem, törvényed így sem felejttem. Ez veszély végét mikor érem, bajnakim vesztit hogy nézzem?	Tömlő vagy füstre tött bőr testem, törvényed így sem felejttem. Ez veszély végét mikor érem, ellenim vesztét ha nézzem?
43	Oly vermet nekem azok ástak, kit nem igídből tanultak, szó ha mind igaz, hol maradnak, kik méltatlan engem rontnak?		Oly vermet azok nekem ástak, kit nem igídből tanultak, szó ha mind igaz, hol maradnak, kik méltatlan engem rontnak?	Oly vermet azok nekem ástak, kit nem igídből tanultak, szó hogy mind igaz, hol maradnak, kik méltatlan engem rontnak?	Oly vermet nekem azok ástak, kit nem igídből tanultak, szó ha mind igaz, hol maradnak, kik méltatlan engem rontnak?	Oly vermet nekem azok ástak, kit nem igídből tanultak, szó ha mind igaz, hol maradnak, kik méltatlan engem rontnak?
44	Rám törnek, már csak meg nem ölte, az jótól el sem vihettek, jó voltodból életre vígy meg, minden szódnak hon engedek.		Rám törnek, már csak meg nem ölte, az jótól el sem vihettek, jó voltodból életre vígy meg, minden szódnak had engedjek.	Rám törnek, már csaknem megölte, az jótól el sem vihettek, jó voltodból életre vígy meg, minden szódnak hon engedek.	Rám török már csaknem megölte, az jótól el sem vihettek, jó voltodból életre vígy meg, minden szódnak hon engedek.	Rám törnek már csak meg nem ölte, a' jótól el sem vihettek, jó voltodból életre vígy meg, minden szódnak hon engedek.
45 Lamed	Ha mint az ég, beszéded megáll, fogadásod soha nem csal, míg az föld, szó örökké szolgál, megleszen, mit nekem mondtál.		Ha mint az ég, beszéded megáll, fogadásod soha nem csal, míg az föld, szó örökké szolgál, megleszen, mit nekem mondtál.	Ha mint az szép beszéded megáll, fogadásod soha nem csal, míg az föld, szó örökké szolgál, megleszen, mit nekem mondtál.	Ha mint az ég, beszéded megáll, fogadásod soha nem csal, míg a' föld, szó örökké szolgál, megleszen, mit nekem mondtál.	Ha mint az ég, beszéded megáll, fogadásod soha nem csal, míg a' föld, szó örökké szolgál, megleszen, mit nekem mondtál.
46	Oly erős szó,		Oly erős szó,	Oly erős szó,	Oly erős szó,	Oly erős szó,

	kin azok állnak, hogy ez napig mint szolgálnak, ha szavid nem vigasztalnának, holta lött volna szolgádnak.		kin azok állnak, hogy ez napig mind szolgálnak, ha szavid nem vigasztalnának, holta lött volna szolgádnak.	kin azok állnak, hogy ez napig mind szolg[á]lnak, ha szavid nem vigasztalnának, holta lött volna szolgádnak.	kik azon állnak, hogy ez napig mind szolgálnak, ha szavid nem vigasztalnának, holta lött volna szolgádnak.	kin azok állnak, hogy ez napig mind szolgálnak, ha szavid nem vigasztalnának, holta lött volna szolgádnak.
47	Szerzetid soha nem felejttem, kikbe tartom én életem, im, szolgád vagyok, tarts meg engem, lám, titkodon értekezem.		Szerzetid soha nem felejttem, kikbe tartod én életem, im, szolgád vagyok, tarts meg engem, lám, titkodon értekezem.	Szerzetid soha nem felejttem, kikbe tartod én életem, im, szolgád vagyok, tarts meg engem, lám, titkodon értekezem.	Szerzésid soha nem felejttem, kikbe tartod én életem, im, szolgád vagyok, tarts meg engem, lám, titkodon értekezem.	Szerzetid soha nem felejttem, kibe tartod én életem, im, szolgád vagyok, tarts meg engem, lám, titkodon értekezem.
48	Törnek gonoszok én fejemre, én gondom csak törvényedre, mert csak annak látom nincs vége, mind egyébként leszen vége.		Törnek gonoszok én fejemre, én gondom csak törvényedre, mert csak annak látom nincs vége, mind egyébként leszen vége.	Törnek gonoszok én fejemre, én gondom csak törvényedre, mert csak annak látom nincs vége, mind egyébként leszen vége.	Törnek gonoszok én fejemre, én gondom csak törvényedre, mert csak annak látom nincs vége, mind egyébként leszen vége.	Törnek gonoszok én fejemre, én gondom csak törvényedre, mert csak annak látom nincs vége, mind egyébként leszen vége.
49 Mem	Az törvént én vaj mint szeretem, az mindennapi beszédem, vényimnél eszesbbé löttem, hogy korosként azt említtem.		Az törvént én vaj mint szeretem, az mindennapi beszédem, szüleimnél eszesbbé löttem, hogy korosként azt említtem.	Az törvént én vaj mint szeretem, az mindennapi beszédem, eleimnél eszesbbé löttem, hogy korosként azt említtem.	Az törvént én vaj mint szeretem, az mindennapi beszédem, az elsőknél bölcsesbbé löttem, hogy korosként azt említtem.	Az törvént én vaj mint szeretem, az mindennapi beszédem, ellenimnél eszesbbé löttem, hogy korosként azt említtem.
50	Nagy doktorimnál többet értek, hogy törvényről elmélkedek, véneknél ezzel többet értek, törvényed szerént hogy élek.		Nagy doktorimnál többet értek, hogy törvényről elmélkedek, véneknél ezzel többet értek, törvényed szerént hogy élek.	Nagy doktorimnál többet értek, hogy törvényről elmélkedek, véneknél ezzel többet értek, törvényed szerént hogy élek.	Nagy doktorimnál többet értek, hogy törvényedről említlek, véneknél ezzel többet értek, bölcsességed után megyek.	Nagy doktorimnál többet értek, hogy törvényről elmélkedem, véneknél ezzel többet értek, törvényed szerént hogy élek.
51	Oda minden gonoszról térek, mert te intesz, hogy úgy éljek, bölcsességed után én megyek, soha ^{va} szód mellől nem térek.		Oda minden gonoszról térek, bölcsességed után megyek, sohova szód mellől nem térek, mert te intesz, hogy úgy éljek.	Oda minden gonoszról térek, bölcsességed után megyek, sohova szód mellől nem térek, mert te intesz, hogy úgy éljek.	Oda minden gonoszról térek, bölcs szerzésidhez ha megyek, sohova szód mellől nem térek, mert te intesz, hogy úgy éljek.	Oda minden gonoszról térek, bölcsességed után megyek, sohova szód mellől nem térek, mert te intesz, hogy úgy éljek.

52	Lépes méznél számnak törvényed édesb, mert lelkemnek étked, onnat vöttem én ennyi eszet, hogy gyűlölök rossz erkölcsöt.		Lépes méznél számnak törvényed lelkemnek jobb lelki étked, onnat vöttem én ennyi eszet, hogy gyűlölök rossz erkölcsöt.	Lépes méznél számnak törvényed édesb, mert lelkemnek étked, onnat vöttem én ennyi eszet, hogy gyűlöljek rossz erkölcsöt.	Lépes méznél számnak törvényed édesb, mert lelkemnek étked, onnat vettem én annyi eszet, hogy gyűlölök rossz erkölcsöt.	Lépes méznél számnak törvényed édesb, mert lelkemnek étke, onnat vöttem én ennyi eszet, hogy gyűlölök rossz erkölcsöt.
53 Nun	Nekem te szód úti lámpásom, lábom vezető világom, hűtre fogadtam és megállom, szent törvényedet megtartom.		Nekem te szód úti lámpásod, lábom vezető világom, hűtre fogadtam és megállom, szent törvényedet megtartom.	Nekem te szód úti lámpásom, lábom vezető világom, hűtre fogadtam és megállom, szent törvényedet megtartom.	Nekem te szód úti lámpásom, lábom vezető világom, hűtre fogadtam és megállom, szent törvényedet megtartom.	Nekem te szód úti lámpásom, lábom vezető világom, hűtre fogadtam és megállom, szent törvényedet megtartom.
54	Ily nagy kénokból de már vígy fel, lám, fogadtad, vígy meg, költs fel, szám áldozatit vedd jó kedvvel, taníts élnem törvényeddel!		Ily nagy kénokból de már végy fel, lám, fogadtad, vígy meg, költs fel, szám áldozatit vedd jó kedvvel, taníts élnem törvényeddel!	Ily nagy kénokból de már végy fel, lám, fogadtad, vígy meg, költs fel, szám áldozatit vedd jó kedvvel, taníts élnem törvényeddel!	Ily nagy kénokból de már végy fel, lám, fogadtad, vígy meg, költs fel, szám áldozatit vedd jó kedvvel, taníts élnem törvényeddel!	Ily nagy kénokból de már vígy fel, lám, fogadtad, vígy meg, költs fel, szám áldozatit vedd jó kedvvel, taníts élnem törvényeddel!
55	Sokszor lelkem markomban tartom, törvényedet mégsem hagyom, latroktól nekem vetve hálóm, az mit hagysz, mégsem tágitom.		Sokszor lelkem markomban tartom, törvényedet mégsem hagyom, latroktól nekem vetve hálóm, az mit hagysz, mégsem tágitom.	Sokszor lelkemben markomban tartom, törvényedet mégsem hagyom, latroktól nekem vetve hálóm, az mit hagysz, mégsem tágitom.	Sokszor lelkem markomban tartom, törvényedet mégsem hagyom, latroktól nekem vetve hálóm, az mit hagysz, mégsem tágitom.	Sokszor lelkem markomban tartom, törvényedet mégsem hagyom, latroktól nekem vetve hálóm, a' mit hagysz, mégsem tágitom.
56	Törvényed nekem örök marhám, szívem mind csak abba vidám, abba járn magam foglaltam, holtomig azon szívem, szám.		Törvényed nekem örök marhám, szívem mind csak abba vidám, abba járn magam foglaltam, holtomig azon szívem, szám.	Törvényed nekem örök marhám, szívem mind csak abban vidám, abban járn magam foglaltam, holtomig azon szívem, szám.	Törvényed nekem örök marhám, szívem mind csak abban vidám, abban járn magam foglaltam, holtomig azon szívem, szám.	Törvényed nekem örök marhám, szívem mind csak abban vidám, abban járn magam foglaltam, holtomig azon szívem, szám.
57 Same ch	Sok vetett hálót, sokan lesnek, én csak igazat kedvelek, ellenek te vagy		Sok rossz tévelygést én gyűlölök, és csak igazat kedvelek, ellenek te vagy	Sok vetett hálót, sokan lesnek, én csak igazat kedvelek, ellenek te vagy	Sok vetett hálót, sokan lesnek, én csak igazat kedvelek, ellenek te vagy	Sok vetett hálót, sokan lesnek, én csak igazat kedvelek, ellenek te vagy

	vár és rejték, szóddhoz képest én nem félek.		vár és rejték, szóddhoz képest én nem félek.	vár és rejték, szóddhoz képest én nem félek.	város, rejték, szóddhoz képest én nem félek.	vár és rejték, szóddhoz képest én nem félek.
58	Éntöllem latrok távozzatok, mert az Úr szavában járok, szódra támaszkodván megállok, várván tétova sem kapok.		Éntöllem latrok távozzatok, mert az Úr szavában járok, szódra támaszkodván megállok, várván tétova sem kapok.	Éntöllem latrok távozzatok, mert az Úr szavában járok, szódra támaszkodván megállok, várván tétova sem kapok.	Éntöllem latrok távozzanak, mert az Úr szavában járok, szódra támaszkodván megállok, várván tétova sem kapok.	Éntöllem latrok távozzatok, mert az Úr szavában járok, szódra támaszkodván megállok, várván tétova sem kapok.
59	Láss hozzám, támassz meg, ne vesszek, törvényedben holtig élek, büntetted, kik téged megvettek, álnok életet követtek.		Láss hozzám, támassz meg, ne vesszek, törvényedben holtig élek, büntetted, kik téged megvettek, álnok életet követtek.	Láss hozzám, támassz meg, ne vesszek, törvényedben holtig élek, büntetted, kik téged megvetnek, álnok életet követnek.	Láss hozzám, támassz meg, ne vesszek, törvényedben holtig élek, büntetted, kik téged megvetnek, álnok életet követnek.	Láss hozzám, támassz meg, ne vesszek, törvényedben holtig élek, büntetted, kik téged megvettek, álnok életet követtek.
60	Efféle föld lakit kivesztet, ez tudva tartom törvényed, testem ez tudva reszket tölled, mert rettegem ítéleted.		Ez féle föld rosszit kivesztet, ez tudva tartom törvényed, testem ez tudva reszket tölled, mert rettegem ítéleted.	Ez féle föld lakóit kivesztet, ez tudva tartom törvényed, testem ez tudva reszket tölled, mert rettegem ítéleted.	Efféle föld lakóit vesztet, ezt tudva tartom törvényed, testem ez tudva reszket tölled, mert rettegem ítéleted.	Efféle föld lakit kivesztet, ez tudva tartom törvényed, testem ez tudva reszket tölled, mert rettegem ítéleted.
61 Ain	Kedvedre szent egyenest éltem, ellenségtől ne hagyj vesznöm, adj jót, adj valaha örülnöm, latrok búvát ne szenvedjem!	[...] adj jót, adj valaha örülnöm, latrok búvát ne szenvedjem!	Kedvedre szent igenest éltem, ellenségtől ne hagyj vesznem, adj jót, adj valaha örülnöm, latrok búvát ne szenvedjem!	Kedvedre szent igenest éltem, ellenségtől ne hagyj vesznem, adj jót, adj valaha örülnöm, latrok búvát ne szenvedjem!	Kedvedre szent igenest éltem, ellenségtől ne hagyj vesznem, adj jót, adj valaha örülnöm, latrok búvát ne szenvedjem!	Kedvedre szent egyenest éltem, ellenségtől ne hagyj vesznem, adj jót, adj valaha örülnöm, latrok búvát ne szenvedjem!
62	Epedt szemem várva ótalmat, tartva parancsolatidat , már kegyelmedből fogd szolgádat, add tudnom szertartásidat!	Epedt szemem várva ótalmat, tartva parancsolatidat , már kegyelmedből fogd szolgádat, add tudnom szertartásidat!	Epedt szemem várva ótalmat, tartva parancsolatidat , már kegyelmedből fogd szolgádat, add tudnom szertartásidat!	Epedt szemem várva ótalmat, tartva parancsolatidat , ez kegyelmedből fogadd már szolgádat, add tudnom szertartásidat!	Epedt szemem várva oltalmad, tartva parancsolatidat , már kegyelmedből fogd szolgádat, add tudnom szent tartásodat!	Epedt szemem várva oltalmat, tartva parancsolatidat , már kegyelmedből fogd szolgádat, add tudnom szertartásidat!
63	Drága szolgádat törvényidre, vidd igéd titkja értésre, most azokat fogd	Drága szolgádat törvényedre, vidd igéd titkja értésre, most azokat fogd	Drága szolgádat törvényedre, vidd igéd titkja értésre, most azokat fogd	Drága szolgádat törvényidre, vidd igéd titkja értésére, most azokat fogd	Drága szolgádat törvényedre, vidd igéd titka értésre, most azokat fogd	Drága szolgádot törvényidre, vidd igéd titka értésére, most azokat fogd

	büntetésre, kik csak törének igédre.	büntetésre, kik csak törének igédre.	büntetésre, kik történek törvényedre.	büntetésre, kik csak törének igédre.	büntetésre, kik szólnak, törnek igédre.	büntetésre, kik csak törének igédre.
64	Nállam azért kedvesb az törvény, hogynem finom aranyedény, éppen előttem az szent ösvény, rossz szokásom nincs az nézvén.	Nállam azért kedvesb az törvény, hogynem finom aranyedény, éppen előttem az szent ösvény, rossz szokásom nincs az nézvén.	Nálam azért kedvesb az törvény, hogynem finom aranyedény, éppen előttem az szent ösvény, rossz szokásom nincs az nézvén.	Nálam azért kedvesb az törvény, hogynem finom aranyedény, éppen előttem az szent ösvény, rossz szokásom nincs az nézvén.	Nálam azért kedvesb az törvény, hogysen finom aranyedény, éppen előttem a' szent ösvény, rossz szokásom nincs azt nézvén.	Nállam azért kedvesb az törvény, hogynem finom aranyedény, éppen előttem a' szent ösvény, rossz szokásom nincs az nézvén.
65 Pe	Igídből vadnak csuda titkok, mind szívemben ez szép dolgok, ajtajokon nagy ő világok, ott az együgyűk lesznek jók.	Igídből vadnak csuda titkok, mind szívemben ez szép dolgok, ajtajokon nagy ő világok, ott az együgyűk lesznek jók.	Igédből vadnak csuda titkok, mind szívemben ez szép dolgok, ajtójokon nagy ő világok, ott az együgyűk lesznek jók.	Igídben vadnak csuda titkok, mind szívemben az szép dolgok, ajtajokon nagy ő világok, ott az együgyűk lelnek jót.	Igídből vadnak csuda titkok, mind szívemben e' szép dolgok, ajtajokon ő nagy világok, ott az együgyűk lesznek jók.	Igídből vannak csuda titkok, mind szívemben ez szép dolgok, ajtójokon nagy ő világok, ott az együgyűk lesznek jók.
66	Jó nagy torokkal azon iszom, értenem azt úgy kívánom, már tekints, jó voltodat hadd látnom, mint kit szeretsz, ne hagyj fogynom.	Jó nagy torokkal azon iszom, értenem azt úgy kívánom, már tekints, jó voltod hadd látnom, mint kit szeretsz, ne hagyj fogynom.	Jó nagy torokkal azon iszom, értenem azt úgy kívánom, már tekints, jó voltod hadd látnom, mint kit szeretsz, ne hagyj fogynom.	Jó nagy torokkal azon iszom, értenem azt úgy kívánom, már tekints, jó voltod hadd látnom, mint kit szeretsz, ne hagyj fogynom.	Jó nagy torokkal azon iszom, értenem azt úgy kívánom, már jó voltodat engeddd látnom, mint kit szeretsz, ne hagyj fogynom.	Jó nagy torokkal azon iszom, értenem azt úgy kívánom, már tekints, jó voltod add látnom, mint kit szeretsz, ne hagyj fogynom.
67	Ódd és vezesd utadon lelkem, bűn ne ülje meg én elmém, rám törőktől ótalmaz engem, szerzésidet hogy őrizzem.	Ódd és vezesd utadon lelkem, bűn ne ülje meg én elmém, rám törőktől ótalmaz engem, szerzésidet hogy őrizzem.	Ódd vezérelld utadon lelkem, bűn ne ülje meg én elmém, rám törőktől ótalmaz engem, szerzésidet hogy őrizzem.	Ódd és vezesd utadon lelkem, bűn ne ülje meg én elmém, rám törőktől ótalmaz engem, szerzésidet hogy őrizzem.	Ódd és vezesd utadon lelkem, bűn ne ülje meg én elmém, rám törőktől oltalmaz engem, szerzésidet hogy őrizzem.	Ódd és vezesd utadon lelkem, bűn ne ülje meg én elmém, rám törőktől oltalmaz engem, szerzésidet hogy őrizzem.
68	Tekénts víg szemmel már szolgálát, add tudnom dekrétomidat, nézd szememnek könyves patakját, hogy nem tartják reguládat.	Tekints víg szemmel már szolgálát, add tudnom dekrétomidat, nézd szememnek könyves patakját, hogy nem tartják reguládat.	Tekints víg szemmel már szolgálát, add tudnom dekrétomidat, nézd szememnek könyves patakját, hogy nem tartják reguládat.	Tekints víg szemmel már szolgálát, add tudnom dekrétomidat, nézd szememnek könyves patakját, hogy nem tartják reguládat.	Tekints víg szemmel már szolgálát, add tudnom dekrétumidat, nézd szememnek könyves patakát, hogy nem tartják reguládat.	Tekints víg kedvvel már szolgálát, add tudnom dekrétumidat, nézd szememnek könyves patakját, hogy nem tartják reguládat.
69 Cade	Mely igaz vagy, mely tiszta dolgod,	Mely igaz vagy, mely tiszta dolgod,	Mely igaz vagy, mely tiszta dolgod,	Mely igaz vagy, mely tiszta dolgod,	Mely igaz vagy, mely tiszta dolgod,	Mely igaz vagy, mely tiszta dolgod,

	mind igaz te hagyományod, teljes jó mind parancsolatod, egy igaz minden mondásod.	mind igaz te hagyományod, teljes jó mind parancsolatod, egy igaz minden mondásod.	mind igaz te hagyományod, teljes jó mind parancsolatod, egy igaz minden mondásod.	mind igaz te hagyományod, teljes jó mind parancsolatod, egy igaz minden mondásod.	mind igaz te hagyományod, teljes jó mind parancsolatod, egy igaz minden mondásod.	mind igaz te hagyományod, teljes jó mind parancsolatod, egy igaz minden mondásod.
70	Ezt hogy felejtették az latrok, bosszúmba csaknem fakadok, tiszta szód mint oly égő lángok, kin ezért ennyére kapok.	Ezt hogy felejtették az latrok, bosszúmba csaknem fakadok, tiszta szód mint oly égő lángok, kin ezért ennyére kapok.	Ezt hogy felejtették az latrok, bosszúmba csaknem fakadok, tiszta szód mint oly égő lángok, kin ezért ennyére kapok.	Ezt hogy felejtették az latrok, bosszúmba csaknem fakadok, tiszta szód mint oly égő lángok, kin ezért ennyére kapok.	Ezt hogy felejtették az latrok, bosszúmba csaknem fakadok, tiszta szód mint oly égő lángok, kin ezért ennyére kapok.	Ezt hogy felejtették az latrok, bosszúmba csaknem fakadok, tiszta szód mint oly égő lángok, kin ezért ennyére kapok.
71	Rossz gyermek koromban is tartám, törvényid útait jártam, mert örök jó, még akkor láttam, nem vesz az ki tartja, tudtam.	Rossz gyermek koromban is tartám, törvényid útait jártam, mert örök jó, még akkor láttam, nem vesz az ki tartja, tudtam.	Rossznak utátlatnak tartattam, de törvényed útát jártam, mert örök jó, még akkor láttam, nem vesz az ki tartja, tudtam.	Rossz gyermek koromban is tartám, törvényed útait jártam, mert örök jó, még akkor láttam, nem vesz el aki tartja, tudtam.	Rossz gyermek koromban is tartám, törvényed útait jártam, mert örök jó, még akkor láttam, nem vesz a' ki tartja, tudtam.	Rossz gyermek koromban is tartám, törvényid útait jártam, mert örök jó, még akkor láttam, nem vesz a' ki tartja, tudtam.
72	Törvényedben én gyönyörködtem, ha búba, veszélyben estem, add örök igidet értenem, úgy, hiszem, leszen életem.	Törvényedben én gyönyörködtem, ha búba, veszélyben estem, add örök igidet értenem, úgy, hiszem, leszen életem.	Törvényedben én gyönyörködtem, ha búba, veszélyben estem, add örök igidet értenem, úgy hiszem, leszem életem.	Törvényedben én gyönyörködtem, ha búba, veszélybe estem, add örök igidet értenem, úgy hiszem, leszen életem.	Törvényedben én gyönyörködtem, ha búban, veszélyben estem, add örök igidet értenem, úgy leszen hiszem életem.	Törvényedben én gyönyörködtem, ha búba, veszélybe estem, add örök igidet értenem, úgy hiszem leszen életem.
73 Coph	Add meg tiszta szívem kívántát, úgy tartom dekrétomidat, halld meg egész szívemnek szavát, tarts meg, hogy tartsam te szódat.	Add meg szívem tiszta kívántát, úgy tartom dekrétomidat, halld meg egész szívemnek szavát, tarts meg, hogy tartsam te szódat.	Add meg tiszta szívem kívántát, úgy tartom dekrétomidat, halld meg egész szívemnek szavát, tarts meg, hogy tartsam te szódat.	Add meg tiszta szívem kívántát, úgy tartom dekrétomidat, halld meg egész szívemnek szavát, tarts meg, hogy tartsam te szódat.	Add meg tiszta szívem kívántát, úgy tartom dekrétomidat, halld meg egész szívemnek szavát, tarts meg, hogy tartsam te szódat.	Add meg tiszta szívem kívántát, úgy tartom dekrétumidot, halld meg egész szívemnek szavát, tarts meg, hogy tartsam te szódat.
74	Szódra bízva jó reggel kelek, hogy megvígy, azon könyörgök, virrasztóknál ébrebben élek, törvényid felől beszélek.	Szódra bízva jó reggel kelek, hogy megvígy, azon könyörgök, virrasztóknál ébrebben élek, törvényid felől beszélek.	Szódra bízva jó reggel kelek, hogy megvígy, azon könyörgök, virrasztóknál ébrebben élek, törvényed felől beszélek.	Szódra bízva jó reggel kelek, hogy megvígy, azon könyörgök, virrasztóknál ébrebben élek, törvényed felől beszélek.	Szódra bízva jó reggel kelek, hogy megvígy, azon könyörgök, virrasztóknál ébrebben élek, törvényed felől beszélek.	Szódra bízva jó reggel kelek, hogy megvígy, azon könyörgök, virrasztóknál ébrebben élek, törvényed felől beszélek.
75	Panaszom jó	Panaszom jó	Panaszom jó	Panaszom jó	Panaszom jó	Panaszom jó

	voltodból halld meg, mint igaz bíró, és ments meg, mert közel hozzám latrok jöttek, kik utadtól messze estek.	voltodból halld meg, mint igaz bíró, és ments meg, mert közel hozzám latrok jöttek, kik utadról messze estek.	voltodból halld meg, mint igaz bíró, és ments meg, mert közel rám gonoszok jöttek, kik utadról messze estek.	voltodért halld meg, mint igaz bíró, és ments meg, mert közel hozzám latrok jöttek, kik utadtól messze estek.	voltodból halld meg, mint igaz bíró, és ments meg, mert közel hozzám latrok jöttek, kik utadról messze estek.	voltodból halld meg, mint igaz bíró, és ments meg, mert közel hozzám latrok jöttek, kik utadról messze estek.
76	Istenem, te is jöjj hozzám közel, ki mindent igazt szerzettél, tudtam, törvényed örökké él, soha szent igéd nem vész el.	Istenem, te is jöjj hozzám közel, ki mindent igazt szerzettél, tudtam, törvényed örökké él, soha szent igéd nem vész el.	Istenem, te is jöjj hozzám közel, ki mindent igazt szerzettél, tudtam, törvényed örökké él, soha szent igéd nem vész el.	Istenem, te is jöjj hozzám közel, ki mindent igazt szerzettél, tudtam, törvényed örökké él, soha szent igéd nem vész el.	Istenem, te 's jöjj hozzám közel, ki mindent igazt szerzettél, tudtam, törvényed örökké él, soha szent igéd nem vész el.	Istenem, te 's jöjj hozzám közel, ki mindent igazt szerzettél, tudtam, törvényed örökké él, soha szent igéd nem vész el.
77 Res	Ez ként, bút tekints, ments ki lelkem, lám, törvényed nem feledtem, vedd fel ügyem, perelj meg értem, szódd szerént tarts meg, védj engem!	Ez ként, bút tekints, ments ki lelkem, lám, törvényed nem feledtem, vedd fel ügyem, perelj meg értem, szódd szerént tarts meg, védj engem!	Ez ként, bút tekints, ments ki lelkem, lám, törvényed nem feledtem, vedd fel ügyem, perelj meg értem, szódd szerént tarts meg, védj engem!	Ez kint, bút tekints, ments ki lelkem, nám, törvényed nem feledtem, vedd fel ügyem, perelj meg értem, szódd szerént tarts meg, védj engem!	Ez kint, bút tekints, ments ki lelkem, lám, törvényed nem feledtem, vedd fel ügyem, perelj meg értem, szódd szerint tarts meg, védj engem!	Ez ként, bút tekints, ments ki lelkem, lám, törvényed nem feledtem, vedd fel ügyem, perelj meg értem, szódd szerént tarts meg, védj engem!
78	Törvényidet az kik nem tartják, az latrok majd latrul járnak, vége nincs irgalmasságodnak, abból adj szegény szolgádnak!	Törvényedet az kik nem tartják, az latrok mind latrul járnak, vége nincs irgalmasságodnak, abból adj szegény szolgádnak!	Törvényedet az kik nem tartják, gonoszok gonoszul járnak, vége nincs irgalmasságodnak, abból adj szegény szolgádnak!	Törvényedet az kik nem tartják, az latrok majd latrul járnak, vége nincs irgalmasságodnak, abból adj szegény szolgádnak!	Törvényedet a' kik nem tartják, az latrok mind latrul járnak, vége nincs irgalmasságodnak, abból adj szegény szolgádnak!	Törvényedet a' kik nem tartják, a' latrok majd latrul járnak, vége nincs irgalmasságodnak, abból adj szegény szolgádnak!
79	Azok sokan üldöznek engem, igédtdől el így sem tértem, ennyi latrot látván bús lelkem, hogy igédhez nincs szerelem.	Azok sokan üldöznek engem, igédtdől el így sem tértem, ennyi latrot látván bús lelkem, hogy igédhez nincs szerelem.	Azok sokan üldöznek engem, igédtdől el így sem tértem, ennyi gonoszt látván bús lelkem, hogy igédhez nincs szerelem.	Azok sokan üldöznek engem, igédtdől el így sem tértem, ennyi latrot látván bús lelkem, hogy igédhez nincs szerelmem.	Azok soká üldöznek engem, igédtdől el így sem tértem, Minden szódat igaznak hittem, mely való s örök, elhittem.	Azok sokan üldöznek engem, igédtdől el így sem tértem, ennyi latrot látván bús lelkem, hogy igédhez nincs szerelmem.
80	Szent törvényid lád, mint szerettem, jó voltodból tarts meg engem! Minden szódat igaznak értem,	Szent törvényed lád, mint szerettem, jó voltodból tarts meg engem! Minden szódat igaznak értem,	Szent törvényed lád, mint szerettem, jó voltodból tarts meg engem! Minden szódat igaznak értem,	Szent törvényed lád, mint szerettem, jó voltodból tarts meg engem! Minden szódat igaznak értem,	Szent törvényed lásd, mint szerettem, jó voltodból tarts meg engem! Minden szódat igaznak értem,	Szent törvényid lád, mint szerettem, jó voltodból tarts meg engem! Minden szódat igaznak értem,

	mely igaz, oly örök, hittem.	mely igaz, oly örök, hittem.	mely igaz, oly örök, hittem.	mely igaz, oly örök, hittem.	azért felette kedveltem.	mely igaz, oly örök, hittem.
81 Sin	Én fém ártatlan sok úr rontja, de szívem az törvént tartja, igiden feljebb vigassága, hogynem ha sok pénzt lőtt volna.	Én fém ártatlan sok úr rontja, de szívem az törvént tartja, igiden feljebb vigassága, hogynem ha sok pénzt lelt volna.	Én fém ártatlan sok úr rontja, de szívem az törvént tartja, igiden feljebb vigassága, hogynem ha sok pinzt lelt volna.	Én fém ártatlan sok úr rontja, de szívem az törvént tartja, igiden feljebb vigassága, hogynem ha sok pénzt lelt volna.	Éltem ártatlan sok úr rontja, de szívem az törvént tartja, igiden feljebb vigassága, hogynem ha sok pénzt lelt volna.	Én fém ártatlan sok úr rontja, de szívem a' törvént tartja, igiden feljebb vigassága, hogynem ha sok pénzt lelt volna.
82	Gyűlölök hamisat és feddek, minthogy minden jót kedvelek, hétszer egy nap téged dicsírlek, hogy igazságidra nézek.	Gyűlölök hamisat és feddek, minthogy minden jót kedvelek, hétszer egy nap téged dicsírlek, hogy igazságidra nézek.	Gyűlölök hamisat és feddek, minthogy minden jót kedvelek, hétszer egy nap téged dicsírlek, hogy igazságidra nézek.	Gyűlölök hamisat és feddek, minthogy minden jót kedvelek, hétszer egy nap téged dicsírlek, hogy igazságodra nézek.	Gyűlölök hamisat és feddek, minthogy mindent, jót kedvelek, hétszer egy nap téged dicsírlek, hogy igazságidra nézek.	Gyűlölök hamisat és feddek, minthogy minden jót kedvelek, hétszer egy nap téged dicsírlek, hogy igazságidra nézek.
83	Igid szeretők nagy bódogok, nincsen azoknak bántások, tölled én csak ótalmat várok, törvényedben arra járok.	Igid szeretők nagy bódogok, nincsen azoknak bántások, tölled én csak ótalmat várok, törvényedben arra járok.	Igid szeretők nagy bódogok, nincsen azoknak bántások, tölled én csak oltalmat várok, törvényedben arra járok.	Igid szeretők nagy bódogok, nincsen azoknak bántások, tölled én csak ótalmat várok, törvényedben arra járok.	Igid szeretők nagy bódogok, nincsen azoknak bántások, tölled én csak oltalmot várok, törvényedben arra járok.	Igéd szeretők nagy bódogok, nincsen azoknak bántások, tölled én csak ótalmat várok, törvényedben arra járok.
84	Szerzésidet tartom és őrzöm, lelkem szerént azt szeretem, hagyomásid forgatom, nézem, mert nézed te 's mind erkölcsöm.	Szerzésidet tartom és őrzöm, lelkem szerént azt szeretem, hagyomásid forgatom, nézem, mert nézed te 's mind erkölcsöm.	Szerzésidet tartom és őrzöm, lelkem szerént azt szeretem, hagyomásid forgatom, nézem, mert nézed te s mind erkölcsöm.	Szerzésidet tartom és őrzöm, lelkem szerént azt szeretem, hagyományod forgatom, nézem, mert nézed te 's mind erkölcsöm.	Szerzésidet tartom és őrzöm, lelkem szerint azt szeretem, hagyomásid forgatom s nézem, mert nézed te 's mind erkölcsöm.	Szerzésidet tartom és őrzöm, lelkem szerént azt szeretem, hagyomásod forgatom, nézem, mert nézed te 's mind erkölcsöm.
85 Thav	Elődbe vedd kiáltásomat, tudnom add te titkaidat, vedd elődben imádságomat, ments meg, add fogadásodat!	Elődbe vedd kiáltásomat, tudnom add te titkaidat, vedd elődben imádságomat, ments meg, add fogadásodat!	Elődben vedd kiáltásomat, tudnom add te titkaidat, vedd elődben imádságomat, ments meg, add fogadásodat!	Elődbe vedd kiáltásomat, tudnom add te titkaidat, vedd elődbe imádságomat, ments meg, add fogadásodat!	Elődben vedd kiáltásomat, tudnom add te titkaidat, vedd elődben imádságomat, ments meg, add fogadásodat!	Elődbe vedd kiáltásomat, tudnom add te titkaidat, vedd elődben imádságomat, ments meg, add fogadásodat!
86	Neked nyelvem mond dicsíretet, hogy tanolhatom igidet, szám beszéli szent	Neked nyelvem mond dicsíretet, hogy tanolhatom igidet, szám beszéli szent	1 Neked nyelvem mond dicsíretet, hogy tanulhatom igidet, szám beszéli szent	Neked nyelvem mond dicsíretet, hogy tanolhatom igidet, szám beszéli szent	Neked nyelvem mond dicsíretet, hogy tanulhatom igidet, szám beszéli szent	Neked nyelvem mond dicsíretet, hogy tanolhatom igidet, szám beszéli szent

	szerzetidet, szent igaz ítéletidet.	szerzetidet, szent igaz ítéletidet.	szerzetidet, szent igaz ítéletidet.	szerzetidet, szent igaz ítéletidet.	szerzésidet, szent igaz ítéletedet.	szerzetidet, szent igaz ítéletidet.
87	Jobb kezeddél segéld fejemet, lám, választottam igídet, lelkem tölled reménl kegyelmet, mert szerettem törvényidet.	Jobb kezeddél segéld fejemet, lám, választottam igídet, lelkem tölled reménl kegyelmet, mert szerettem törvényedet.	3 Ó, vígy meg, és hon megdicsírlek, törvényedben úgy élhetek, eltévedt johodat keresd meg, lám, soha nem feledtelek!	Jobb kezeddél segéld fejemet, lám, választottam igídet, lelkem tölled remél kegyelmet, mert szerettem törvényedet.	Jobb kezeddél segéld fejemet, lám, választottam igídet, lelkem tölled remél kegyelmet, mert szerettem törvényedet.	Jobb kezeddél segéld fejemet, lám, választottam igídet, lelkem tölled reménl kegyelmet, mert szerettem törvényedet.
88	Ó, vígy meg, és hon megdicsírlek, törvényidben úgy élhetek, eltévedt juhodat keresd meg, lám, soha nem feledtelek!	Ó, vígy meg, és hon megdicsírlek, törvényedben úgy élhetek, eltévedt johodat keresd meg, lám, soha nem feledtelek!	2 Jobb kezeddél segéld fejemet, lám, választottam igídet, lelkem tölled reménl kegyelmet, mert szerettem törvényedet.	Ó, vígy meg, és hon megdicsírlek, törvényedben úgy élhetek, eltévedt juhodat keresd meg, lám, soha nem feledtelek!	Ó, vígy haza, s hon megdicsírlek, törvényedben úgy élhetek, eltévedt juhodat keresd meg, lám, soha nem felejtelek!	Ó, vígy meg, és hon megdicsírlek, törvényedben úgy élhetek, eltévedt juhodat keresd meg, lám, soha nem feledtelek!
89	Saulra Dávid így panaszla, ki sok latorral csak bánta, az sátorhoz hogy nem járhatta, száztizenkilenc ed nótája.	Saulra Dávid így panaszla, ki sok latorral csak bánta, az sátorhoz hogy nem járhatta, száztizenkilenc ed nótája.	Sok irigyire így panaszla, kiktől Dávid sok bút látta, az sátorhoz hogy nem járhatta, száztizenkilenc ed nóta.	Saulra Dávid így panaszla, ki sok latorral csak bánta, az sátorhoz hogy nem járhatta, száztizenkilenc ed nótája.	Saulra Dávid így panaszla, ki sok latorral öt bánta, az sátorhoz hogy nem járhatta, száztizenkilenc ed nóta.	Saulra Dávid így panaszla, ki sok latorral csak bánta, a' sátorhoz hogy nem járhatta, száztizenkilenc ed nótája.